

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури**

Поетика містичного

**Міжнародна наукова конференція
(7-8 жовтня 2010 року)**

Програма та анотації доповідей

**ЧЕРНІВЦІ
2010**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

1. **Мельничук С.В.**, проф., ректор ЧНУ.
2. **Ушенко О.Г.**, проф., проректор з наукової роботи.
3. **Бунчук Б.І.**, проф., декан філологічного факультету.
4. **Червінська О.В.**, проф., завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Організаційний секретаріат конференції – Дзик Р.А., Горбачевська І.І., Сердюк Л.П.

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

7 жовтня

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
☉ **11.00 – 13.00 (V к., Червона зала)**

Вступне слово **Мельничука С.В.**, ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора.

Червінська Ольга (*Чернівці*). Містичне як рецептивний парадокс.

Висоцька Наталія (*Київ*). Містичне як прийом: постмодерні примари Хайгейтського цвинтаря.

Гайжюнас Сильвестрас (*Литва*). Традиция мистицизма в литовской литературе.

Набитович Ігор (*Люблін, Польща*). Міт про Ізиду та Осіріса як архітектонічна складова „Сну тіні” Наталени Королевої.

Козлик Ігор (*Івано-Франківськ*). Категорія „містичного” в аналізі літератури: межі евристичної легітимності.

Кораблев Олександр (*Донецьк*). Мистическое как предмет филологического знания.

Лановик Зоряна (*Тернопіль*). Символ у поезиці містичного.

Рихло Петро (*Чернівці*). Містичні мотиви єврейської кабалістики у збірці Пауля Целана „Троянда нікому”.

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ ☉14.30 – 18.00

Секція № 1-А (VI к., ауд. 67)

САКРАЛЬНЕ ТА ПРОФАННЕ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Голови: Гайжюнас Сильвестрас (Вильнюс, Литва), Лановик Зоряна (Тернопіль), Лановик Мар'яна (Тернопіль), Стулов Юрий (Минск, Беларусь).

Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Батюк Галина** (*Дрогобич*). Миті буття у художній прозі Вірджинії Вулф.
2. **Дерменджі Омер** (*Київ*). Суфійська музика в сучасній турецькій літературі.
3. **Драч Ігор** (*Тернопіль*). Сакральне в текстах як маркер елітарної літератури
4. **Жаданов Юрій** (*Харків*). Сакральне та профанне в сучасній англомовній антиутопії
5. **Кахно Ірина** (*Івано-Франківськ*). Категорія „сакрального” в психологічній проекції
6. **Криворучко Світлана** (*Харків*). „Міф” Сімони де Бовуар (на матеріалі мемуарного роману „Сила обставин”)
7. **Пастушок Галина** (*Львів*). Образ блазня в „Діалогах між Соломоном та Маркольфом”: профанація чи карнавалізація сакрального?

Секція № 1-В (VI к., ауд. 66)

САКРАЛЬНЕ ТА ПРОФАННЕ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Голови: Баран Євген (Івано-Франківськ), Колкутіна Вікторія (Одеса), Матвєєва Тетяна (Харків), Хоменко Галина (Харків).

Секретар: Зошук Наталія (Чернівці).

1. **Баран Євген** (*Івано-Франківськ*). Елементи містики в есеїстиці Володимира Єшкілева.
2. **Вишневська Галина** (*Тернопіль*). Сакрально-хтонічна лексика у поетичних драмах Лесі Українки.
3. **Качмар Марія** (*Львів*). Демонологічні мотиви українських етіологічних легенд: народна версія походження чорта.
4. **Кириченко Юлія** (*Харків*). Осмислення народної демонології у прозовій творчості Г. Квітки-Основ'яненка.
5. **Матвєєва Тетяна** (*Харків*). Смерть як передчуття: ірраціональні доміанти в романах О. Кобилянської „Ніоба”, „Через кладку”, „За ситуаціями”.
6. **Хоменко Галина** (*Харків*). Апокаліптична містика й досвід елітарної літератури 1920-х.

Секція № 2-А (VI к., ауд. 61)

ВПЛИВ МІСТИЧНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ТРАДИЦІЇ НА ПРОБЛЕМАТИКУ ТЕКСТУ

Голови: Биржетене Скирманте (Каунас, Литва), Садовская Екатерина (Минск, Беларусь), Червінська Ольга (Чернівці), Шекера Ярослава (Київ).

Секретар: Томорут Олександра (Чернівці).

1. **Биржетене Скирманте** (*Каунас, Литва*). Отблески Сатурналий в поезији Марциала.

2. **Галайда Юлія** (*Одеса*). Особенности фантастики в романе Ант. Погорельского „Монастырка”.
3. **Кобзар Олена** (*Полтава*). Містична релігійна традиція в драматургії Фрідріха Гіббеля.
4. **Коляно Марія** (*Львів*). Вплив містичної релігійної традиції на проблематику роману С. Хілл „Напровесні”.
5. **Мельничук Ірина** (*Кам'янець-Подільський*). Загальні особливості прояву релігійної проблематики у Ф.М. Достоевського.
6. **Попадинець Оксана** (*Кам'янець-Подільський*). Самородні ключі історичних романів В. Скотта і М. Старицького.
7. **Чотарі Вероніка** (*Тернопіль*). Адаптація книги псалмів у європейському літературному просторі.

Секція № 2-В (VI к., ауд. 54)

ВПЛИВ МІСТИЧНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ТРАДИЦІЇ НА ПРОБЛЕМАТИКУ ТЕКСТУ

Голови: Гулевич Лілія (Дрогобич), Райбедюк Галина (Ізмаїл), Слоньовська Ольга (Івано-Франківськ), Турган Ольга (Запоріжжя).
Секретар: Бучко Аліна (Чернівці).

1. **Волощук Галина** (*Івано-Франківськ*). Прояв містичної релігійної традиції у поетичних та прозових творах Уляни Кравченко.
2. **Гулевич Лілія** (*Дрогобич*). Вплив містичної релігійної традиції на проблематику і поетику прозових творів Миколи Устияновича.
3. **Зенгва Вікторія** (*Харків*). „Іван Іванович” як елемент художнього світу М. Хвильового: автотекстуальний аспект, містично-релігійні мотиви.
4. **Корнійчук Тетяна** (*Кам'янець-Подільський*). Похоронний ритуал в „Енеїді” І. Котляревського, його специфіка, форми проведення.
5. **Лебідь Євгенія** (*Київ*). Метафізика душі в українській поезії XVI-XIX ст.
6. **Маланій Назар** (*Тернопіль*). Біблійні маркери у романах І. Багряного „Людина біжить над прірвою” та Е.М. Ремарка „Час жити і час помирати”.

Секція № 3-А (VI к., ауд. 52)

МІСТИЧНІ ТОПОСИ В ЛІТЕРАТУРІ

Голови: Бойніцька Ольга (Київ), Висоцька Наталія (Київ), Драненко Галина (Чернівці), Рихло Петро (Чернівці).
Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці).

1. **Авраменко Олена** (*Кривий Ріг*). Образ Хіткліфа в контексті „концептуальної метафізичності” „Грозового Перевалу” Е. Бронте та в соціокультурному контексті нещодавнього минулого.
2. **Бабарика Михайло** (*Київ*). Містичний ландшафт у романі Жюльєна Грака „До замку Арголь”.
3. **Кофлер Денис** (*Івано-Франківськ*). Міфологічна картина світу скандинавських народів.

4. **Лаврина Ирина** (Москва, Россия). Категории времени и пространства как художественные характеристики сакрального топоса в фантастическом цикле К.С. Льюиса „Хроники Нарнии”.
5. **Левко Уляна** (Тернопіль). Містична складова технологізованого хронотопу у творах science fiction Станіслава Лема та їх візуальних інтерпретаціях.
6. **Матвієнко Ольга** (Донецьк). Градчани і Прага: дві сторони „праського феномена” (на матеріалі роману Г. Майрінка „Вальпургієва ніч”).
7. **Хоусон Вікторія** (Київ). Мистика и реализм „Флорентийской чародейки” Салмана Рушди: ключи к хронотопу.
8. **Бучко Аліна** (Чернівці). Міфічні простори у творах Ельзи Ласкер-Шюлер.

Секція № 3-В (VI к., ауд. 51)

МІСТИЧНІ ТОПОСИ В ЛІТЕРАТУРІ

Голови: Анісімова Ніна (Київ), Білоус Петро (Житомир), Бігун Ольга (Івано-Франківськ), Плетенчук Наталія (Івано-Франківськ).
Секретар: Боренко Валерій (Чернівці).

1. **Бігун Ольга** (Івано-Франківськ). Євангельський топос подвижництва у творчості Тараса Шевченка й Адама Міцкевича.
2. **Гречаник Ірина** (Луганськ). Принципи містикалізації часопростору в українській фантастичній літературі XIX-XX ст.
3. **Журавська Оксана** (Донецьк). Часопросторові рівні організації прози Емми Андієвської (на матеріалі „Роману про добру людину”).
4. **Кремінська Інна** (Харків). Своєрідність художнього простору п’єси „Марко в пеклі” І. Кочерги.
5. **Матвієнко Ганна** (Ялта). Апофатичне пізнання інфернального світу в постмодерністському тексті (на прикладі романів Ю. Іздрика і Т. Прохаська).
6. **Павлишин Галина** (Тернопіль). Міфопоетична інтерпретація символів у прозі Марії Матіос.

Секція № 3-С (VI к., ауд. 23)

МІСТИЧНІ ТОПОСИ В ЛІТЕРАТУРІ

Голови: Кеба Олександр (Кам’янець-Подільський), Козлик Ігор (Івано-Франківськ), Кораблев Олександр (Донецьк), Мусій Валентина (Одеса).
Секретар: Сатиго Ірина (Чернівці).

1. **Іванова Наталія** (Черкаси). Символ зеркала в творчестве русских романтиков (Н.В. Гоголь, В.Ф. Одоевский, А. Погорельский).
2. **Коршунова Світлана** (Івано-Франківськ). Модель „иног мира” в романе Л. Улицкой „Казус Кукоцкого”: традиционное и оригинальное.
3. **Люлікова Ганна** (Ялта). Сакрализация топоса социализма в художественном мире романов И. Ильфа и Е. Петрова.
4. **Новохатський Дмитро** (Ялта). Містичні тополи в романній трилогії Володимира Сорокіна „Лед”, „Путь Бро”, „23 000”.

5. **Павельсва Ганна** (*Полтава*). Мистические топосы в циклах Н.В. Гоголя „Вечера на хуторе близ Диканьки” и „Миргород”.
6. **Полева Елена** (*Томск*). Концепция „потусторонности” в повести В. Набокова „Соглядатай”.
7. **Шкуропат Марина** (*Горлівка*). Вплив сакрального топосу Страсної п'ятниці на художній зміст оповідання А.П. Чехова „Студент”.

Секція № 4-А (VI к., ауд. 22)

ТИПОЛОГІЯ МІСТИЧНОГО (СЮЖЕТИ, ОБРАЗИ)

Голови: Кучер Зоя (Черкаси), Лавренів Валерій (Чернівці), Маденка Світлана (Львів), Рязанцева Тетяна (Київ).

Секретар: Штанюк Олеся (Чернівці).

1. **Бережанська Юлія** (*Львів*). Лунарний культ в художній системі Густава Майрінка.
2. **Брацка Марія** (*Київ*). Оніричні мотиви у творчості польських романтиків.
3. **Гавловська Тетяна** (*Кам'янець-Подільський*). Містична присутність образу Мелузін у прозі Теодора Фонтане.
4. **Кучер Зоя** (*Черкаси*). Містичний образ Великого Старця в романі Ф. Дюрренматта „Долина безладдя”.
5. **Орлова Марина** (*Черкаси*). Містичні символи в творах Петера Гандке.
6. **Пархоменко Інна** (*Харків*). Релігійний сюжет в антиутопії на прикладі роману М. Етвуд „Розповідь Служниці”.
7. **Пупурс Ірина** (*Київ*). „Прокляття Кехами” – містична Індія Роберта Сауті.
8. **Стирнік Наталія** (*Дніпропетровськ*). Містичне в оповіданнях Д.Г. Лоуренса („Щасливі привиди”, „Межа”, „Переможець на дерев'яному конику”).
9. **Сажина Алла** (*Чернівці*). „Ремейк” романтичних текстів у сучасній рекламі.
10. **Дерикоз Ольга** (*Чернівці*). Поетика сюжету „Щось особливе” у цілісному контексті А. Мердок.

Секція № 4-В (VI к., ауд. 21)

ТИПОЛОГІЯ МІСТИЧНОГО (СЮЖЕТИ, ОБРАЗИ)

Голови: Гурбанська Антоніна (Київ), Кисельова Людмила (Київ), Стужук Олеся (Київ), Юрова Інна (Донецьк).

Секретар: Нікоряк Наталія (Чернівці).

1. **Кисельова Людмила** (*Київ*). Засоби поетичної містагогії у творі Т. Осьмачки „Поет”.
2. **Кісліук Ніна** (*Кременець*). Духовний світ жіночих образів у романі „Живая душа” Марка Вовчка.
3. **Кулінська Яніна** (Київ). Міфологічні мотиви у прозі Юрія Андруховича.
4. **Муслієнко Олена** (*Харків*). Тиша і мовчання у семіосфері абсурду М. Хвильового.

5. **Назаревич Леся** (*Тернопіль*). Містичний підтекст сновидінь у новелістиці кінця XIX – початку XX століття.
6. **Старова Олена** (*Харків*). Ієрофанії в поезії Б.І. Антонича та В. Свідзінського.
7. **Стужук Олеся** (*Київ*). Інтерпретація образу відьми у творчості Тараса Шевченка.
8. **Фоміна Лілія** (*Ізмаїл*). Міфологема долі у М.Вінграновського.
9. **Яструбецька Галина** (*Луцьк*). Фермент містичного в поезиї експресіонізму.

Секція № 5-А (VI к., ауд. 16)

МІФІЧНА ТА МІСТИКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ

Голови: Гончаренко Елла (Дніпропетровськ), Іщенко Наталія (Крим), Мочернюк Наталія (Коломия), Чернокова Євгенія (Дніпропетровськ).

Секретар: Вишинський Святослав (Чернівці).

1. **Біляшевич Роман** (*Тернопіль*). Монотеїзм як основа становлення біблійної прози.
2. **Канчура Євгенія** (*Київ*). Персоніфікація смерті в текстуалізованій свідомості. На прикладі романів Террі Претчетта про Дискосвіт.
3. **Мочернюк Наталія** (*Коломия*). Поетика містичного у „Гімнах до ночі” Новаліса.
4. **Сенчук Ірина** (*Львів*). Міфологема смерті–воскресіння як „метафора” циклічної концепції історії в драмі В.Б. Єйтса „Воскресіння”.
5. **Яремчук Вікторія** (*Львів*). Антропософічний дискурс в романах Чарльза Вільямса.
6. **Сатиго Ірина** (*Чернівці*). Прояви містикологічної свідомості Леопольда Сенгора у поетичній збірці „Сутінкові пісні”.

Секція № 5-В (VI к., ауд. 15)

МІФІЧНА ТА МІСТИКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ

Голови: Білоус Наталя (Київ), Конончук Тетяна (Київ), Набитович Ігор (Люблін, Польща), Швець Алла (Львів).

Секретар: Бойчук Альона (Чернівці).

1. **Антоновська Марина** (*Київ*). Візії в літературній творчості Т. Шевченка.
2. **Барабаш Мар'яна** (*Львів*). Сакралізація містичного в „Книзі історій” Валерія Шевчука.
3. **Донченко Лариса** (*Кривий Ріг*). Міфологічні параметри необарокової прози Валерія Шевчука.
4. **Замбжицька Марта** (*Варшава, Польща*). Парадокс обернутого сасгит у романі Валерія Шевчука Темна музика сосон.
5. **Савчук Надія** (*Івано-Франківськ*). Міф і містичне в ранній ліриці Ліни Костенко.
6. **Салій Олександра** (*Львів*). І. Франко та М. Коцюбинський: дуалістична концепція світу. Дискурс містичного.
7. **Томчук Олег** (*Ізмаїл*). Містицизм світовідчуття М. Драй-Хмари.

Секція № 6 (VI к., ауд. 14)

МІСТИКАЛЬНИЙ ФЕРМЕНТ ЖАНРУ. ГОТИКА

Голови: Мафтин Наталія (Івано-Франківськ), Сабат Галина (Дрогобич), Сенькевич Татяна (Брест, Беларусь), Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Берегова Ольга** (Київ). Міфопоетична інтерпретація еротичної загадки (на матеріалі іспанської мови).
2. **Белоброва Тетяна** (Ізмаїл). Філогенез молитовного жанру (містичні модифікації).
3. **Гнідець Уляна** (Львів). Фантастичне заради порятунку реальності у літературі для дітей та юнацтва (на прикладі творів Міхаеля Енде та Корнелії Функе).
4. **Джугастрянська Юлія** (Київ). Сугестивність містичного у замовлянні та молитві (на матеріалі поезій Б.-І. Антонича, В. Свідзінського).
5. **Кицак Людмила** (Житомир). Містичне в жанровій структурі детективу (роман Є. Кононенко „Жертва забутого майстра”).
6. **Левігас Світлана** (Київ). Інфернальна поетика та міфологічний код готичної новели „Наречена привида” В.Г. Ейнсворта.
7. **Сабат Галина** (Дрогобич). Поетика містичного в казках Івана Франка.
8. **Тимченко Олеся** (Горлівка). Исторической прозы В.Я. Брюсова (на матеріалі романа „Огненный ангел”).
9. **Цівкач Ольга** (Івано-Франківськ). Роль середньовічної релігійної драми у процесі відродження польського театру періоду Міжвоєнного двадцятиліття.
10. **Шпильова Наталія** (Черкаси). „Зачарована місцина” в романі Р. Бротігана „Чудовисько Хоклайну: готичний вестерн”.

ФУРШЕТ ☉18.00

8 жовтня**ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ – А**
☀ 11.00 – 13.00 (VI к., ауд. 66)

Гончаренко Елла (*Дніпропетровськ*). Містично-романтичні фантазії в оповіданнях Едгара Аллана По.

Ищенко Наталія (*Крим*). Флоренс Найтингейл и миф о „леди с лампой” в литературе Великобритании.

Лановик Мар'яна (*Тернопіль*). Література як трансцендентний діалог.

Маценка Світлана (*Львів*). Мона Ліза – „жінка без властивостей”: експресіоністська проекція містичного досвіду в новелі Георга Гайма „Злодій”.

Тузков Сергей, Тузикова Инна (*Кіровоград*). Американская готическая новелла рубежа XIX – XX веков.

Шекера Ярослава (*Київ*). Життя мов сон: даоська містика у творчості китайського поета доби Сун Су Ши (1037-1101).

Рязанцева Тетяна (*Київ*). Тема смерті у метафізичній поезії Хуана Рамона Хіменеса: особливості інтерпретації.

Чернокова Євгенія (*Дніпропетровськ*). „Мистический натурализм” поэзии Д.Г. Лоренса и проблемы поэтики модернизма.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ – В
⌚ 11.00 – 13.00 (VI к., ауд. 21)

Білоус Петро, Білоус Оксана (*Житомир*). Чудесні знаки і символи у „Повісті врем'яних літ”.

Мафтин Наталія (*Івано-Франківськ*). Містичне як вияв готичної літературної традиції в західноукраїнській малій прозі 20-30-х рр. XX століття.

Слоньовська Ольга (*Івано-Франківськ*). Метафізичні аспекти життя і творчості письменників української діаспори 20-х – 50-х років XX століття.

Гурбанська Антоніна (*Київ*). Міфопоетика української повісті другої половини XX століття (на матеріалі творів Вал. Шевчука та Н. Бічуї).

Райбедюк Галина (*Ізмаїл*). Сакральний концепт „душа” в структурі художнього тексту В. Стуса.

Турган Ольга (*Запоріжжя*). Містичне в художньому світі Лесі Українки.

Анісімова Ніна (*Бердянськ*). Містичний код поеми Василя Герасим'юка „Київська повість”.

Філоненко Софія (*Бердянськ*). „Happily ever after”: містичні тасмниці українського любовного роману.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ – С
⌚ 11.00 – 13.00 (VI к., ауд. 67)

Волковинський Олександр (*Кам'янець-Подільський*). Рецепція офітського мотивного комплексу в художній культурі та літературі.

Кеба Олександр (*Кам'янець-Подільський*). Андрей Платонов как мистик.

Мусий Валентина (*Одеса*). Нарративные стратегии выражения концепции таинственного в русской прозе первой половины XIX века.

Шестакова Елеонора (*Донецьк*). Ирония как защита мистического в русской литературе рубежа XIX – XX ст.

Никольский Евгений (*Москва, Россия*). Развитие мистической темы в творчестве Всеволода Соловьева: от магического реализма к духовному.

Сенькевич Татьяна (*Брест, Беларусь*). Поэтика современного русскоязычного исторического романа („Князь Мстиславский” О. Ждана).

Леонова Наталья (*Москва, Россия*). Поэтика „иногo” в лирике И.Ф. Анненского.

Бистрова Олена (*Дрогобич*). Формування містичності як складова поетики в творах Ф. Достоевського.

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

Екскурсія: Резиденція Буковинських митрополитів ⌚14.00 – 15.00

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ ☉15.00 – 17.00**Секція № 1-А (VI к., ауд. 66)****САКРАЛЬНЕ ТА ПРОФАННЕ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ**

Голови: Гайжюнас Сильвестрас (Вильнюс, Литва), Лановик Зоряна (Тернопіль), Лановик Мар'яна (Тернопіль), Стулов Юрий (Минск, Беларусь).
Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Журба Світлана** (*Кривий Ріг*). Інтерпретація сакрального та профанного в авангардному романі.
2. **Кантемир Наталя** (*Харків*). Профаний світ роману Мішеля Уельбека „Можливість острова”.
3. **Мізінькіна Олена** (*Одеса*). Магічна обрядовість як вияв сакрального в історичній романістиці Раїси Іванченко.
4. **Скибицкая Людмила** (*Брест, Беларусь*). „Сакральное и профанное в рассказах „Лесной дидько и непевный” А. Стороженко и „Кабиасы” Ю. Казакова.
5. **Собченко Ірина** (*Київ*). Сакральний статус письма у прозових текстах Аготи Крістоф.
6. **Стулов Юрий** (*Минск, Беларусь*). Мистическое в творчестве Рэндалла Кенана.
7. **Чабак Людмила** (*Чернігів*). Сакральне та профанне в художньому тексті: аналітика сприйняття.

Секція № 1-В (VI к., ауд. 61)**САКРАЛЬНЕ ТА ПРОФАННЕ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ**

Голови: Баран Євген (Івано-Франківськ), Колкутіна Вікторія (Одеса), Матвєєва Тетяна (Харків), Хоменко Галина (Харків).
Секретар: Зошук Наталія (Чернівці).

1. **Гажа Тетяна** (*Харків*). „Флейта, наповнена диханням Бога”: сакральне у спогадах Ірини Жиленко „Номо feriens”.
2. **Денисенко Ольга** (*Запоріжжя*). Зв'язок сакрального зі сферою духовності у новелі-легенді Петра Могили (Про монаха Григорія).
3. **Колкутіна Вікторія** (*Одеса*). Екзистенційні засади сакрального та профанного в світогляді Т. Шевченка (за ранньою літературною есеїстикою Д. Донцова).
4. **Мациборська Олена** (*Луцьк*). Фетишизм як міфологічна домінанта естетики неокласицизму початку ХХ ст.
5. **Науменко Наталія** (*Київ*). Чи можливий принцип „золотого перерізу” у вільному вірші?
6. **Яковина Оксана** (*Київ*). Сакральне та профанне у поемі Тараса Шевченка „Марія”.

Секція № 2-А (VI к., ауд. 60)
ВПЛИВ МІСТИЧНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ТРАДИЦІЇ
НА ПРОБЛЕМАТИКУ ТЕКСТУ

Голови: Биржетене Скирманте (Каунас, Литва), Садовская Екатерина (Минск, Беларусь), Червінська Ольга (Чернівці), Шекера Ярослава (Київ).
Секретар: Томоруг Олександра (Чернівці).

1. **Варецька Софія** (*Львів*). Магічні фотографії Маріхен як метафора пам'яті у романі „Фотокамера. Історії темної кімнати“ Г. Граса.
2. **Дробіт Ірина** (*Львів*). Апокрифічна історія у романах Дж. Барнса „Папуга Флобера” та „Історія світу в 10 ½ розділах”.
3. **Мельник Діана** (*Львів*). Біблійні символи та мотиви у романі І. Бахман „Маліна”.
4. **Павленко Юлія** (*Київ*). Молитовна модальність письма в „Щоденнику сільського кюре” Ж. Бернаноса.
5. **Садовская Екатерина** (*Минск, Беларусь*). Мистическое в творчестве Ежи Косинского.
6. **Сайді Наталія** (*Харків*). Твори Мішеля Турнье в контексті поняття „християнський роман”.
7. **Матійчук Оксана** (*Чернівці*). „Deinen Glauben ans Eine / kann keine Erfahrung vernichten...”: релігійно-філософська основа поезій Рози Ауслендер.
8. **Томоруг Олександра** (*Чернівці*). Історичні передумови формування літературного образу Марії Магдалини та їх відображення у сучасній євангельській прозі.

Секція № 2-В (VI к., ауд. 58)
ВПЛИВ МІСТИЧНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ТРАДИЦІЇ
НА ПРОБЛЕМАТИКУ ТЕКСТУ

Голови: Гулевич Лілія (Дрогобич), Райбедюк Галина (Ізмаїл), Слоньовська Ольга (Івано-Франківськ), Турган Ольга (Запоріжжя).
Секретар: Бучко Аліна (Чернівці).

1. **Глеб Оксана** (*Львів*). Містичний аспект поеми Івана Франка „Мойсей”.
2. **Кевешлігеті Ольга** (*Хуст*). Концепти життя, смерті та вірування у прозі, етнографічних студіях Ф. Потушняка.
3. **Колодкевич Галина** (*Київ*). Ідея софійності та містичне переживання божественного начала у поезії В. Стуса.
4. **Куца Лариса** (*Львів*). Власнеавторська концепція слова у поезії І. Франка „Якби ти знав, як много важить слово...”.
5. **Тарарива Лідія** (*Луганськ*). Рецепція ритуальних праформ у творчості Максима Рильського.
6. **Михайлюк Галина** (*Чернівці*). Біблійні оніричні образи та сюжети в українській літературі 20-30-их рр. XX ст.

Секція № 3-А (VI к., ауд. 53)
МІСТИЧНІ ТОПОСИ В ЛІТЕРАТУРІ

Голови: Бойніцька Ольга (Київ), Висоцька Наталія (Київ), Драненко Галина (Чернівці), Рихло Петро (Чернівці).

Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці).

1. **Бойніцька Ольга** (*Київ*). Містика та історія у романах Пітера Акройда.
2. **Григоренко Олександра** (*Полтава*). Потойбічний вимір країни з горизонтом: специфіка зображення топосу Австрії у романі „Діти мертвих” Е. Єлінек.
3. **Кучер Василь** (*Кременець*). Символічне значення закритого топосу в романах-антиутопіях I половини XX століття.
4. **Левицька Оксана** (*Львів*). Поетика містичного хронотопу у творах Джона Фаулза.
5. **Монолатій Тетяна** (*Дрогобич*). Сп’яніння як містичний топос (за новелою „Легенда про святого пияка” Й. Рота).
6. **Штохман Лілія** (*Тернопіль*). Містичні топоси у романі Дженет Вінтерсон „Oranges are not the only Fruit”.
7. **Драненко Галина** (*Чернівці*). Містичний топос ночі та його символіка в сучасній французькій драмі (на матеріалі п’єси Б.-М. Кольтеса „Ніч незадовго перед лісами”).
8. **Ісапчук Юлія** (*Чернівці*). Рудименти „Габсбурзького міфу” в прозі І.Бахман.

Секція № 3-В (VI к., ауд. 52)
МІСТИЧНІ ТОПОСИ В ЛІТЕРАТУРІ

Голови: Анісімова Ніна (Київ), Білоус Петро (Житомир), Бігун Ольга (Івано-Франківськ), Плетенчук Наталія (Івано-Франківськ).

Секретар: Боренко Валерій (Чернівці).

1. **Дружинович Лідія** (*Луцьк*). Художнє осмислення образу раю поетами „розстріляного відродження”.
2. **Козачук Ксенія** (*Київ*). Сакральне як мета у псевдопаломницькому тексті.
3. **Левицький В’ячеслав** (*Київ*). Мотиви „вечора містичного” в київському тексті Максима Рильського.
4. **Нестелєв Максим** (*Слов’янськ*). Містичний простір палати №6 у творах А. Чехова, М. Хвильового та В. Домонтовича).
5. **Плетенчук Наталія** (*Івано-Франківськ*). Художній феномен сакралізації волинського макротопосу в прозі Уласа Самчука.
6. **Євстаф’євич Наталія** (*Чернівці*). Місто як реальність і місто як містика в трилогії Ірини Вільде „Повнолітні діти”.

Секція № 4-А (VI к., ауд. 51)
ТИПОЛОГІЯ МІСТИЧНОГО (СЮЖЕТИ, ОБРАЗИ)

Голови: Кучер Зоя (Черкаси), Лавренов Валерій (Чернівці), Маценка Світлана (Львів), Рязанцева Тетяна (Київ).

Секретар: Штанюк Олеся (Чернівці).

1. **Витрикуш Іванна** (*Дрогобич*). Образ Ночі-темряви як художнє втілення містичного світовідчуття в літературі романтизму.

2. **Качак Тетяна** (Івано-Франківськ). Актуалізація містичних аспектів у фантастичних романах Урсули Ле Гуїн.
3. **Невструєва Анастасія** (Дніпропетровськ). Мистические образы в романах „уэссекского цикла” Т. Гарди.
4. **Пагут Олег** (Тернопіль). Містичний дискурс мотиву інцесту в музилівському потрактуванні у романі „Людина без властивостей” (Агата і поліфункціональність її постаті).
5. **Пічугіна Тетяна** (Дніпропетровськ). Поетика „інакшого бачення” в романі Роберта Музіля „Сум’яття вихованця Терлеса”.
6. **Редчиць Тетяна** (Черкаси). Трактування містичних образів драконів у творах Г. фон Додерера (на матеріалі романів „Остання пригода. Лицарський роман” та „Кружний шлях”).
7. **Стороха Богдан** (Полтава). Поетика і містика сновидіння в романі А. Кубіна „Інша сторона”.
8. **Лавренів Валерій** (Чернівці). Діаболізм як специфічний містичний фермент болгарської літератури початку ХХ століття.
9. **Дзик Роман** (Чернівці). Транзитивність містичного образу.

Секція № 4-В (VI к., ауд. 22)

ТИПОЛОГІЯ МІСТИЧНОГО (СЮЖЕТИ, ОБРАЗИ)

Голови: Гурбанська Антоніна (Київ), Кисельова Людмила (Київ), Стужук Олеся (Київ), Юрова Інна (Донецьк).

Секретар: Нікоряк Наталія (Чернівці).

1. **Кметь Вікторія** (Львів). Архетипний образ відьми у творчій інтерпретації Валерія Шевчука.
2. **Когут Оксана** (Рівне). Містичні сюжети та образи в сучасній українській драматургії.
3. **Левків Ксенія** (Львів). Містичні метаморфози персонажів Юрія Андруховича (роман „Перверзія”).
4. **Накашидзе Ірина** (Дніпропетровськ). Сакральний образ води як носія історичної пам’яті народу (на матеріалі поетичних творів Б. Олександрів-Грибінського, О. Зуєвського, Яра Славутича).
5. **Росінська Олена** (Макіївка). Сон у структурі художнього хронотопу (на матеріалі роману Н. Зборовської «Українська реконкіста»).
6. **Трефяк Наталія** (Івано-Франківськ). Рецепція містичних образів та сюжетів прози Миколи Вінграновського.
7. **Юрова Інна** (Донецьк). Інфернальне в образній системі „Попелу імперій” Ю. Клена.
8. **Ягело Світлана** (Львів). Демонологічна проза українців Карпат: фантастичний елемент жіночих персонажів.
9. **Козачук Ніна** (Чернівці). Образи-символи Потерчука і Перелесника як засоби творення містичного у драмах В. Мартиневича.

Секція № 4-С (VI к., ауд. 21)**ТИПОЛОГІЯ МІСТИЧНОГО (СЮЖЕТИ, ОБРАЗИ)**

Голови: Бистрова Олена (Дрогобич), Волковинський Олександр (Кам'янець-Подільський), Никольский Евгений (Москва, Россия), Шестакова Елеонора (Донецьк).

Секретар: Вільчанська Юлія (Чернівці).

1. **Ащеулова Ирина** (Кемерово). Чудо как ситуация духовного поиска в истории (роман В. Шарова „Воскрешение Лазаря”).
2. **Барчишина Інна** (Кам'янець-Подільський). Сакральність контрапунктичної єдності в організації колористики поетичного твору (на матеріалі поезій М. Волошина та В. Свідзінського).
3. **Водоп'янова Ксенія** (Горлівка). Демонологические мотивы в поэтике Н.С. Лескова (на материале повестей „Пугало”, „Несмертельный Голован”, „Очарованный странник”, „Воительница”).
4. **Вербенко Валентина** (Одеса). Моделирующая функция числа в художественном мире М. Булгакова.
5. **Григоренко Єлена** (Одеса). „Таинственные” повести И.С. Тургенева (проблематика і поетика).
6. **Калінус Тетяна** (Харків). Концепт „містика” у критичних статтях раннього Андрія Белого та його функції у теорії символізму.
7. **Ткачук Т.** (Івано-Франківськ). Типологія містичних образів і мотивів у творчості М. Гоголя та С. Пшибишевського.
8. **Шатова Ірина** (Запоріжжя). Типологія гротескних форм в містической прозе Юрия Юркуна.
9. **Вільчанська Юлія** (Чернівці). Містичне як креативна художня домінанта твору І. Шмельова „Літо Господне”.

Секція № 5-А (VI к., ауд. 16)**МІФІЧНА ТА МІСТИКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ**

Голови: Гончаренко Елла (Дніпропетровськ), Іщенко Наталія (Крим), Мочернюк Наталія (Коломия), Чернокова Євгенія (Дніпропетровськ).

Секретар: Вишинський Святослав (Чернівці).

1. **Бондаренко Олеся** (Київ). Дискурс містицизму в творчості Теодора Ретке.
2. **Колтакова Наталя** (Донецьк). Про містичне у символі та „буття-між”.
3. **Мурейко Анна** (Івано-Франківськ). Концепт містичного у новелах „Локіс” та „Венера Ільська” Проспера Меріме.
4. **Угольнікова Наталія** (Харків). Використання і трансформація елементів міфічного в творах Р. Аспріна.
5. **Вишинський Святослав** (Київ). Поняття „містичного” у гносеології інтегрального традиціоналізму.
6. **Штанюк Олеся** (Чернівці). Містичний міфологізм стилістичної практики Чинуа Ачебе.

Секція № 5-В (VI к., ауд. 15)

МІФІЧНА ТА МІСТИКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ

Голови: Білоус Наталя (Київ), Конончук Тетяна (Київ), Набитович Ігор (Люблін, Польща), Швець Алла (Львів).

Секретар: Бойчук Альона (Чернівці).

1. **Білоус Наталя (Київ).** „Что значит волшебное, магическое действие оригинала...”: містичне та ідеалістичне у художньо-естетичній концепції Т. Шевченка (на матеріал повістей „Художник”, „Прогулка с удовольствием и не без морали”, „Музыкант”).
2. **Дубровська Альона (Харків).** Суїцидальна поведінка: від психопатологічного до містичного (на матеріалі романів В. Винниченка „Заповіт батьків”, „Рівновага”, „Чесність з собою”).
3. **Конончук Тетяна (Київ).** Екзистенція містичного в романі Василя Барки „Жовтий князь”.
4. **Савицька Наталія (Суми).** Міфопоетика містичного в романі братів Капранових „Кобзар 2000”.
5. **Савчук Наталія (Коломия).** Категорія темряви в поетів „Нью-йоркської групи”.
6. **Швець Алла (Львів).** Збірка Н. Кобринської „Казки”: містицизм світовідчуття, міфопоетична ейдологія.

Секція № 6 (VI к., ауд. 14)

МІСТИКАЛЬНИЙ ФЕРМЕНТ ЖАНРУ. ГОТИКА

Голови: Мафтин Наталія (Івано-Франківськ), Сабат Галина (Дрогобич), Сенькевич Татьяна (Брест, Беларусь), Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Випасняк Галина (Івано-Франківськ).** Категорія чудесного в сучасних художніх трансформаціях агіографічного жанру.
2. **Гребенюк Тетяна (Запоріжжя).** Роман Г. Пагутяк „Урізька готика” в контексті сучасної української літературної містики.
3. **Журавльова Світлана (Бердянськ).** На шляху до обоження (часопросторові координати агіографічної поезії свт. Іоана Максимовича).
4. **Литвиненко Тетяна (Суми).** Містична складова міфологічної фантастики.
5. **Чик Денис (Кременець).** Ревізія готичної містики у прозі Ф. Грільпарцера і Г. Квітки-Основ'яненка.
6. **Боренко Валерій (Тернопіль).** Термінологічні аспекти жанрового визначення містичного-роману.
7. **Теленько Галина (Чернівці).** Готичні мотиви в англійській новелі ХХ століття.
8. **Матійчак Альона (Чернівці).** Містика і містифікація як контрапункт художнього тексту А. Мердок.
9. **Зошук Наталія (Чернівці).** Містичний компонент мердоківського тексту в аспекті жанрової конверсії („Італійка”).
10. **Нікоряк Наталія (Чернівці).** Специфіка втілення „містичного” в кіноверсіях гоголівського тексту „Вій” (фільми-екранізації „Вій” (1967) та „Вій. Повернення” (2010)).

Регламент

Доповідь на пленарному засіданні – 15 хв.
Доповідь на секційному засіданні – до 10 хв.
Виступ в обговоренні – 3-5 хв.

КРУГЛИЙ СТІЛ €17.00 (ауд. 66)**Логіка інфернального в художньому тексті**

- Резюме голів секцій: коротка референція найцікавіших наукових ідей.
- Дискусія.
- Фуршет. Закриття конференції (ауд. 62).

АНОТАЦІЇ ДОПОВІДЕЙ

Авраменко Олена Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Криворізького державного педагогічного університету

Образ Хіткліфа

в контексті «концептуальної метафізичності» «Грозового Перевалу»

Е. Бронте та в соціокультурному контексті нещодавнього минулого

Сучасне літературознавство відзначає наявність у єдиному романі Е. Бронте дивовижного поєднання реалізму та містики, раціонального та ірраціонального, суворого соціального аналізу та авторської захопленості «метафізикою» кохання. Точкою перетину цих двох проблемних стратегій наратора є образ головного героя роману Хіткліфа, який розглядається у доповіді в соціокультурному та соціально-історичному контексті епохи, в яку створювався текст, та доби, зображеної у романі. Персонаж, зовні наділений ключовими рисами байронічного героя, у підтексті твору закодований як «продукт» йоркширського рабовласництва, яке є ретельно прихованим об'єктом соціального критицизму жительки йоркширської «глибинки». Демонізм Хіткліфа є породженням середовища, що профанує сакральні людські цінності, калічаючи особистість, родину та суспільство «зсередини» – на рівні підсвідомості, у відображенні якої важливу роль відіграють містичні мотиви та трансцендентні образи.

Анісімова Ніна Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури та компаративістики Інституту філології Бердянського державного педагогічного університету, докторант кафедри новітньої української літератури Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка

Містичний код поеми Василя Герасим'юка «Київська повість»

Аналізуються особливості містичного топосу у поемі В.Герасим'юка «Київська повість»; розглядаються основні складові інфернального простору; з'ясовується жанрова специфіка твору. В основі містичного коду поеми – моделювання образу міста-пекла, міфопоетичне прочитання якого здійснюється крізь призму ідей В.Топорова. У поемі розбудовується художня модель міста-блудниці: символіка Києва як утілення смерті, пекла і Хаосу розкривається через містичну фавбулу – асоціативно-метафоричну картину уявного полювання мисливців на вовка. Тлумачиться оригінально трансформований хтонічний міф: басейн як символ пекла, смерті, забуття. Аналізуються елементи інфернальної поетики: особливості хронотопу, зміст якого визначає опозиція верх/низ; образна система; символіка кольору.

Антоновська Марина Анатоліївна, аспірант кафедри історії української літератури і шевченкознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Візії в літературній творчості Т. Шевченка

Попри те, що сьогодні все більше й більше дослідників визнають романтизм стильовою домінантою творчості Т. Шевченка, таке

притаманне романтикам явище як візіонерство залишається малодослідженою гранню Шевченкової творчості. Однак українські літературознавці вже виступили з власними міркуваннями щодо візій у поетичних творах Т. Шевченка. Тому ця доповідь містить розгляд їхніх концепцій, а подекуди – й полеміку з ученими, яка має на меті з'ясувати коло питань, що висновуються з назви розвідки. Такими питаннями є насамперед наявність у текстах Т. Шевченка ознак візіонерського типу творчості та відображення візійного досвіду в творчості митця. Об'єктом дослідження є не лише поетична творчість Т. Шевченка, але й його прозова спадщина – повісті та «Журнал».

Ащеулова Ирина Владимировна, кандидат филологических наук, доцент кафедры журналистики и русской литературы XX века Кемеровского государственного университета

***Чудо как ситуация духовного поиска в истории
(роман В. Шарова «Воскрешение Лазаря»)***

Рассматривается роман известного русского писателя В. Шарова «Воскрешение Лазаря» (2003). В контексте постмодернистской «псевдоисторической» прозы категория чуда, чудесного, мистического не столько профанируется, сколько служит главной авторской стратегии — выявить в русской истории, в частности, в событии Октябрьской революции 1917 года и последующих политических репрессиях различные варианты восприятия истории и поиска множеством людей духовной опоры в новой социальной реальности.

Бабарика Михайло Геннадійович, аспірант кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Містичний ландшафт у романі Жюльєна Грака „До замку Арголь”

Виданий у 1938-ому році, роман „До замку Арголь” знаменує собою початок літературного шляху Жюльєна Грака як письменника-романіста. Проголошений Андре Бретоном першим справжнім сюрреалістичним романом, для самого Ж. Грака цей текст радше позначатиме рішуче поривання з літературною школою, до якої він сам себе ніколи повністю не відносив. Ще у передмові до власного роману Ж. Грак першим поспішає віддати належне своїм основним літературним натхненникам, згадуючи перед усім письменників-романтиків, що у свою чергу відомі генетичною спорідненістю свого світогляду з рядом учень містичного характеру. У нашій доповіді ми маємо за мету розглянути особливості облаштування у романі Грака художнього ландшафту, що поступально розбудовуючись у тексті твору, перетворюється на осередок містичних явлень та переживань, які спізнають герої твору.

Барабаш Мар'яна Маркіянівна, кандидат філологічних наук, вчений секретар Львівського відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка

Сакралізація містичного в «Книзі історій» Валерія Шевчука

Зроблено спробу з'ясувати таємниці містичних явищ у творчості Валерія Шевчука на прикладі його історичної повісті «Книга історій», яка

відкриває українській літературі жанр інтелектуального детективу. Опираючись на світові традиції у жанрі інтелектуального детективу (зокрема, У. Еко «Ім'я Рози»), автор доповіді здійснює семіотико-типологічний аналіз містичних образів і мотивів у творі В. Шевчука. Жанр інтелектуального детективу передбачає багатшаровість оповіді через поєднання різних рівнів тлумачення подій: сакральних (релігійносвідомих) і профанних (забобонних), або видимих і невидимих. Об'єктом детективної уваги письменник робить монастирський літопис, названий «Книгою історій». Містика, за Шевчуком, – це «дар розплутувати заплутуване і розгадувати таємне», що відіграє ключову роль як спосіб творення історії (крізь призму індивідуальних історій та свідомостей).

Баран Євген Михайлович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Елементи містики в есеїстиці Володимира Єшкілева

Досліджуються елементи містики у есеїстиці Володимира Єшкілева («Інше гроно проникнень і свідчень», 2006; «Ідеальна У», 2007)

Барчишина Інна Вікторівна, аспірант кафедри зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

***Сакральність контрапунктичної єдності
в організації колористики поетичного твору
(на матеріалі поезій М. Волошина та В. Свідзінського)***

В період становлення модернізму посилюється тенденція до взаємозбагачення мистецтв. Особливе місце в цьому процесі займає музика, поліфонічна природа якої здатна забезпечити гармонійну єдність у художньому світосприйнятті. Поетичне втілення принципу контрапункту надає йому універсального характеру й актуалізує ідею гармонії як сакральної єдності. Поезія М. Волошина та В. Свідзінського з продуктивною виразністю синтезує поетикальні елементи літератури, живопису та музики. Контрапунктична організація колірної палітри в поетичних творах цих авторів, заснована на єдності контрастів, втілює естетичні прагнення до гармонійного облаштування світу та людини.

Батюк Галина Олександрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Миті буття у художній прозі Вірджинії Вулф

Аналізується використання специфічних для творчого феномену Вірджинії Вулф «митей буття». Письменниця, яка ніколи не була релігійним фанатиком, завжди відчувала існування «чогось більшого», що існує поза межами реального життя. Особливо гострим було це відчуття у періоди психічної нестабільності. Вулф вважала, що існують два типи життєвого досвіду: миті буття і небуття, а диференціює їх інтенсивність почуттів. На відміну від моментів небуття, коли людина живе і діє пасивно, миті буття відкривають приховану реальність. Це стан осяяння, коли починаєш бачити життя виразніше і глибше, хоча б

упродовж короткого відтинку часу. Аналіз митей буття здійснюється на основі романів «Пані Деловой» та «До маяка».

Берегова Ольга Андріївна, аспірантка кафедри італійської та іспанської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, стрий. викладач кафедри романо-германської філології Класичного приватного університету

***Міфопоетична інтерпретація еротичної загадки
(на матеріалі іспанської мови)***

Розглядається такий феномен лінгвістики як загадка. Ознайомлення з корпусом еротичної загадки у ряді міфопоетичних традицій привело до певних висновків про первинний локус, в якому виникла загадка як нове культурно-мовленнєве явище. Корпус загадки представляє основний зміст буття «міфопоетичної» людини. Вихідний локус еротичних загадок є текст, що розуміється як ціле, а окрема загадка не більше ніж відокремлений від сакрального цілого тіла його профанізований член. Сміливий «еросний» контакт людини і світу яскраво продемонстрований в еротичних загадках, де буденні предмети і повсякденні дії показані в сексуалізованому, умовному вигляді. Еротична загадка бере свій початок в містичному відношенні до сексу, в своєрідному його піднесенні. Вона затверджує своєю будовою саме життя, його плоскість і чуттєвість - містичний ореол еротичних загадки, що передається через метафоричну лексику.

Бережанська Юлія Валеріївна, аспірантка Львівського національного університету імені Івана Франка

Лунарний культ в художній системі Густава Майрінка

Розглянуте використання елементів міфологічного світогляду, пов'язаних із культом Місяця, у творчості австрійського експресіоніста Густава Майрінка. Проаналізовані лунарні символи, проведені паралелі між архаїчними віруваннями та світосприйняттям автора: зв'язок Місяця із жіночим началом, асоціації із дзеркалом та царством мертвих. У творах Майрінка це небесне світило виступає як мірило ритмів, джерело періодичного відродження, що скеровує людську долю. Відзначена оригінальна есхатологічна "техногенна" інтрепретація впливів Місяця, запропонована письменником. Вплив містичної релігійної традиції, яскраво виражений у селеноцентризмі творчості Майрінка, зумовлений прагненням автора повернутися до прошарку колективного підсвідомого, до природних начал людства.

Белоброва Тетяна Анатоліївна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри української літератури Ізмайльського державного гуманітарного університету

Філогенез молитовного жанру (містичні модифікації)

Аналізується філогенез молитовного жанру через призму сприйняття містичних модифікацій. Особливу увагу приділено дослідженню генологічної диференціації молитовних текстів, методології, еволюції. Наводяться приклади формування молитви в різноманітних текстах попередніх епох. Становлення й розвиток молитвоцентричного тексту

охоплює ключові моменти формування європейської культури, адже поряд зі своїм статусом найважливішого елемента християнського віровчення, молитва віддаєн має і „світський” статус. Науковий інтерес до містичної сфери в сучасному українському літературознавстві зростає, це стосується й функціонування релігійних, зокрема біблійних образів, тем, фавул, мотивів у творчості того чи того письменника, впливів Святого Письма, християнської доктрини на духовно-етичні й світоглядні позиції митців.

Биржетене Скирманте, доктор гуманітарних наук, преподаватель Каунаского гуманитарного факультета Вильнюсского университета

Отблески Сатурналий в поэзии Марциала

Материал дает отчет об исследовании эпиграммического наследия римского поэта I в. Марка Валерия Марциала. Цель исследования – показать, как влияла римская традиция праздника на «несерьезные» поэтические формы. Марциал является самым ярким представителем этого литературного направления в римской литературе. Хотя и имеет предшественников (римские «эроты-романтики» (термин И. В. Шталь), прежде всего великий певец любви Катулл), он единственный сознательно выбирает сочинительство только одних «безделушек» (*nugae*) – эпиграмм. Тем самым поэт предстает как самый умелый апологет этого якобы легкого и непристойного жанра: опираясь на всем его современникам понятные и принятые сакральные элементы, необузданную свободу, наиболее выраженную в лексическом плане, веселье римских праздников, в особенности связанных с переходом от старого к новому (Сатурналии), с пожеланием плодотворности (Флоралии, свадебные обряды), с осмеиванием и бранью, как охраной от злого рока (триумфы), Марциал объясняет и оправдывает свой творческий метод и жанровые особенности эпиграммы.

Бистрова Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології та компаративістики Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, докторант Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Формування містичності як складова поетики в творах Ф. Достоевського

Реалістом у вищому сенсі він був тоді, коли зображав «усі глибини душі людської [т. 27, с. 65]». Але однією з рис авторської манери Достоевського була й *містичність*, щось непідвладне логіці витлумачення. Містичність, а відтак таїна, загадковість в поетиці Достоевського завжди приваблювали багатьох дослідників. *Загадковість* для Достоевського – неодмінний атрибут існування людини. Ситуація *загадковості* виникає щохвилини – за кожним поворотом сюжету. Ореолом *загадковості* оповиті герої Боренька та Левенька з «Принижених та згнєблених», Іван Карамазов, Степан Верховенський та Ставрогін з «Бісів» й ін. Містичне пульсувало в його романах («Двійник»,

«Брати Карамазови»). Ірраціональне втілюється у Достоевського через розвиток релігійно-філософської проблематики.

Бігун Ольга Альбертівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

***Євангельський топос подвизництва
у творчості Тараса Шевченка й Адама Міцкевича***

Біблійні мотиви були й залишаються невичерпним джерелом натхнення для багатьох митців різних епох. Серед розмаїття христологічних мотивів вирізняють євангельські топоси, традиційні для Нового Завіту. Термін «топос», все ще викликаючи певні непорозуміння та незручності, є плідним засобом для практики інтерпретації особливо на перетині різних гуманітарних сфер, у нашому випадку – літератури, релігії та філософії. Для аналізу євангельських топосів у творах Т. Шевченка та А. Міцкевича послуговуємось поняттям поетичної топіки, базованої на специфічних метафоричних семантичних кодах. Дослідження топосів у доповіді запропоновано у вимірі християнської антропології, спираючись на теологічні тлумачення екзегетів богослов'я.

Білоус Наталя Володимирівна, кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу шевченкознавства Інституту літератури НАНУ

***"Что значит волшебное, магическое действие оригинала...":
містичне та ідеалістичне у художньо-естетичній концепції
Т.Шевченка (на матеріал повістей "Художник", "Прогулка с
удовольствием и не без морали", "Музыкант")***

Довідка присвячена мистецькій проблематиці Шевченкових повістей. Художник та суспільство: проблема стосунків (неможливість реалізації творчої особистості в умовах тогочасної дійсності). Митець та його твір, амбіції, самоусвідомлення творчої особистості. Містико-ідеалістична природа творчості. Розуміння Шевченком мистецтва як вищої сфери духовної діяльності людини («Божественное, животворящее искусство»), а митця як виняткової творчої особистості («ангелы во плоти»). Романтична концепція творчої особистості у повістях Т.Шевченка. ("Художник", "Музыкант", "Прогулка...»)

Міфологічне та ідеалістичне в академічному мистецтві. Теорія служіння "божественному искусству". Художньо-естетична проблематика повістей Т.Шевченка у контексті російської прози ("Портрет", "Невский проспект" М.Гоголя, "Египетские ночи" О.Пушкина та ін.)

Білоус Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка

Білоус Оксана Петрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка

„Чудесні знаки і символи у „Повісті врем'яних літ”

Аналізується образна суть та художні функції чудесних знаків і символів у літописній прозі („Повість врем'яних літ”). З'ясовується, що знаки і

символи у давньому тексті є складовими елементами у структурі оповідей про чудеса, які пов'язані з міфологічними та середньовічними уявленнями давнини.

Біляшевич Роман Зіновійович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Монотеїзм як основа становлення біблійної прози

У доповіді шляхом порівняльного аналізу текстів Біблії та близькосхідних (аккадського, вавилонського, ханаанського) епосів висвітлюється визначальний вплив монотеїстичного світогляду на формування характерних рис біблійної прози. Окреслюється інтерпретативний дискурс другої половини XIX ст., коли дослідники почали активно вивчати біблійні тексти – насамперед книги Старого Заповіту – у контексті літературної традиції давнього Близького Сходу. Стверджується, що після подолання стадії гіперкритицизму (коли у Біблії скрізь вбачалися запозичення з Вавилону та Єгипту), цей підхід виявився надзвичайно продуктивним: типологічна схожість із літературами сусідніх народів лише увиразнила особливості біблійних книг.

Бойницька Ольга Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри зарубіжної літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Містика та історія у романах Пітера Акройда

Романи Пітера Акройда "Гоксмор" та "Ден Ліно та Голем з Лаймхауса" розглядаються в контексті нового типу історичного письма. У романі "Гоксмор" автор висуває своєрідну концепцію "містичної історії", визначаючи зв'язок минулого та теперішнього як такий, що є містично забарвленим, а також, ставлячи під сумнів науково-історичний спосіб пізнання, інсценує диспут раціоналізму та містики. Якщо у "Гоксморі" роль містичного в історії акцентується як суттєва, то у романі "Ден Ліно та Голем з Лаймхауса" вона перетворюється на об'єкт іронії. У цьому творі окреслюється специфічна естетика потворного як прояв постмодерного культу огидного та жахливого.

Бондаренко Олеся Юріївна, асистент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Дискурс містицизму в творчості Теодора Ретке

Пропоноване дослідження вивчає роль та специфіку елементів містицизму в поетичному доробку американського автора. Вищезазначені елементи аналізуються в контексті традиції містичного дискурсу та його мовно-риторичних особливостей. Встановлюється зв'язок містицизму Ретке з образами божевілля та катастрофи, що є наскрізними для творчості поета. У дослідженні також ідеться про владний (у фуколдівському сенсі) аспект містицизму. Містична мова розглядається як така, що має своїм референтом завідомо невимовне та недосяжне, що дозволяє їй щоразу трансгресувати обмеження актуальних політик вираження та процедур становлення суб'єкта через письмо.

Боренко Валерій Борисович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Термінологічні аспекти жанрового визначення містичного-роману
Висвітлюються окремі аспекти «історії» термінологіями «містичний-роман», з'ясовується її змістове наповнення, а також окреслюються основні особливості містичного-роману як концепції художнього твору – як на сьогоdnішній день вона усталилися у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві.

Брацка Марія Валентинівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри полоністики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Онiричні мотиви у творчості польських романтиків

Містицизм як філософська доктрина інтерпретує містичні переживання, тобто людські пошуки таємниці створення світу і Творця, які, на думку романтиків, відбуваються через молитву і втілюються у профетичних візіях, снах і екстатичних станах. Саме через звернення до Бога, у момент натхненного спілкування з ним і навіть зрівняння з ним головний герой III частини «Дзядів» А. Міцкевича доходить до визначення своєї ідентичності, свого призначення. Сон і його містична природа для багатьох польських романтиків давали можливість намалювати авторську картину майбутнього, залежного від гіркої для польської нації сучасності, або збагнути трагізм польської історії («Дзяди» А. Міцкевича, «Ксьондз Марек», «Срібний сон Саломеї» Ю. Словацького, «Пророцтва ксьондза Марека» С. Гошинського тощо). Інтерпретації функції й сенсу сну у творчості згаданих поетів присвячена доповідь.

Бучко Аліна Василівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Міфічні простори у творах Ельзи Ласкер-Шюлер

Орієнтальний простір, який є невід'ємною складовою багатьох ліричних, а особливо прозових творів Ельзи Ласкер-Шюлер, – це уявний міфічний простір, у якому поєднується близьке і далеке. Часто приміщення та їх оздоблення – це замітники дії у її прозових творах. Настрій та почуття персонажів передаються через опис приміщень, у яких вони перебувають. Таким непрямим шляхом авторка надає своїм текстам психологічного та містичного забарвлення. Цей метод використовувався ще з античних часів, згадаймо, наприклад, «*locus amoenus*» буколічної літератури. Ельза Ласкер-Шюлер радикалізує цю традицію, не лише застосовуючи давно відомі символи простору, а й відмовляючись у тексті від усього іншого на користь відносно не пов'язаних між собою описів, внаслідок чого дія в її творах не має чіткої часової послідовності та носить невизначений характер. Це надає її текстам міфічного характеру і ставить їх в один ряд з іншими творами епохи модернізму.

Варецька Софія Олександрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

***Магічні фотографії Маріхен як метафора пам'яті
у романі „Фотокамера. Історії темної кімнати“ Г. Грасса***

У своєму останньому автобіографічному романі «Фотокамера. Історії темної кімнати» (2008) Г. Грасс обирає перспективу оповіді крізь призму своїх дітей, тобто відсторонений погляд на самого себе. Спільною ланкою для всіх дітей виступає давня подруга батька, загадкова фігура – Марія Рама, яка існувала в реальності й була геніальним фотографом, здатним відображати на світлинах не лише людей, але й цікаві неординарні предмети, простір і навіть час. Власне, магичні фотознімки Марії є об'єднуючою наскрізною темою роману. Фотографії є своєрідними комірками пам'яті письменника. Г. Грасс за допомогою фотознімків проводить своє розслідування у глибини власної пам'яті. При цьому автор наділяє Марію магичними здібностями – здатністю відтворювати минуле чи заглядати в майбутнє, попри це вона наділена особливим світосприйняттям, яке базується на емоціях й інтуїції. Письменник використовує фотокамеру як метафору пам'яті, адже саме фотокамера фіксує моменти дійсності, лише фотознімки здатні правдиво відобразити минуле, й це те, що існує, а от майбутнє – це лише вигадка, таким чином автор і надалі послуговується своїм звичним прийомом – переплетенням всіх часів в одній площині.

Вербенко Валентина Миколаївна, старший викладач кафедри світової літератури Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Моделирующая функция числа в художественном мире М. Булгакова
Исследуется роль и степень эстетического воздействия символических значений и смысловых перспектив числа на пространственно-временную организацию текста. Объект рассмотрения – повести М. Булгакова «Дьяволиада», «Роковые яйца», «Собачье сердце».

Випасняк Галина Олегівна, здобувач кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, асистент кафедри мовознавства Івано-Франківського медичного університету,

***Категорія чудесного
в сучасних художніх трансформаціях агіографічного жанру***

Доповідь присвячена характеристиці актуального для сучасної української літератури процесу відновлення давніх жанрових традицій. Передусім розглянуто специфіку агіографічних трансформацій у сучасній українській прозі. Аналіз окремих історичних творів Валерія Шевчука та трилогії Катерини Мотрич „Ніч після сходу сонця” дав можливість визначити особливості категорії чудесного в цих неординарних зразках сучасної ретроспекції житійного жанру.

Висоцька Наталія Олександрівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Містичне як прийом: постмодерні примари Хайгейтського цвинтаря

У доповіді ставиться питання про місце і функції містичного у сучасному (зокрема, постмодерністському) тексті. З урахуванням множинних аспектів, що їх можна виокремити у категорії містичного, аналізується її (не)сумісність із засадними філософсько-естетичними підвалинами постмодернізму. Слушність зроблених спостережень перевіряється на матеріалі двох текстів, створених протягом останніх років у межах різних національних літератур – російської (есе «Цвинтарні історії» Б.Акуніна/Г.Чхартішвілі, 2004) та американської (роман «Її жахлива симетрія» О.Ніффенгер, 2009). Їхнє зіставлення виправдано спільністю локусу (Хайгейтський цвинтар у Лондоні). Якщо російський автор використовує поетику містичного у цілях деконструювання ідеологічного наративу недавнього минулого, то письменниця зі США послуговується нею (бодай в іронічно зниженому ключі) для ствердження «вічних» цінностей західної цивілізації. Виступаючи у сучасному тексті радше як прийом, ніж як світогляд, містичне водночас не втрачає остаточно своєї магії.

Витрикуш Іванна Григорівна, аспірантка кафедри романських мов та компаративістики Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Образ Ночі-темряви як художнє втілення містичного світовідчуття в літературі романтизму

Ніч-темрява є одним з найважливіших і найприкметніших образів у літературі романтизму. Неоднозначність людського сприйняття Ночі-темряви зумовлює багатогранність втілення цього образу у художньому тексті. У даній доповіді автор робить спробу прослідкувати один з аспектів художнього втілення образу Ночі-темряви, а саме Ніч як медіум релігійно-містичного досвіду, у творчості німецьких, російських та українських романтиків. Автор намагається виявити особливості об'єктивації містичного почуття в текстах національних літератур, зумовлені чинниками культурно-історичного характеру, і виділити те спільне, що лежить в основі художньо-естетичного втілення містичного почуття безконечного в кінцевому. Як свідчать результати дослідження, цим спільним виступають Ніч і темрява, що функціонують у творі як образ, мотив чи просто сюжетно-емотивне тло, символізуючи шлях до пізнання істини, до містичного одкровення через поринання в онтологічні глибини власного «Я», у священну темряву мікрокосму.

Вишинський Святослав Дмитрович, аспірант Інституту філософії імені Григорія Сковороди Національної академії наук України

Поняття «містичного» у гносеології інтегрального традиціоналізму

У доповіді розглянуто проблему визначення та інтерпретації «містичного» знання у контексті філософії інтегрального традиціоналізму. На основі роботи Рене Генона «Замітки про ініціацію» (1946) проводиться розмежування між ініціатичною, містичною,

раціональною та емпіричною формами пізнання, окреслюється суть та місце власне містицизму в комплексі «традиційних наук». Рене Генон та його наступники строго розділяють автентичну ініціацію як феномен архаїчного світу та міфологічної свідомості від містицизму в його різних проявах як феномену квазітрадиційного. Містичне знання таким чином постає як результат розпаду і деградації традиційних наук та їхньої афектації логікою парадигми модерну, що дозволяє авторам-традиціоналістам відносити його до нижнього порядку гносеологічної ієрархії. Предметом окремого розгляду стає порівняння містичного в традиційній гносеології та його мутації у контексті модерну, місце «неоспірітуалізму» у філософії та культурі XX ст.

Вишневська Галина Богданівна, аспірантка кафедри української мови Тернопільського національного педагогічного імені Володимира Гнатюка

Сакральнo-хтонічна лексика у поетичних драмах Лесі Українки

Доповідь присвячена аналізу сакральнo-хтонічної лексики у поетичній творчості Лесі Українки. Мова пера видатної письменниці відзначається надзвичайною вишуканістю лексики, граматичних форм, тропіки й риторичних фігур, багатством і несподіваністю асоціацій, емоційно-вольовою напругою, семантичною місткістю тощо. Авторка вміло послуговується різними групами лексики, серед яких: назви на позначення людини, кольоронайменування, слова з абстрактним значенням та ін. Загалом, домінування тієї чи іншої лексико-семантичної групи у творі значною мірою зумовлене його змістом. Уявлення про сакральнo-хтонічні сили об'єктивуються у відповідній лексиці. Оскільки демонологічні персонажі, згідно з народними уявленнями, здатні до метаморфоз, слід відзначити умовність поділу демонолексики за значеннями. У досліджуваних творах домінують такі тематичні групи лексики: у "Лісовій пісні" – "русалка", "чорт". В "Одержимій", "На полі крові", як і у драмі "В катакомбах" – "сатана".

Вільчанська Юлія Юрївна, здобувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, асистент кафедри зарубіжної літератури та культурології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Містичне як креативна художня домінанта твору І.Шмелюва „Літо Господнє”

В тексті І.Шмелюва поетика містичного виступає одним із основних художніх прийомів й розкривається в ракурсі релігійної домінанти тексту. Значення елементів містичного зумовлене передчуттям трагедії. Метод рецептивного аналізу аргументує актуальну стратегією прочитання “Літа Господнього”. Здійснено спробу імпліцитно інтерпретувати даний текст в аспекті „пафосу містичного”. Онтологічний сенс твору виявляє себе за рахунок аналізу метафізики етапів дорослішання головного героя. Рецепція містичного супроводжується дитячим страхом смерті батька. Містичне передчуття впливає на духовний стан і самоусвідомлення хлопчика, стає причиною їх якісної зміни.

Водоп'янова Ксенія Михайлівна, аспірантка кафедри теорії літератури та історії української літератури Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов

***Демонологические мотивы в поэтике Н.С. Лескова
(на материале повестей «Пугало», «Несмертельный Голован»,
«Очарованный странник», «Воительница»)***

Вторая половина XIX века – период активного изучения и систематического издания фольклорных текстов и памятников древнерусской литературы. Многие писатели того времени проявляют огромный интерес к культурному наследию Древней Руси, поэтике устного народного творчества, древней демонологии. Не стал исключением и Н.С. Лесков. В центре его внимания – загадочная русская душа, которая, несмотря на обращение в христианство, всегда помнила о «тенях забытых предков» и никогда полностью не отрекалась от языческих верований и традиций. С помощью органического включения архаического материала в русло острых социальных вопросов писатель сумел ярко осветить проблемы современного ему общества.

Волковинський Олександр Сергійович, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри слов'янської філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

***Рецепція офітського мотивного комплексу
в художній культурі та літературі***

З позицій структурної антропології розглядаються основні елементи офітської мотивної системи, які активно функціонують у художній культурі та літературі: Бог, Софія, першолюдина, його жінка, змії та ін. Говориться про те, що в офітському міфі діють персонажі комплексні та полірольові. Саме це й мотивує положення про сфокусованість всієї релігійної ідеології та містеріальної практики офітства на людині, на прагненні розгадати й пояснити її долю в земному світі, її призначення в космосі. Тому символіка, міфема та міфологеми офітства залишались і залишаються продуктивними для художньої культури та літератури, для культурного розвитку людства.

Волощук Галина Михайлівна, аспірантка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

***Прояв містичної релігійної традиції
у поетичних та прозових творах Уляни Кравченко***

Охарактеризовано ставлення Уляни Кравченко до релігійних традицій, розглянуто її поняття «внутрішнього світу людини» як типового містичного уявлення про людську природу. Здійснено спробу переосмислити прозу та лірику Уляни Кравченко як своєрідний заклик письменниці до очищення душі та наступного прийняття «божественного».

Гавловська Тетяна Анатоліївна, асистент кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Містична присутність образу Мелузїни у прозі Теодора Фонтане

Розглядається образ міфічної Мелузїни та його вплив на жіночі образи німецької літератури другої половини XIX ст. Метою дослідження є аналіз типології художніх образів жінок в романістиці Теодора Фонтане.

Гажа Тетяна Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

“Флейта, наповнена диханням Бога”:

сакральне у спогадах Ірини Жиленко “Homo feriens”

Доповідь присвячена аналізу духовного, особистісного світу, світу радості Ірини Жиленко. Доведено, що відчуття богоприсутності супроводжує письменницю впродовж усього мемуарно-автобіографічного дискурсу – через абстрактне відчуття краси до свідомої віри. Зосереджена на своєму екзистенційному існуванні, повернена до власного «Я» героїня емоційно сприймає картини природи. Вони розкривають її розуміння Бога, людини, батьківщини, смислу життя.

Гайжюнас Сильвестрас, доктор гуманитарних наук, доцент, старший научний співробітник Інститута литовської літератури та фольклору

Традиція мистицизму в литовській літературі

С традиціями мистичного мислення в литовській літературі найбільше тісно пов'язані два письменники - Юозас Альбінас Гербачаускас (1876 - 1944) та Видунас (1868 - 1952). Ці дві фігури залишили яскравий слід в литовській літературі, оновлюючи жанровий репертуар, стилеву палету, а також систему образів. К традиціям мистицизму вони прийшли по різних шляхах: Видунас найбільше тісно пов'язаний з теософією та німецькими мистиками 18 століття, а також з східною філософією, Гербачаускас, відштовхуючись від своїх учителів Пшибишевського та Ніцше, як би створював поетичний світ, оснований на індивідуальних мистичних баченнях. Мистичні топи - неотъемлемая часть поезії містерій Видунаса, Гербачаускас к мистичному схилу в есеїстиці.

Галайда Юлія Ігорівна, асистент української та російської мов Одеської національної академії зв'язку

Особенности фантастики

в романе Ант. Погорельского «Монастырка»

Ціль доповіді – встановити, як використання Ант. Погорельським елементів міфу (елементи ритуалу ініціації; мотив похищення дівчини владикою «нижнього» світу – простору смерті; образи нижньої народної демонології), казкової фантастики (образна система та сюжетні мотиви казки, оснований на мотиві шкідливості), елементів готичної прози (мотив родового злочину, особливості топу) впливали на поезію та жанрову специфіку роману «Монастырка». Звертається увага на зв'язок між місцем та роллю фантастики в «Монастырке» та процесом утвердження в російській літературі початку XIX століття художественності (авторська установка на

занимательность; стремление к преодолению одноплановости образной системы).

Глеб Оксана Володимирівна, асистент Івано-Франківського коледжу Львівського національного аграрного університету

Містичний аспект поеми Івана Франка «Мойсей»

У доповіді йдеться про геніальну поему І.Франка «Мойсей», за яку автора висували на здобуття Нобелівської премії, зіставлено біблійні легенди про Мойсея з оригінальним текстом поеми, яка має всі ознаки національного міфу.

Гнідець Уляна Святославівна, кандидат філологічних наук, доцент Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська Політехніка», Президент Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва

Фантастичне заради порятунку реальності у літературі для дітей та юнацтва (на прикладі творів Міхаеля Енде та Корнелії Функе)

У даній розвідці ми намагаємось розкрити ідеальні авторські проєкції на рецепцію художнього послання у дитячому тексті завдяки розмитості кордонів реального та фантастичного у єдиному художньому просторі. Знамениті творці (Керрол, Енде, Гордер, Функе) дають можливість читачеві самоідентифікуватись крізь призму інфернального у своїх рецептивних здібностях. Щоб зрозуміти себе і свій власний світ, читачеві доводиться пройти разом із головним героєм шлях крізь свої фантазії, де пригоди поряд із демонічними істотами наворачтають його на розуміння і любов до власного реального світу. Важливо, що в такий спосіб читач поступово набуває внутрішнього бачення світу, при чому кульмінація настає тоді, коли реальний світ, який складається із розрізнених частин, перетворюється в символ перебування тут його творця, тобто стає образом свідомості потенційного читача.

Гончаренко Елла Петрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Містично-романтичні фантазії в оповіданнях Едгара Аллана По

У запропонованій доповіді зроблена спроба художнього аналізу містично-романтичного в оповіданнях американського новеліста. Об'єктом аналізу стають оповідання „Береніка”, „Лігея”, „Падіння дома Ашерів”, „Елеонора”, „Овальний портрет” „Передчасні похорони” та інші. Простежується зв'язок реального та фантастичного, що є однією з суттєвих ознак романтичної естетики не тільки Едгара Аллана По, але і Н. Готорна, і Г. Мелвелла та інших американських романтиків. Водночас, певна увага приділяється також й ролі деталі в оповіданнях митця, яка, за задумом автора, виконує важливу художню функцію: по-перше, вона перетворює увесь образ у багатозначний романтичний символ, по-друге, будь-яка деталь та риса характеру персонажу створює в оповіданнях По значущий образ. Підкреслюється, що Едгар По був справжнім майстром такого прийому.

Гребенюк Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних, доцент кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету

Роман Г. Пагутяк “Урізка готика”

в контексті сучасної української літературної містики

Розглядаються особливості побудови художнього наративу роману Г. Пагутяк “Урізка готика” в системі творів сучасної української художньо-літературної містики. Головна увага приділяється проблемі функціонування у творі художньої події як рушія оповіді й продюсента ефекту саспенсу. Акцентується специфіка містичного тексту порівняно із художнім твором жанру хоррор. Розглядаються риси сучасної української літературної містичної традиції в контексті поезики вітчизняної прози попередніх літературних епох, а також зарубіжної традиції.

Гречаник Ірина Петрівна, аспірантка кафедри української літератури та методики її викладання Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Принципи містикалізації часопростору

в українській фантастичній літературі XIX-XX ст.

Розглядаються особливості містикалізації художнього часопростору в українській фантастиці. Акцентовано увагу на кількох основних принципах актуалізації містичного хронотопу, а саме: форма конструювання, що репрезентує художній рух від нефантастичної дійсності до фантастичної; моделювання за принципом паралельних світів; безпосередня актуалізація фантастичної художньої дійсності. Кожний із цих видів характеризується низкою особливих рис та ознак, а також становить собою цілісну систему. Автор доповіді підкреслює, що поетикальний світ творів фантастичного метажанру являє собою складну художню систему, що вимагає подальших наукових досліджень.

Григоренко Олена Степанівна, кандидат філологічних наук, старший викладач Одеського інституту підприємництва і права

«Таинственные» повести И.С. Тургенева (проблематика и поэтика)

Позднее творчество И.С. Тургенева отличается многообразием и сложностью. В докладе анализируются так называемые «таинственные» повести, которые критика XIX и XX ст. не могла связать с актуальными и наиболее проблемными проблемами русской общественной жизни. В «Призраках», «Довольно», «Странной истории», «Сне» писатель обращается к волшебной и фантастической романтике. Таинственное у Тургенева – это психологический феномен, подлежащий художественному анализу. Автор подчеркивает глубинную связь мистического и психического и на этой основе выстраивает поэтику своих «таинственных» повестей.

Григоренко Олександра Василівна, старший викладач кафедри романо-германської філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Потойбічний вимір країни з горизонтом: специфіка зображення топосу Австрії у романі «Діти мертвих» Е. Єлінек

Аналізується специфіка зображення топосу Австрії у романі Е. Єлінек «Діти мертвих». Обмежений простір, оточений високими горами, у багатьох романах письменниці зображується як специфічно австрійська територія, наявність лінії горизонту, яку створюють гори, стає характерною ознакою топосу батьківщини. У романі «Діти мертвих» авторка населяє прекрасний австрійський ландшафт мерцями, котрі живуть життям живих і часто не підозрюють про власну сутність. Живі мерці стають алегоричним утіленням забутих жахів історії, водночас метафорою пам'яті й забування виступає волосся: воно проростає із землі як нагадування про поховані у цій землі злочини. Однак це нагадування отримують лише живі мерці, котрі пересуваються прекрасним ландшафтом замість лежати у могилах, позбавлені сумніння і здатності пам'ятати. Зображення батьківщини дорівнюється таким чином до щоденного апокаліпсису, що прийшов непомітно й становить небезпеку бути вічним.

Гулевич Лілія Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії української літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Вплив містичної релігійної традиції на проблематику і поетику прозових творів Миколи Устияновича

У доповіді йдеться про способи реалізації в художніх творах Миколи Устияновича (1811-1885) – письменника-романтика, друга і продовжувача справи Маркіяна Шашкевича, громадського діяча, греко-католицького священика, – його містичних релігійних уявлень, про вплив цих уявлень на поетику та проблематику верховинських „повісток” (так М. Устиянович сам визначив жанр своїх прозових творів) „Месть верховинця” і „Страсний четвер”, оповідань „Старий Єфрем”, „Допуст Божий”, „Толкущему отвірзється”. У цих творах відбито своєрідні світоглядні уявлення доби, оригінальне бачення навколишнього світу. Характер зображуваної дійсності зумовлений авторською позицією.

Гурбанська Антоніна Іванівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв

Міфопоетика української повісті другої половини XX століття (на матеріалі творів Вал. Шевчука та Н. Бічуї)

На основі дослідження міфопоетики урбаністичної повістевой прози Вал. Шевчука та Н. Бічуї розглядаються моделі художнього світу в українській повісті другої половини XX століття.

Денисенко Ольга Василівна, старший викладач кафедри українознавства Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій

***Зв'язок сакрального зі сферою духовності
у новелі-легенді Петра Могили (Про монаха Григорія)***

Для барокової картини світу сакральним є все, що пов'язане з Царством Небесним і законом Божим. Сакралізація Ісуса Христа, Богородиці, чудотворців, їхніх мошей, певних святинь, подій, молитов знайшла свій вияв у агіографічній новелі-легенді, започаткованій Петром Могилою у його «Записках», основним мотивом яких є взірцева святість. Іntenційне знання сакрального належить до сфери Духу, а його реалізація здійснюється через духовно-практичну діяльність церковного письменника. Потяг до божественного Буття реалізується через ствердження сакральних істин. Приймаючи агіографічні парадигми своїх попередників, Петро Могила зосереджується на питаннях здійснення ідеального перетворення життя, на ствердженні ясного, чистого та прекрасного сакрального світу, що підносився над повсякденністю і визначав ті граничні підстави, на які мусила орієнтуватися в своєму буденному житті людина.

Дерикоз Ольга Борисівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Поетика сюжету “Щось особливе” у цілісному контексті А. Мердок

Розглядаються принципи побудови сюжету у єдиному зразку малої прози А. Мердок (1919-1999) – новелістичному оповіданні “Щось особливе” („Something special”) (1957). Досліджується художня специфіка означеного тексту як такого, що маркує повний корпус її романів. Визначається його жанровий зміст, наявність драматичних елементів, тип конфлікту тощо. „Щось особливе” аналізується крізь призму комплексу мотивів твору як рушійної сили у побудові сюжету. Осмислюється логіка актуалізації „банальної” теми „жіночого вибору” у тексті письменниці в аспекті цілісного смислового ресурсу її творчості.

Дерменджі Омер, кандидат філологічних наук, доцент кафедри тюркології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Суфійська музика в сучасній турецькій літературі

Сучасна турецька література є органічно включеною у світовий літературний процес, водночас вона зберігає свою національну неповторність. Джерелом містичного для турецьких письменників стає духовна традиція суфізму, з якої запозичуються і переосмислюються не лише теми й образи, а й належні до обрядової сторони духовної практики елементи, зокрема, музичні мотиви. Суфізму притаманна розроблена система музичних ладів (макамів), які мають символічну змістову глибину. У творах сучасних турецьких письменників ці лади набувають значення топосів, суфійська музика стає мотивом чи образом у літературному творі. Зокрема, мотив ладу «Магур» є провідним у творчості А. Гамді Танпинара, цей мотив зустрічається у поетичних

творах письменника, але найбільшої ваги набуває в однойменному романі «П'єса у ладові «Магур»» («Mahur Beste»). Атілла Ільган, натомість, захоплюється іншим ладом – «Султан-и Єтяг», якому присвячує однойменний вірш. У романі «Чорна книга» («Kara Kitap») Орхан Памук звертається до суфізму, демонструючи секуляритивний підхід до даної тематики, об'єктивізуючи, за власним висловом, суто літературну цінність суфійської духовної практики. Містичне у романі привноситься шляхом залучення мотиву суфійської музики. Особливу привабливість для літературознавчого аналізу дана тема доповіді становить в аспекті виявлення художніх засобів, якими тема суфійської музики розробляється у сучасній турецькій літературі, адже усі зазначені письменники належать до різних літературно-світоглядних течій.

Джугастрянська Юлія Володимирівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка

***Сугестивність містичного у замовлянні та молитві
(на матеріалі поезій Б.-І. Антонича, В. Свідзінського)***

Проаналізовано елементи замовлянь у поезіях В. Свідзінського. На прикладі поетичного циклу «Зрада» простежено сугестивну функцію містичних образів, їх міфопоетичну природу, закорінену в магічно-обрядових текстах замовлянь. Також на матеріалі поетичної збірки Б.-І. Антонича «Велика гармонія» розглядається синкретичний жанр молитви (І. Даниленко), що імітує містичний сакральний діалог людини з Богом. Сугестивність молитви проаналізовано у зв'язку з феноменом віри. За результатами співставлення поетичної збірки Б.-І. Антонича зі згаданим циклом віршів В. Свідзінського доповідач обстоює тезу про те, що сугестивність є спільною функціональною ознакою містичного у поезиці вірша для елементів як магічно-фольклорного, так і релігійного походження.

Дзик Роман Анатолійович, аспірант кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Транзитивність містичного образу

На прикладі текстів Ф. Достоєвського та Ж. Бернаноса – письменників, яких тісно пов'язує між собою християнська релігійна традиція, – розглядається транзитивність демонологічного містичного образу. Об'єктом дослідження виступає образ Чорта у „Братах Карамазових” і „Під сонцем Сатани”. Володар темряви в Достоєвського і в Бернаноса зображується зумисно приземлено (приживальщик і баришник відповідно), його поява в текстах дістає логічне, реалістичне пояснення (виснаження, сон, хворі галюцинації), обидва демони постають ніби двійниками Івана Карамазова й абата Доніссана. Очевидно, що між обома варіантами зображення надприродного існує типологічна, інтертекстуальна спільність.

Донченко Лариса Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету

Міфологічні параметри необарокової прози Валерія Шевчука

Міфологія конденсує образи колективного підсвідомого. У інтерпретаціях міфа К. Г. Юнга, К. Леві-Строса, Н. Фрая є спільна думка: художня література актуалізує в словесній моделі культурний досвід свого народу. В художніх світах Х. П. Борхеса, Г. Г. Маркеса, Н. Андрича, У. Еко заковано „магію” національного буття. Саме в такій парадигмі функціонує міфосистема В. Шевчука. Автор орієнтується на поезику Бароко з її інтересом до сакрального і профанного, раціонального та ірраціонального. В пропонованій доповіді проаналізовано твори „Дім на горі”, „Три листки за вікном”, „Стежка в траві”, в яких українська демонологія представлена на рівні фантазмагоричних візій, сюрреалістичних образів та фольклорно-фантастичних сюжетів. Встановлено, що архетипні уявлення та ментально-психологічні „коди” є структуруючими чинниками художньої цілісності інтертексту.

Драненко Галина Флоріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Містичний топос ночі та його символіка в сучасній французькій драмі (на матеріалі п'єси Б.-М. Кольтеса «Ніч незадовго перед лісами»)

Дослідження присвячене вивченню топосу ночі в одній із перших п'єс сучасного французького драматурга Б.-М. Кольтеса за допомогою сучасних теорій Уявного : поезики сновидінь Гастона Башляра та антропологічної теорії Уявного Жильбера Дюрана. Наукова праця Г. Башляра «Вода та сновидіння. Есей про уяву матерії», на яку ми покликаємось у нашій студії, присвячена питанням матеріальності уяви, які є невід'ємною часткою комплексного філософського дослідження поетичної творчості будь-якого письменника. При аналізі твору Кольтеса, ми застосовуємо також тлумачення Нічного Режиму у баченні Ж.Дюрана. Будучи втіленням символіки падіння, Нічний Режим згуртовує дієсхеми спуска та згортання (вміщування в чашу), які передаються дієсхемами інверсії (архетипні теми травлення, ковтання, жіночого тіла, п'їми ночі, глибини води та землі) та символами інтимності (символічні сузір'я могили, житла, огорожі, човна, тощо).

Драч Ігор Дмитрович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Сакральне в текстах як маркер елітарної літератури

Представлено гіпотезу про те, що використання елементів сакрального у прозових текстах постає ознакою елітарної літератури. В рамках аналізу окремих теоретичних та історико-літературних питань, а також художніх текстів обґрунтовується продуктивність означеної позиції як характерної для осмислення світової літературної традиції загалом та української зокрема. Обстоюється думка, що сакральні марковані тексти, у тому числі проза з підкреслено глибоким духовним змістом, є одним із

різновидів «високої» літератури, оскільки уявлення про священність, недоторканність та недоступність, характерні для сакральних текстів, переносяться й на художні твори, позначені сакральним.

Дробіт Ірина Михайлівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри іноземних мов та технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Апокрифічна історія у романах Дж. Барнса „Папуга Флобера” та „Історія світу в 10 ½ розділах”

Доповідь присвячено аналізу художньої рефлексії суб'єктивного історіюписання, яка наближається до творення апокрифічної історії. Розглянуто романи Дж. Барнса „Папуга Флобера” та „Історія світу в 10 ½ розділах”, у яких художня інтерпретація історії відбувається через опозиції реальне-вигадка, історія-фікція, канонічне-апокрифічне, сакральне-профанне. Альтернативна версія канонічних текстів (як сакральних, зокрема, старозавітної легенди про Потоп, так і класики художньої літератури – творів Г. Флобера) і принципова позиція Дж. Барнса щодо суб'єктивності історіографії трактуються у доповіді як модифіковані постмодерністською естетикою елементи апокрифічного письма. У постмодерністській інтерпретації Дж. Барнсом історії апокрифи виконують також світоглядну функцію, розширюючи діапазон суб'єктивного історіюписання, вони доповнюють історичні тексти альтернативною дійсністю.

Дружинович Лідія Степанівна, аспірант кафедри української літератури Волинського національного університету імені Лесі Українки, методист відділу філології та мистецтвознавства Волинської обласної Малої академії наук

Художнє осмислення образу раю поетами «розстріляного відродження»

Розглянуто біблійний образ раю крізь призму поетичного світовідчуття поетів «розстріляного відродження». Біблійний образ раю включений у систему християнського сприйняття світу як один із ключових. У коло наших зацікавлень потрапили твори Д. Загула, Є. Плужника, М. Йогансена, В. Свідзинського. Ліриці 20–30-х рр. XX ст. властиві різножанровість, розмаїття тем, стильових напрямів. У доповіді ми робимо спробу аналізу художнього образу раю у контексті повноцінного літературного явища – «розстріляного відродження». Велика увага зосереджена на філософічності лірики та індивідуально-авторських прийомах зображення.

Дубровська Альона Сергіївна, аспірантка кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Суїцидальна поведінка: від психопатологічного до містичного (на матеріалі романів В. Винниченка „Заповіт батьків”, „Рівновага”, „Чесність з собою”)

Зроблено спробу на матеріалі романів В. Винниченка „Заповіт батьків”, „Рівновага”, „Чесність з собою” проаналізувати роль інстинкту Еросу й Танатосу у формуванні поведінкової моделі персонажів аж до

суїцидальної. Йшлося про характеристику психічних, у тому числі психопатологічних, навіть містичних її передумов, підґрунтя виникнення яких стала неможливість приборкати сексуальний потяг, відтак незадоволення, що обернулося відчуттям неповноцінності, „провини” перед Богом, ірраціональністю. Досліджені неадекватні емоційні реакції, раціонально непояснювані психічні стани („вата”, „сизі сні”, „темна муть”), нав’язливі думки, комплекси (наприклад, маніакальні, мазохістичні).

Євстаф’євич Наталія Сергіївна, здобувач кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Місто як реальність і місто як містика
в трилогії Ірини Вільде “Повнолітні діти”***

На основі трилогії Ірини Вільде “Повнолітні діти” розглядається Місто як певний топос страху і відчуження для молодого дівчини Дарки, що ототожнює його з “мачухою”, яку вона боїться, але проти якої змушена боротися за виживання. Вийшовши з периферії в центр, дівчина стає позацентровою, а для молодого особи, яка була перенасичена увагою, це є чи не найбільшим зламом. Тут і починає зароджуватись її відчуження від *реального* міста і підсвідоме утворення його ірраціональної “комфортної” проекції з власний хронотопом. Дарка імпліцитно свій *містичний* простір у часі, тобто її реальність, яка не має просторової форми протиставляється часові “опростореному”, як послідовність моментів, що є індиферентними до тих явищ, які в ньому протікають.

Жаданов Юрій Анатолійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Сакральне та профанне в сучасній англійській антиутопії

Доповідь присвячена розкриттю ролі і значення сакрального та профанного в літературі антиутопічного спрямування. Аналіз проводився на матеріалі творів О. Хакслі, Дж. Оруелла, У. Голдінга, У. Гібсона, М. Етвуд та ін. Феномен сакрального та профанного розглядався на різних рівнях тексту. У деяких авторів сакральне начало є елементом проблематики і впливає на різні поетикальні рівні, у інших – сакральне найбільш яскраво присутнє в специфічних сакральних образах, символах, хронотопі. Виявлено, що сакральне та профанне є неодмінним атрибутом будь-якого твору позитивної чи негативної утопії, бо ідеальне суспільство за своєю суттю не може не мати сакрального забарвлення.

Журавльова Світлана Сергіївна, старший викладач кафедри української літератури та компаративістики Бердянського державного педагогічного університету

***На шляху до обожнення (часопросторові координати
агіографічної поезії свт. Іоана Максимовича)***

В Україні барокової доби першорядного значення набуває агіографія, покликана художньо відтворювати життєпис і праведний шлях подвижників. Життя святих убачаються одним із засобів зіллення душі,

оскільки не лише спонукають грішника до покаяння та відбування спокути, але й відкривають та унаочнюють важливість аскетичного життя як шляху до обоження людської природи. Духовний поступ християнина, необхідно передумовою якого є наслідування Христа, постає наскрізним мотивом агіографічних віршів, презентованих у книзі «Алфавит собраний, рифмами сложенный...» архієпископа Іоана Максимовича. Митець поетично окреслює час і простір, який має подолати людина з метою максимально наблизитися до Бога і здійснити акт обоження своєї природи.

Журавська Оксана Валеріївна, асистент кафедри гуманітарних дисциплін Донецького інституту психології й підприємництва

***Часопросторі рівні організації прози Емми Андіївської
(на матеріалі «Роману про добру людину»)***

Аналізуються загальні принципи організації часу й простору в прозі Емми Андіївської на матеріалі «Роману про добру людину». Констатується сюрреалістичість часопростору твору письменниці, зумовлена необхідністю розмикання звичних рамок сприйняття дійсності. Автор доповіді спирається на досягнення сучасної теорії літератури в галузі дослідження художнього хронотопу, починаючи від класичної теорії М.М. Бахтіна. У доповіді, зокрема, проаналізовано процес реалізації категорій хронотопу як способу вираження ідейно-естетичних принципів автора, а також у зв'язку з вихідними естетичними принципами сюрреалізму, реалізованими у прозі Емми Андіївської.

Журба Світлана Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету

Інтерпретація сакрального та профанного в авангардному романі

У художньому світі авангардного роману опозиція сакральне-профанне визначається в ракурсі «наявності-відсутності» цінності як такої, а не в ракурсі "позитивної-негативної", тобто етичної ціннісної означеності. Під сакральним мається на увазі не усвідомлення «священне/святе», а взагалі значиме, важливе, ціннісно виділене; профанне інтерпретується як звичне, рутинне, незначне. Сакральне в авангардних текстах принижується, наділяється рисами комічного, карнавального, а профанне продукується як «вище», що і визначає моделювання авторської картини світу.

Замбжицька Марта, аспірантка кафедри української філології Варшавського Університету

***Парадокс обернутого sacrum
у романі Валерія Шевчука «Темна музика сосон»***

Довідка є спробою дослідження категорії „обернутого” *sacrum*, а саме святості, що знаходиться у просторі, котрий традиційно належить до категорії *profano* і проявляється у ситуаціях, що вважаються спотвореними, вульгарними, „нечистими” чи навіть грішними. Проблема „обернутого” *sacrum* у романі Валерія Шевчука *Темна музика сосон* представлена надзвичайно багатогранно і цікаво. У цьому творі автор

розширює дефініцію *sacrum* і пропонує нове, оригінальне розуміння гріха та святості, того, що є чистим і нечистим. Валерій Шевчук веде з читачем своєрідну гру, яка полягає у переосмисленні та „перенесенні” значень і символіки твору. Для аналізу шевчукового *sacrum* ми будемо користуватися створеною Рудольфом Отто і розробленою Роже Кайюа концепцією *sacrum* як амбівалентної, двоїстої категорії, що характеризується одночасним проявом протилежних якостей, що водночас є чистою і грішною, красивою і потворною. Таке визначення *sacrum* слід розуміти передусім як незбагненну таємницю, як „щось абсолютно інше і незрозуміле”, що не потрібно ототожнювати з категоріями доброти і моральної досконалості.

Зенгва Вікторія Олександрівна, аспірантка кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
«Іван Іванович» як елемент художнього світу М. Хвильового: автотекстуальний аспект, містично-релігійні мотиви

Доповідь присвячена аналізу оповідання "Іван Іванович" М.Хвильового як елементу художньої реальності письменника. "Іван Іванович" розглядається у зв'язку із іншими творами автора, зокрема "Вальдшнепами", "Санаторійною зоною", "Я(Романтико)" тощо. Окремо аналізується задовані в тексті релігійно-містичні мотиви.

Зошук Наталія Володимирівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Містичний компонент мердоківського тексту в аспекті жанрової конверсії („Італійка”)

Розглядається містичний компонент мердоківського тексту як домінантна риса стилістики письменниці. Осібно аналізується п'єса „Італійка”, конверсована з однойменного роману, де носієм „містичності” є парадигма „мати-син”. Містична функція італійки розкривається в її ролі „друга мати”. За рахунок „текстової стислості” драматургічний текст логічно набуває ще біль виразного містичного забарвлення.

Іванова Наталія Петрівна, аспірантка Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов, асистент кафедри російської мови, зарубіжної літератури і методики навчання Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Символ зеркала в творчестве русских романтиков (Н. В. Гоголь, В. Ф. Одоевский, А. Погорельский)

Доклад посвящен интерпретации романтической символики в произведениях Н.В. Гоголя, В.Ф. Одоевского, А. Погорельского. Являясь важным элементом романтической поэтики, символ зеркала произрастает из философских и эстетических идей романтизма. Поэтика зеркальности отражает представления о единстве элементов мира, его целостности, а в отражательной способности зеркала усматриваются возможности соприкосновения с иным, внутренним, духовным миром, в котором проявления внешнего мира приобретают упорядоченность и осмысленность. С зеркальной тематикой, имеющей различные вариации

(зеркало-предмет, зеркало-вода, зеркало-глаза), тесно связаны мотивы двойничества и автоматизма, также являющиеся ключевыми для романтического творчества.

Ісапчук Юлія Вікторівна, здобувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рудименти „Габсбурзького міфу” в прозі І. Бахман

Досліджується трансформація окремих міфем, пов’язаних з існуванням та крахом *Austria felix*. Зокрема розглядається проблема усвідомлення молодим поколінням австрійців своєї „малої батьківщини” і ставленням до неї після розпаду „казкової” Дунайської імперії. Окрім того, звернено увагу на пошуки шляхів пристосування бахманівських персонажів з типово австрійським світовідчуттям до сучасної епохи споживання. Наголошується ідея про безпосередній взаємозв’язок між відчуттям розгубленості і стану страху людини під час екзистенційної кризи і міфом як одним із можливих засобів і шляхів порятунку від духовної порожнечі і упорядкування хаосу.

Кантемир Наталя Володимирівна, аспірантка Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Профаний світ роману Мішеля Уельбека “Можливість острова”

Доповідь присвячена аналізу роману сучасного французького письменника Мішеля Уельбека «Можливість острова» з акцентом на профанному світі, де панують матеріальні цінності і де критерієм відбору є молодість і сексуальна привабливість. Звернення до цієї сфери реалізується у вчинках, думках героїв, викритті релігійних сект. На основі проведеного дослідження ми дійшли висновку, що прагнення до духовності втілюється завдяки неодноразовому зображенню псевдорелігійних сект, що свідчить про небайдужість М. Уельбека до гуманістичних цінностей.

Канчура Євгенія Орестівна, здобувач Київського національного лінгвістичного університету

Персоніфікація смерті в текстуалізованій свідомості.

На прикладі романів Террі Претчетта про Дискосвіт

Одним з головних героїв циклу Террі Претчетта про Дискосвіт є Смерть, „антропоморфна персоніфікація” невід’ємної складової життєвого циклу. Письменник вводить у свій світ, побудований на наративній причинності, фігуру, властиву середньовічному світогляду, та трансформує її у відповідності до текстуалізованої свідомості доби постмодернізму. Поєднання елементів карнавалу, міфології та формальної логіки в образі Смерті дозволяє Претчетту заглибитися у психологічні основи сприйняття людиною небажаних явищ реальності, розглянути підсвідомі механізми фільтрації інформації. Філософське осмислення образу призводить до питань збереження гармонії та рівноваги буття, припустимості емоційного ставлення до природного плину історії, реальності існування етичних парадигм. В доповіді аналізується

трансформація традиційних джерел образу у відповідності зі змінами в свідомості сучасного суспільства.

Капінус Тетяна Леонідівна, аспірантка кафедри історії російської літератури філологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Концепт «містика» у критичних статтях раннього Андрія Белого та його функції у теорії символізму

Розглядаються особливості функціонування поняття «містичне» у теорії символізму раннього Андрія Белого. Провідним питанням критичних статей 1902 – 1905 рр. є перевал у свідомості людства, що відбувається на межі століть. За Белим, сутність цього перевалу – звернення людини до релігійно-містичних основ. Витоки такого уявлення знаходяться у філософії В. С. Соловйова, згідно з яким містика – це творче відношення духу до ідеального трансцендентального світу. Концепт «містика» у Соловйова тотожний концепту «символізація» у раннього Белого, який розглядає містику як невід’ємну частину символістського мистецтва. У концепції Белого з’являється термін «містичний символізм», атрибутом якого є містичний досвід. Містика також є важливим компонентом концепту «теургія».

Качак Тетяна Богданівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Актуалізація містичних аспектів у фантастичних романах Урсули Ле Гуїн

Висвітлено особливості містичних аспектів у циклі фантастичних романів про Земномор’я американської письменниці Урсули Ле Гуїн: "Чарівник Земномор'я", "Гробниці Атуану", "Останній берег", "Техану". Через призму аналізу жанрово-тематичного, образного, нараційного рівнів художніх текстів розглянуто містичні мотиви, сюжетні елементи, образи, топоси. Закцентовано на взаємозв'язку містичного із жанровою природою, морально-етичним спрямуванням проблематики, імпліцитним смислом романів. Окреслено специфіку актуалізації письменницею містичних уявлень релігійного характеру та низки біблійних ремінісценцій, накладання їх на сюжетний (подієвий) розвиток твору.

Качмар Марія Богданівна, кандидат філологічних наук, молодший науковий співробітник Інституту народознавства НАН України

Демонологічні мотиви українських етіологічних легенд: народна версія походження чорта

Тематичне багатство та різноманітність сюжетно-мотивного фонду – характерні риси українських етіологічних легенд, народних творів про причини походження явищ природи та суспільно-культурного життя, їхніх своєрідних ознак. Значне місце фольклорна традиція відводить поясненню виникнення багатьох демонічних істот, зокрема й чорта – одного з найпоширеніших образів української демонології. Зазначено, що народні легенди донесли до нас інформацію про появу двох типологічно близьких образів: Сатанайла (співтворця всесвіту, скинутого ангела,

володаря пекла) та чорта "земного", що ходить по світу й зводить людей. Щодо походження останнього підкреслено, що найпоширеніші мотиви його появи з води (версія давнішого походження, що зберегла давню семантику водного простору як місця знаходження всього негативного) та від людей, які слухали нечистого (пізніше трактування під впливом християнства). Варто також зауважити, що домінуючими принципами у змалюванні цього персонажа в етіологічних легендах є гумор, травестіювання, націоналізація.

Кевешлігеті Ольга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна” (м. Хуст)

Концепти життя, смерті та вірування у прозі, етнографічних студіях Ф. Потушняка

Доповідь присвячена внеску українського поета, прозаїка, етнографа з Закарпаття Федора Потушняка. У центрі дослідження – прозовий доробок автора (оповідання „Верб””, „В долині синьої ріки”, роман „Повінь”, вірш у прозі „Скарб”, казка „Штани короля”), його етнографічні студії тощо. Простеження поетики творів Ф. Потушняка окреслене у контексті його художньої творчості на тлі розвитку українського модернізму, розкриті творча еволюція митця, народні вірування, символістські й міфопоетичні риси, рівні інтерпретації ним фольклорного, міфологічного та біблійного матеріалів. У поетиці прози автора спостережено синтез здобутків художніх творів митця, його нових творчих досягнень як епіка-містика і мислителя.

Кириченко Юлія Сергіївна, аспірантка другого року навчання кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Осмислення народної демонології у прозовій творчості Г. Квітки-Основ'яненка

Формування оповідної структури української прози Г. Квітки-Основ'яненка значною мірою зумовлено просвітницько-сентименталістськими традиціями, які активно проникали в українську культуру перших десятиліть ХІХ ст., вступаючи у взаємодію із місцевим фольклором та давньою книжністю. У цьому контексті доцільно, на нашу думку, окремо виділити Квітчині твори із фантастичним сюжетом («Жонотопська відьма», «Мертвецький Великдень» та «От тобі і скарб»). Це пов'язано із тим, що містична тематика своєрідно підпорядковується дидактичній складовій, яка була показовим елементом просвітницької естетичної системи. Це зумовило ігрову взаємодію між автором та оповідачем як ключовими оповідними інстанціями.

Кисельова Людмила Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри літератури та іноземних мов Національного університету „Кієво-Могилянська академія”

Засоби поетичної містагогії у творі Т. Осьмачки “Поет”

Розглядається дворівнева структура тексту та “двоприродність” мови як основні елементи автометаопису в поемі Осьмачки; символіка

композиції; значення чисел, імен та заголовків у процесі ініціації читача; лейтмотивна функція “Одіанського дзвону”; меональний опис як засіб деактуалізації зовнішньої подієвості, інваріант і трансформація базової міфемі містеріального сюжету; містична візія Світового Древа=Христа=Поета як стрижня світобудови.

Кицак Людмила Вікторівна, аспірантка кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка

***Містичне в жанровій структурі детективу
(роман Є.Кононенко «Жертва забутого майстра»)***

Жанр детективу сам по собі передбачає поетику містичного у своїй структурі, оскільки в основі таких творів завжди лежить таємниця. Багато авторів популярного жанру використовують елементи містики у своїх детективах. Містичне наскрізь пронизує і структуру детективного роману Є.Кононенко «Жертва забутого майстра». Таємничою та дивною є агенція "Таємне бажання", в якій працює Леся Касовська. Агенція надає не зовсім звичайні (інтелектуальні) послуги, в основному, іноземцям. Саме один з клієнтів Мікаель і вводить головну героїню у містичний світ своїх пошуків. Леся з Мікаелем блукають старим Львовом у пошуках місць, де міг би жити або бувати скульптор Пінзель у XVIII столітті. Постать Іоанна Георга Пінзеля, будучи утаємниченою ще за життя, у творі зображується із винятковою загадковістю. Скульптури, які він творив кілька століть тому, овіяні містичними подіями. Та й саме оглядання творинь майстра, а тим паче фотографування приводять до думки про їхнє неземне походження. З героями впродовж усього твору відбуваються дивні речі. Хоча значна частина з них знайде своє пояснення у розв'язці твору, все ж містичний настрій лишається з читачем надовго після прочитання твору.

Кісілюк Ніна Юрївна, асистент кафедри англійської філології Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту

Духовний світ жіночих образів у романі «Живая душа» Марка Вовчка
Метою доповіді є спроба простежити маркери духовного світу жіночих образів російськомовного роману Марко Вовчок „Живая душа” (1868) у призмі сучасної феміністичної критики із використанням архетипної методології. Досі образи персонажів роману критики насичували низкою ідеологем, які мали заангажоване соціально-політичне підґрунтя (скажімо, розгляд роману як художнього зразка боротьби письменниці проти лібералізму). У доповіді аналізується жіноча персонажна сфера роману в контексті духовної наснаженості та етично-моральних засад характеротворення. Серед жіночих образів-характерів у досліджуваному романі можна виокремити образ „жінки – аристократки духом” Маші, яка втілює протест проти субординації жінок у патріархальному суспільстві Російської імперії другої половини XIX ст.

Кметь Вікторія Сергіївна, здобувач кафедри української літератури імені академіка М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка

Архетипний образ відьми у творчій інтерпретації Валерія Шевчука
Тема відьомства у творчому доробку Валерія Шевчука репрезентована досить широко – як синтез народних фантастичних оповідань, так і цілкомитав авторська інтерпретація образу демонічної жінки. У даному дослідженні здійснено аналіз способу конструювання образу відьми у прозі В. Шевчука, вплив міфологічного, етнографічного та фольклорного матеріалу на авторську рецепцію образу жінки-відьми у наступних текстах: “Дім на горі”, “Жінка-змія”, “Горбунка Зоя”, “Чорна кішка, яка шукала батька”, “Місяцева зозулька із ластів’ячого гнізда”, “Чортиця”. Домінантною для цих творів є тема нудьги та самотності – від скомородинської туги до екзистенційної фрустрації, яку відчують герої. Поряд із рясним використанням народних фантастичних оповідань, які найбільше акумулюють народну пам’ять та світогляд, письменник витворює й суто авторську інтерпретацію образу жінки-відьми, до того ж часто опозиціонує ліричного героя демонічній жінці.

Кобзар Олена Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови Полтавського університету економіки і торгівлі

Містична релігійна традиція в драматургії Фрідріха Геббеля
Провідним концептом драматургії Ф.Геббеля є містична релігійна традиція: використання біблійних образів і сюжетів, трансформація існуючих міфологічних моделей, створення авторського міфу. Орієнтація на біблійні мотиви у художньому світі Ф. Геббеля не виступає засобом простої стилізації, а є частиною світогляду письменника, невід’ємним елементом його філософської системи, моделюючим принципом його поетики. Актуалізуючи біблійну містику письменник відроджує забутий час у всій цілісності, завдяки чому персонажі стають співучасниками сакральних подій, сучасниками богів чи героїв. Беручи за основу біблійний сюжет письменник надає образам людської індивідуальності, а історії – риси сучасного життя з його неоднозначними мотиваціями і таємними побудниками, насичує дію психологічним смислом.

Козачук Ксенія Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та культурології Академії адвокатури України (м. Київ)

Сакральне як мета у псевдопаломницькому тексті
Доповідь присвячено аналізу сакрального як мети у псевдопаломницькому тексті. Попередньо подано теоретичний начерк псевдопаломництва як літературного жанру, в межах якого здійснюється завдання пошуку істини – кінцевої цілі мандрівника. Автором доповіді розглянуто різновиди мети уявної подорожі із врахуванням її аксіологічного аспекту. Зроблено попередній висновок про те, що, на відміну від класичного паломницького тексту, в аналізованому жанрі відбувається зміщення хронотопу подорожі в сторону духовного як абсолютного часопростору. Теоретичні узагальнення проілюстровано

порівняльними прикладами з кількох відомих текстів світової та української літератури («Щоденник мага»

Козачук Ніна Володимирівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Образи-символи Потерчука і Перелесника
як засоби творення містичного у драмах В.Мартиневича***

Розкриваються особливості використання мало поширених у літературі демонологічних образів Потерчука і Перелесника у драмах незаслужено забутого західноукраїнського драматурга Володимира Мартиневича. Ці символічні образи допомагають розкрити не лише давні уявлення українців про нечисту силу, але й підкреслюють, що досягти багатства та щастя нечесним шляхом, вдаючись до демонічних істот, неможливо. Драматург доводить, що герої, яким судились тяжкі випробування на землі через нещасне кохання чи бідність, зазнали вже тут пекельних мук.

Колкутіна Вікторія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

***Екзистенційні засади сакрального та профанного в світогляді Т. Шевченка
(за ранньою літературною есеїстикою Д. Донцова)***

Доводиться, що світогляд Кобзаря в рецепції Д.Донцова складає божественно-демонічний синтез, репрезентований ним у біблійних та есхатологічних образах «світової пожежі», «страшного суду», «землетрусу», «містерії», «потопу», «пекла». Спробуємо визначити та обґрунтувати генезу цих концептів, враховуючи естетичні та ідеологічні пріоритети критика. Вважаємо, що картина шевченкового світу маніфестується Д.Донцовим багатозначно: він виокремлює фантастичний (письменницький уявний, творчий) світ, оточуючий (реальний) та космічний (Божественний). Цим розподілом зумовлюється амбівалентність шевченкового образу України, в основі якого лежать бінарні опозиції «сакрального-профанного», «минулого-сучасного», «раціонального-ірраціонального».

Колодкевич Галина Вікторівна, аспірантка кафедри новітньої української літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

***Ідея софійності та містичне переживання божественного начала
у поезії В. Стуса***

Образна й символічна система поетичних текстів В. Стуса періоду «Палімпсестів» надзвичайно насичена. Ідея софійності, котра своїм філософським і художнім осмисленням багато в чому завдячує російським релігійним філософам і поетам початку ХХ століття, у творах В. Стуса зреалізована у різних аспектах, що засвідчує не лише засвоєння українським письменником поглядів російських митців, але і є результатом власних духовних пошуків та містичних прозрінь. Адже саме через поетичний текст можна яскраво відчутися проявлення божественного начала.

Колтакова Наталя Геннадіївна, аспірантка кафедри теорії літератури і художньої культури Донецького національного університету

Про містичне у символи та "буття-між"

Доповідь присвячена осмисленню досвіду переживання містичного у творчості Б.-І. Антонича. Містика у цьому разі осмислюється в контексті традиції російського релігійного філософування – як сакральний „внутрішній досвід”, що дає нам „співпричетність до духовного” (С. Булгаков). У зв’язку з можливістю такого осягнення актуалізується поняття переходу від сфери до сфери і, відповідно, – „буття-між” (між сакральним та профаним), небезпечного, за П. Флоренським, своєю причетністю до межі світу. Перехід міжбуттєвої сфери зумовлює візійний бік Антоничевої творчості. Питання в тому, де лишається ліричний суб’єкт за такого стану. Відповідаючи на нього, звертаємося також до паралелей у поглядах М. Екхарта та М. Гайдеггера, окреслених П.П. Гайденом. Адже, згідно з теорією останнього, знімається власне протилежність профанного й сакрального у явленні Істини.

Коляно Марія Михайлівна, старший викладач кафедри книгознавства і комерційної діяльності Української академії друкарства (м. Львів)

***Вплив містичної релігійної традиції
на проблематику роману С.Хілл "Напровесні"***

Реалістичний психологічний роман сучасної англійської письменниці Сьюзен Хілл "Напровесні"(1973) розповідає про те, як молода жінка переживає смерть свого чоловіка. Основна увага в романі зосереджена на зображенні почуттів, переживань, думок і вчинків головної героїні, яка намагається подолати глибокий депресивний стан, спричинений несподіваною смертю коханої людини. Цей реалістичний сюжетний пласт роману накладається і опирається на християнську міфологему (смерть - воскресіння, Страшна п’ятниця - Великдень), яка є ключовою для проблематики твору і його композиційної моделі. Містичне виявляє свою присутність в романі через біблійні сюжети, образи, цитати, символи.

Конончук Тетяна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, професор, завідувач кафедри української філології та культурології Академії адвокатури України

Екзистенція містичного в романі Василя Барки «Жовтий князь»

У доповіді йдеться про роман відомого українського письменника Василя Барки «Жовтий князь», де художньо осмислюється трагедія голодомору 1932 – 1933 років. За словами автора, текст містить кілька планів, одним із яких є містичний. Він у романі рівнозначний реалістичному, що базується на спогадах очевидців та пережитому самим автором. Містичний аспект застосовано автором для філософського осмислення художнього буття, з’ясування генези добра і зла. У доповіді розглядається проблематика, образна система містичного, його символіка, екзистенція в тканині роману. Подано типологію з іншими текстами українських письменників, що художньо оприявнюють реалії голодомору і відтворюють екзистенцію містичного.

Кораблев Олександр Олександрович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії літератури і художньої культури Донецького національного університету

Мистическое как предмет филологического знания

В докладе рассмотрена структура таинственного как триединство разных типов онтологического предстания (тайга - загадка - секрет). Соответственно с разноприродной предметностью будет предложена типология филологических исследований. Проблематизируется представление о научности филологии.

Корнійчук Тетяна Віталіївна, аспірант кафедри історії української літератури та компаративістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Похоронний ритуал в «Енеїді» І. Котляревського, його специфіка, форми проведення

У доповіді проаналізовані язичницько-християнські елементи похоронного ритуалу в «Енеїді» І. Котляревського, вказано на його специфіку та форми проведення. Окремий акцент буде зроблено на сакральному значенні покійника як істоти наділеної надприродними властивостями, а також на конкретних похоронних обрядодійствах, зокрема обмиванні покійників, одяганні їх у нову одягу, обдаровуванні померлих побутовим інвентарем, обряді, так званих «посиденьок» біля тіл усопших, голосінні та ін. Такий матеріал допоможе відтворити сліди давнього світогляду наших предків, повніше зрозуміти сьогодення.

Коршунова Світлана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Модель «иног мира» в романе Л. Улицкой «Казус Кукоцкого»: традиционное и оригинальное

У доповіді реконструйовано семантику локусу «іншого світу» у романі сучасної російської письменниці Л. Улицкої, який виступає з одного боку, як модус біблійного бачення форм «іншого буття», а з другого – зконструйований як оригінальна модель авторської уяви про цей типовий локус верху/низу, що існує ще з міфологічних часів. У доповіді піднімається проблема збереження містичної складової у зображенні «іншого світу» в сучасних текстах.

Кофлер Денис Фрідріхович, здобувач кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Міфологічна картина світу скандинавських народів

Доповідь є спробою подати системний огляд міфологічних уявлень стародавніх скандинавів щодо походження світу, його устрою та місця у ньому людини та сил, які впливають на її життя. Розглядаються такі аспекти даної теми як створення світу та його мешканців; ієрархічний устрій світобудови та поєднання її складових елементів; питання про світи, які утворюють скандинавський міфологічний універсум; роль та функції скандинавських міфологічних істот; поняття про Рагнарек – кінець світу. Доповідь також містить стислий огляд історії першоджерел

скандинавської міфології та зіставлення її ключових аспектів із іншими міфологічними системами.

Кремінська Інна Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури філологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Своєрідність художнього простору п'єси «Марко в пеклі» І. Кочерги
Видатною особистістю в драматургії 20–30-х рр. ХХ ст. минулого століття був І. Кочерга, чия творчість чекає на ґрунтовне вивчення. Окремі аспекти поетики п'єси І. Кочерги «Марко в пеклі» ще не були предметом дослідження з боку літературознавців, приміром, мотивна структура, часово-просторова організація твору. Формально час п'єси пов'язаний із подіями громадянської війни, але звернення автора до певних імен, назв топонімів і локусів тощо інтертекстуально пов'язує художній час із різноманітними історичними епохами. Характерною ознакою поділу світу твору є його двовимірність – «цей» (земний) і «той» (пекельний), «верх / низ» (земля / пекло), причому простір «цього» світу виявляється химернішим за пекельний простір. Межі пекельного топосу розширюються за допомогою позасценічних топонімів, антропонімів, які асоціюються з певною країною. Домінантними в аналізованій п'єси є насамперед інфернальні мотиви.

Криворучко Світлана Костянтинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

***«Міф» Сімони де Бовуар
(на матеріалі мемуарного роману «Сила обставин»)***

В історико-літературному процесі ХХ ст. серед різноманітних мистецьких пошуків розвивалася тенденція екзистенціалістського умонастрою, на формування якого впливали філософські студії, в тому числі і Ж.-П. Сартра та С. де Бовуар. Але, не дивлячись на вагомість літературного доробку цих авторів, у культурній свідомості спільноти більший інтерес викликають їхні особистісні стосунки, які бібліографи визначили як «міф про чету письменників». Суть «міфу» полягає в тому, що С. де Бовуар «переконала» себе та інших, що вона **разом** із Ж.-П. Сартром. Мемуарний роман «Сила обставин» окрім аналізу доби, мистецької естетики письменниці, містить зображення характеру стосунків цих людей. С. де Бовуар аналізує парадокси складності спілкування, різність поглядів, відсутність згоди, мораль «меншин» – інтелектуалізм, психологічні травми інших людей, з якими вони були близькі, проблеми множинних любовних трикутників, відчуття порожнечі, сварки, спокій, загальне дозвілля. Перипетії роману «Сила обставин» доводять, що письменниця прагнула перш за все власної творчої реалізації, а Ж.-П. Сартр, на думку письменниці, сприяв її розвитку як особистості. Намагання С. де Бовуар проаналізувати проблеми стосунків підкреслює її непричетність до утворення «міфу», який з'явився без її старань в уявленні довілля.

Кулінська Яніна Іванівна, аспірантка Інституту літератури імені Тараса Шевченка Національної академії наук України, асистент кафедри україністики Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Міфологічні мотиви у прозі Юрія Андруховича

У доповіді йдеться про механізм формування жанрових ознак постмодерністського роману на основі трансформації традиційних мотивів. Архетипні моделі художнього мислення, як то мотив подорожі, мотив пошуку, мотив лабіриту, мотив учня та учителя, у постмодерних романах Ю. Андруховича набувають нового наповнення. Традиційний мотив подорожі у романах письменника можна визначити як типову наративну схему, що формує його фабулу. Концепційно важливо, що для цих постмодерних текстів характерний авантюрний хронотоп. Окрім того, структурна композиція творів координується заданими, традиційно передбачуваними та обґрунтованими параметрами мотиву лабіриту з властивою для нього поліваріантною архітектурною побудовою.

Куца Лариса Петрівна, аспірант кафедри української літератури імені М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка

Власнеавторська концепція слова

у поезії І.Франка «Якби ти знав, як много важить слово...»

У доповіді проаналізовано специфіку власнеавторської сфери у поезії І.Франка його вершинного періоду творчості «Якби ти знав, як много важить слово...». Розглядаються особливості Франкової трансформації містики слова і євангельського вислову «Не бійтеся!» Проаналізовано ідейно-художнє навантаження «ти»-адресата як універсального компонента твору, як своєрідної категорії авторитету в ліриці. Простежено, як суб'єктна організація артикулювала специфіку жанру, тобто яким чином власнеавторська сфера зумовила органічне поєднання в аналізованій поезії жанрових елементів послання і медитації. Підсумовано, що власне автор як суб'єктний центр розкривається в аналізованій поезії найповніше порівняно із іншими творами власнеавторської сфери у збірці І.Франка “Semper tiro”.

Кучер Зоя Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології та перекладу Черкаського державного технологічного університету

Містичний образ Великого Старця в романі Ф. Дюрренматта «Долина безладдя»

Аналізується образна система роману Ф.Дюрренматта «Долина безладдя». Значна увага надається гротескному образу гангстерського боса, володаря багатьох фінансових ринків та мафіозних структур, “шефа небес та землі” – Великого Старця, або, як його називає автор, Безбородого Бога, в якому легко розпізнаються риси Всевишнього. Фабула твору складна та розгалужена, вона втілює в собі ідею лабіриту. В романі можна окреслити три взаємопов'язані сюжетні лінії та позначити їх умовно, як кримінальну, побутову та теологічну. Кримінальна історія відбувається в жорстокому, кривавому світі гангстерів, злодіїв та шахраїв. Побутова сюжетна лінія – це пародійна

розповідь про життя мешканців однієї гірської місцевості Швейцарії. Містичні події теологічної лінії розгортаються навколо Великого Старця.

Кучер Василь Васильович, асистент кафедри англійської філології Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка

***Символічне значення закритого топосу
в романах-антиутопіях I половини XX століття***

Розглядається сакральне для романів-антиутопій I половини XX століття значення закритого простору. Типологічна схожість сюжетного простору антиутопій очевидна. Держава захищає себе від будь-якого впливу ззовні. Символ закритого топосу в романах „1984” та „Звіроферма” Дж. Орвела, „Дивний новий світ” О.Хакслі та „Сонячна машина” В.Винниченка має особливе значення. Конфлікт особистості із суспільством відбувається в закритому місці. Цей конфлікт має не тільки драматичний, а дуже часто й трагічний характер. Місце дії в творі – важлива сторона того образу світу, який прагне створити автор. Символічне значення просторової обмеженості приватного життя полягає в тому, що антиутопія таким чином застерігає від тих трагічних колізій, які матимуть місце в майбутньому.

Лавренів Валерій Анатолійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Диаболізм як специфічний містичний фермент болгарської літератури
початку XX століття***

Містична література в Болгарії з'являється в середині 20-х – на початку 30-х років XX століття. Тут вона виходить з експресіонізму і розвивається як окремий напрям, що отримує назву „диаболізм”. Його витoki знаходять у німецькому романтизмі та модернізмі, а також в одному з різновидів буддизму – махаяні. Яскравими представниками диаболізму в болгарській літературі зазначеного періоду були: Георгій Райчев (1882 – 1947), Светослав Мінков (1902 – 1966), Владимир Полянов (1899 – 1988). Цих письменників цікавить психологія людини, вони звертають увагу на злочинні імпульси, що оволодівають нею. Особливо це притаманно творчості Райчева, на якого значною мірою вплинула західна література, зокрема З.Фрейд і Станіслав Пшебишевський. У своїх творах Райчев намагається розкрити найпотемніші сторони людської душі, показати причини, що спонукають до злочину. В цьому він наближується до Ф.М.Достоевського. Значний вплив на творчість згаданих письменників мали також Е.Т.А.Гофман, Е.По, Ганс Гейнц Еверс, Г.Майрінк („Голем”).

Лаврина Ирина Андреевна, соискатель кафедры литературы Православного института имени Иоанна Богослова

***Категории времени и пространства
как художественные характеристики сакрального топоса
в фантастическом цикле К.С. Льюиса «Хроники Нарнии»***

Проанализированы «Хроники Нарнии» К. С. Льюиса с точки зрения таких важных структурных элементов как время и пространство, показана их

роль як в формальній організації произведения, так на содержательном уровне, исследован хронотоп самой Нарнии, и его взаимосвязь с Космосом. Особо выделено сопоставление мира Нарнии с нашим. Важно место в докладе занимает изучении специфики сакральной страны Аслана, являющейся метафорическим прообразом рая и своего рода эстетической рефлексией на мир идей по Платону. В работе сделаны выводы о формальной временно-пространственной организации космоса во всей парадигме его глубинно-смысловых уровней.

Лановик Зоряна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Символ у поезиї містичного

У доповіді окреслюються різні грані містичного мислення: від традиційної містики теїзму до втаємничених езотеричних доктрин окультизму, піфагорейства, каббалістики та ін. і наголошується, що, всі вони можуть по-різному втілюватися у тексті в залежності від приналежності автора до певної доктрини та національної традиції. Водночас висловлюється думка, що «спільним знаменником» ірраціонально-метафізичного мислення можна вважати використання символу як форми виходу у сферу трансцендентного. На основі праць Н.Фрая, Г.Г.Гадамера, П.Рікера, У.Еко та ін. утверджується розуміння символу як універсального засобу в поезиї містичного.

Лановик Мар'яна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Література як трансцендентний діалог

У доповіді порушується проблема літератури як трансцендентного/містичного діалогу. Започаткована у добу Романтизму, розроблена у вченнях М.Бубера (діалог між людиною і Богом, людиною і людиною, людиною і світом) та М.Бахтіна (подолання монологічності буття і тексту), в сучасному літературознавстві ця проблема модифікувалася у форми спілкування між автором і читачем, між мистецькими індивідуальностями, відтак – між людиною і твором (мистецьким світом автора, світом окремої епохи, окремою національною літературою); ще у ширшому сенсі – з позицій спілкування між зовнішнім та внутрішнім, своїм та чужим, між метатекстами і дискурсами, націями, їх культурами, між центром та периферією, між Заходом та Сходом, між минулим, теперішнім та сучасним, між традицією та новаторством. Долучаються ідеї екзистенційної герменевтики та феноменології М.Гайдеггера, Г.-Г.Гадамера, К.Ясперса та ін. про трансцендентного адресата та трансцендентну часовість літератури.

Лебідь Євгенія Михайлівна, кандидат філологічних наук, молодший науковий співробітник відділу шевченкознавства Інституту літератури Національної академії наук України

Метафізика душі в українській поезії XVI-XIX ст.

Досліджується формування та розвиток художньої концепції душі в українській літературі різних періодів. Осмислюються окремі тези про співвіднесеність понять душа і дух (сенса вислову "animus animae") та про взаємодію душі й тіла (поезія К. Туровського). На матеріалі текстів української літератури розкривається проблема визнання душі та її невмирущості, як визнання вищого духовного начала в основі буття кожної людини й можливості індивідуального безсмертя (К. Транквіліон-Ставровецький). Також у роботі аналізується розуміння українськими письменниками поняття волі, як однієї з основних властивостей душі (Д. Туптало) та мотив свободи волі (liberum arbitrum). Зазначається, що свобода волі розкривається у текстах української літератури як особливий внутрішній стан людини, коли вона реалізує власну волю за велінням певного (внутрішнього або ж зовнішнього) морального імперативу (твори І. Вишенського, Г. Сковороди, Є. Гребінки). Значну увагу приділено аналізу уявлень Т. Шевченка про людську душу, зокрема її антропоморфізацію у його поетичних текстах.

Левицька Оксана Степанівна, здобувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Поетика містичного хронотопу у творах Джона Фаулза

Одного із визначних письменників другої половини XX століття Джона Фаулза називають великим містифікатором. Містичний хронотоп є одним із знакових у поетиці його романів. Поетика містичного у творах письменника пов'язана, передусім, з постмодерністською світоглядною концепцією та поетикою постмодерного роману. Містичних хронотоп є важливим сюжетотворчим елементом, відіграє вагомий роль у оформленні художнього простору твору та внутрішнього світу героїв. Особливості поетики містичного хронотопу проаналізовано на прикладі романів „Маг”, „Примха”, повісті „Вежа з чорного дерева” та інших творів письменника.

Левицький В'ячеслав Андрійович, аспірант кафедри теорії літератури та компаративістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

***Мотиви «вечора містичного»
в кийському тексті Максима Рильського***

Аналізується специфіка символістської іконіки в кийському тексті М. Рильського 1910-х – 1920-х рр. За предмет дослідження править осмислення оніричних і есхатологічних образів, декадентських ремінісценцій (мотиви втоми, самотності, “дна”, “загубленої дороги”, “розбитої душі” тощо), значущих у побудові просторової моделі. При цьому низка естетистських топосів розглядається в межах освоєння письменником модерністичного міфа про нічне, “електричне”, потойбічне, місто, його візитерів і мешканців (закохані блукальці, панна-піаністка, “уявлена царівна” та ін.). Такий ракурс дає змогу зіставити

близькі “метафізичні аури” (Н. Медніс) Києва в романтичній ліро-епічній традиції та літературі ХХ ст. Матеріал для студії складають твори поета з книги “Під осінніми зорями” (1918) та рукописної збірки “Гість невідомий” (1919–1921).

Левігас Світлана Феліксівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

***Інфернальна поетика та міфологічний код готичної новели
«Наречена привида» В.Г. Ейнсворта***

Доповідь присвячена дослідженню особливостей інфернальної поетики новели «Наречена привида». Специфічна авторська реалізація трансєтнічних міфологічних схем «красуна та чудовисько» та «примарний наречений» в готичному тексті спонукають до глибокого занурення у пласт інфернального фольклору. Наше дослідження примножує низку теоретичних інтерпретацій героїнь англійської готичної новели шляхом пошуку архаїчних прототипів на символічно-образному рівні у давньогрецьких, германських, романських фольклорних джерелах та у суміжних з ними міфологічних системах.

Левків Ксенія Іванівна, аспірантка Львівського відділення Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка

***Містичні метаморфози персонажів Юрія Андруховича
(роман «Перверзія»)***

Серед персонажів «Перверзії» зустрічаємо таких, яких можна вважати інфернальними (демонічними). Містика виявляється не лише на рівні образів персонажів, але й на рівні інтер'єрів, колористики. Присутні елементи, які можна вважати готичними, але, оскільки пише автор не «роман жахів», то подає все у звичній для нього манері іронічної гри (так, тут все зображене можна вважати таким, що уві сні на п'яну голову примарилось головному персонажеві). Химерні перевтілення персонажів – це карнавал, який в Андруховича засадничо має в собі щось демонічне (метаморфози властиві «нечистій силі»). Карнавал неможливий без маски. Іронія – це також своєрідна маска. Саме в Андруховича містичність пов'язана з іронічністю (іронічною грою). Аналізуючи іронію як феномен образного поля та характеристики інфернального героя, з'ясовуємо в них спільне: таємничість, свобода, гра, імморалізм та ін.

Левко Уляна Елізбарівна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

***Містична складова технологізованого хронотопу
у творах science fiction Станіслава Лема та їх візуальних інтерпретаціях***
У доповіді аналізуються шляхи рецепції містичного компоненту наукової фантастики у візуальних відчитаннях *science fiction*. Зокрема на прикладі кіноінтерпретацій творів Станіслава Лема досліджено містичний компонент моделювання фікційного часопростору з технологічною домінантою, а також його трансформації у візуальних перекодуваннях. Контекстуальне тло розвідки включає і літературно-критичні праці Лема,

що заторкують проблеми містичного в літературі, і мультикультурну площину візуальних тлумачень.

Леонова Наталья Евгеньевна, кандидат филологических наук, доцент, докторант Московского государственного гуманитарного университета имени М.А. Шолохова

Поэтика «иного» в лирике И.Ф. Анненского

Лирика И.Ф. Анненского (1855–1909) оказала колоссальное влияние на развитие русской поэзии 1910–1920-х гг. Пожалуй, не было ни одного крупного поэта, который бы обошел вниманием, ставший, выражаясь современным языком, культовым, сборник «Кипарисовый ларец» (1910); Н. Гумилев, А. Ахматова, О. Мандельштам, Б. Пастернак, В. Маяковский называли И. Анненского своим учителем. В лирике Анненского нашли свое отражение все новые искания рубежа XIX–XX вв., в частности, мистицизм, двойничество. Стихотворения «Двойник» и «Который», открывающие сборник «Тихие песни» (1904), отражают мучительную раздвоенность сознания. Рядом с я поэт живут другие я. Анненский создает местоимение-неологизм «Не-Я», которое является синонимом всего окружающего. Мир не-я у Анненского беспределен.

Литвиненко Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Містична складова міфологічної фантастики

Фантастика завжди знаходиться в тісному зв'язку з міфом, за що навіть визначалася як література міфологічного характеру чи міфологічна література. Сьогодні у фантастикознавстві пропонується жанровий підхід, відповідно до якого міфологічною фантастикою вважаються твори, написані на основі давньої міфології. Однією з важливих ознак такої літератури є містична складова, яка пов'язана саме з сутністю міфу як такого. Проблема полягає у визначенні ролі та ступеню містики у літературі такого роду. Важливо з'ясувати різницю між міфологічною та містичною фантастикою на основі аналізу творів з яскраво вираженими міфологічною та містичною складовою (Н. Гейман, Т. Уайт, Ф. Чешко, Є. Дворецькая, Н. Ракітіна та ін.).

Людікова Ганна Вікторівна, асистент кафедри російської філології, зарубіжної літератури і методики викладання Республіканського вищого навчального закладу „Кримський гуманітарний університет”

Сакрализация топоса социализма

в художественном мире романов И. Ильфа и Е. Петрова

Рассматриваются особенности художественного мира романов И. Ильфа и Е. Петрова „Двенадцать стульев” и „Золотой телёнок”. Анализ художественного мира с точки зрения пространственной организации романов и с учётом их сатирической направленности позволило установить, что культурно-эстетическая модель советской действительности рубежа 1920–1930-х годов репрезентирована в диалогии в контрастных сочетаниях советского – сакрального и дореволюционного – профанного. Процесс сакрализации топоса социализма обусловлен

соціально-культурними тенденціями рубежа 1920-1930-х годов, определившими поэтику произведений советской литературы.

Маланій Назар Ігорович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Біблійні маркери у романах І.Багряного “Людина біжить над прірвою” та Е.М.Ремарка “Час жити і час помирати”

Окреслюються біблійно-релігійні аспекти українсько-німецького літературного дискурсу, присвяченому Другій світовій війні. Аналізується роль християнської сакральної символіки та біблійних алюзій зіставлюваних текстів. Простежується місце міжтекстової взаємодії у формуванні сюжетно-композиційної структури романів. Вказуються основні інтер- та паратекстуальні компоненти запозичень із Святого Письма, увиразнюється духовне наповнення внутрішньо-особистісної та міжособистісної комунікації персонажів у їхній інтенції на осягнення трансцендентального начала. Особлива увага звернена на екзистенційну складову аналізованих творів.

Матвєєва Тетяна Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури філологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Смерть як передчуття: ірраціональні домінанти в романах О. Кобилянської „Нюба”, „Через кладку”, „За ситуаціями”

Проаналізовано специфіку оприявлення ірраціональних домінант романів О. Кобилянської „Нюба”, „Через кладку”, „За ситуаціями”: передчуття (немотивована тривога, страх у різних емоційних виявах), трансформація знаків, онейричних, часових, природних, переважно ландшафтних, інтер’єрних, які разом утворюють єдине смислове поле творів і художньо втілених письменницею як пуант смерті. Окремий аспект дослідження – оригінальність інтерпретації авторкою культурної моделі долі, смерті, представлені в діячості міфологічних, фольклорних, релігійних елементів.

Матвієнко Ганна Ігорівна, асистент кафедри української філології та методики викладання Республіканського вищого навчального закладу „Кримський гуманітарний університет”

Апофатичне пізнання інфернального світу в постмодерністському тексті (на прикладі романів Ю. Іздрика і Т. Прохаська)

Доповідь присвячено дослідженню апофатичного пізнання інфернального світу в романах Ю. Іздрика і Т. Прохаська. Проаналізовано, зокрема, механізм пізнання персонажами Ю. Іздрика і Т. Прохаська апокаліптичного світу посередництвом процесів редукції та аналогії. Окрім цього, у доповіді розглянуто мовний та тілесний рівень пізнання інфернальної дійсності, у середовищі якої суб’єкт позбавлений жодного раціонального емпіричного досвіду, тому що керується у житті винятково інтуїцією та інстинктами. До того ж автором зроблено акцент на тому, що персонажі постмодерністського роману пізнають інфернальний післяапокаліптичний світ апофатично, тобто утверджують своє існування

в новій якості шляхом розпаду пам'яті, свідомості або тілесності на мікроструктури.

Матвієнко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури і класичної філології Донецького національного університету

***Градчани і Прага: дві сторони «празького феномена»
(на матеріалі роману Г. Майрінка «Вальпургієва ніч»)***

Розглядається часопросторова специфіка роману австрійського письменника початку ХХ ст. Густава Майрінка «Вальпургієва ніч» (1917). Містичний «празький текст» витлумачується письменником через символічне протиставлення двох топосів: Градчини - імперської фортеці, резиденції королівської династії, - і Нижнього Міста, котре асоціюється з народними стражданнями, війною, голодом, смутою. Опозиція романних топосів аналізується в пов'язі з антитезами національного (німецько-слов'янське (богемське)), філософського (дух-матерія), часового характеру (минуле-позачасове), а також через символіку стихій (камінь-кров). Події новітньої історії, революційні виступи у Празі 1917 р., проєктуються в Майрінка на біблійну теомахію, інтерпретуються як прояви всесвітньої вічної боротьби добра і зла.

Матійчак Альона Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Містика і містифікація
як контрпункт художнього тексту А.Мердок***

У доповіді досліджуються особливості художньої манери Айріс Мердок, зокрема стилізація твору під готичний роман та використання мотиву таємниці («Італійка», 1964). Атмосфера замкненого простору і часу акцентує елемент ірреальності і містичності у так зв. «готичних» романах письменниці й одночасно контрастує з багатоплановою і мінливою природою людського духа, з трансцендентальним потягом до позамежевого, незвіданого у поєднанні з подеколи некерованою поведінкою і нелогічними вчинками героїв. У перебігу твору автор спрямовує читача до усвідомлення, що усе незрозуміле та містичне насправді набуває контурів об'єктивної реальності. Звідси, завдяки високій майстерності Мердок, містична тональність тексту її романів гармонійно поєднується з реалістичною основою, що створює ефект тонкої художньої містифікації.

Матійчук Оксана Михайлівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***«Deinen Glauben ans Eine / kann keine Erfahrung vernichten...»:
релігійно-філософська основа поезій Рози Ауслендер***

Релігійно-філософські та містичні уявлення, що походять із монізму та пантеїзму Б. Спінози і К. Бруннера, Кабали й хасидизму, є тим субстратом, який «живить» значну частину поезій Рози Ауслендер. Найважливішим, на нашу думку, спільним елементом, що об'єднує ці

уявлення, є сформульована Б. Спінозою ідея: «Я сприймаю Бога як іманентну, а не зовнішню причину всіх речей»... Тобто Бог присутній у всьому суцільному, треба тільки вміти віднайти часточки, «іскри» його, як цього прагне хасидизм. Те, що Бог є єдиним з Космосом, але не ідентичний йому, – один з невіршуваних парадоксів Кабали. Втілення та переосмислення авторкою цих ідей знаходимо, зокрема, у поезіях «Sadagorer Chassid»/«Садогурський хасид», «Der Vater»/«Батько», «Das Eine»/«Єдине», «36 Gerechte»/«36 праведних...», «Mysterium»/«Містерія» та ін.

Мафтин Наталія Василівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

***Містичне як вияв готичної літературної традиції
в західноукраїнській малій прозі 20-30-х рр. XX століття***

У доповіді йдеться про вияв готичної літературної традиції в інваріантних структурах західноукраїнської прози міжвоєнного двадцятиліття. Простежується насиченість сюжетів мотивами готичних творів, взаємодія з традицією на рівні композиційних форм, системи персонажів, топосів. «Надприродно-жахливе» в структурі прози вказаного періоду постає відлунням готичного канону й водночас засобом увиразнення жанрової природи новели як твору про «нечувану подію, що відбулася». Наголошується, що в західноукраїнській прозі 20-30-х рр. XX ст. виразно виявляються трансформовані ще «несамовитою школою» європейської романтичної новелістики традиції «сентиментально-готичного» і «чорного» роману. Детальніше проаналізовані твори В. Софроніва-Левицького («Клікуша»), С. Грабинського («Чад»), С. Яблонської (Зачарований рік»).

Маценка Світлана Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

***Мона Ліза – „жінка без властивостей”:
експресіоністська проекція містичного досвіду
в новелі Георга Гайма „Злодій”***

У широкому рецептивному контексті у доповіді розглянуто художній феномен літературного образу Мони Лізи Джоконди, знаменитої ренесансної красуні, намальованої Леонардо да Вінчі. Виходячи із концепції Джоконди відомих літераторів, теоретиків мистецтва та мислителів на зламі XIX–XX ст., увага зосереджена на експресіоністському тлумаченні образу в новелі „Злодій” німецького письменника Г. Гайма. Для розкриття проблеми „принципово містичного упорядкування модерністської свідомості” використано поняття „жінка без властивостей”, що уможливило аналіз містичного досвіду героя новели та концептуальної позиції автора.

Мациборська Олена Маноліївна, асистент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Луцького інституту розвитку людини Університету "Україна"

***Фетишизм як міфологічна домінанта
естетики неокласицизму початку XX ст.***

Досліджуються проявлення міфологічної свідомості в поезії українських і російських неокласицистів епохи порубіжжя (неокласиків М.Рильського, М.Зерова, П.Филиповича, М.Драй-Хмари, Ю.Клена та акмеїстів М.Гумільова, А.Ахматової, О.Мандельштама) у контексті неоміфологізму в культурі та літературі к. XIX - початку XX ст. У порівняльному аспекті аналізуються особливості міфологічного світогляду поетів, виявляються типологічні риси художнього міфосвітогляду письменників і визначається міфологічна домінанта художнього світу неокласицистів, детально аналізується її взаємозв'язок із характером образної системи та структурою хронотопу; доводиться спільність світогляду неокласицистів із міфологічним світоглядом первісних людей часів фетишизму.

Мельник Діана Миколаївна, аспірантка кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Біблійні символи та мотиви у романі І.Бахман «Маліна»

Мета запропонованої розвідки – розглянути реалізацію біблійної символіки у романі австрійської письменниці Інгеборг Бахман «Маліна», а також простежити роль використаних символів для поетичного саморозуміння авторки. Особлива увага приділяється мотиву жертви та жертвості, окремо розглядаються такі біблійні топи як ріка (у вставній «Легенді про принцесу Кагранську»), пустеля (в утопічних візіях «Настане день...»), а також символіка вогню та модифікація їх змісту у Бахман. Простежується зв'язок символів, використаних у романі, з іншими творами Бахман, такими як оповідання «Синхронно», «Ії щасливі очі», «Три дороги до озера». Окремо розглядається використання у романі жанрів, близьких до легенд про життя святих, пророцтв та одкровення.

Мельничук Ірина Миколаївна, аспірантка кафедри слов'янської філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, асистент кафедри іноземних мов Подільського державного аграрно-технічного університету

***Загальні особливості прояву релігійної проблематики
у Ф.М. Достоевського***

Розглянуті загальні тенденції прояву релігійної проблематики у Ф.М. Достоевського, теоретичні уявлення письменника щодо проблеми вибору майбутнього шляху розвитку Росії, міркування про роль російського народу як "носія вищої духовної істини", про те, що він - "богообраний" і йому визначено "урядувати все людство" завдяки православію. Дається аналіз світогляду письменника щодо місії Церкви яка, по його переконанню, покликана бути втіленням людського "многоединства" у світлі російської дійсності. Вивчення проблематики добутоків Ф.М. Достоевського у даному аспекті дає можливість відкоригувати уявлення

щодо його концепції людини, морально-етичної програми й філософії життя, яку він проповідував.

Михайлюк Галина Михайлівна, здобувач кафедри історії української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Біблійні оніричні образи та сюжети
в українській літературі 20-30-их рр. XX ст.***

Відоображаючи емоційну нестабільність особистості та конфлікт із ворожою дійсністю свого часу, В.Підмогильний, М.Хвильовий, Ю.Яновський, В.Винниченко, та ін. письменники вводять у екзистенційні, романтичні та сюрреалістичні тексти картини художніх сновидінь із центральними образами-символами Діви Марії, Ісуса Христа, сюжетами народження і розп'яття Спасителя, створення світу й Апокаліпсису. В оніричному контексті на рівні суб'єктивної підсвідомості персонажів ці образи зазнають трансформації, набувають індивідуальних рис самих героїв. Закинуті у вир ірраціональних переживань через страх дійсності персонажі уві сні ідентифікують себе із мучениками та святими. При цьому оніричний досвід персонажів залишається недоступним зовнішньому світові, в ньому людина шукає свою сутність.

Мізінькіна Олена Олексіївна, асистент кафедри теорії літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

***Магічна обрядовість як вияв сакрального
в історичній романістиці Раїси Іванченко***

На матеріалі романів Раїси Іванченко („Зрада, або Як стати володарем”, „Гнів Перуна”, „Отрута для княгині”) розглядаються найдавніші види магічної обрядовості. Предметом дослідження є ритуали жертвоприношення, посвячення (ініціації) та лікувальний обряд. Шляхом аналізу речового застосування, вербального вияву та рухів під час здійснення ритуалів доводиться думка про символічність, міфологічність та архаїчність обрядів, як проявів світогляду та побутування наших предків. Одним із провідних розумінь пракультури є поняття сакрального. Синтезуючи міркування щодо магічної обрядовості в історичній романістиці Раїси Іванченко, доходимо до висновку, що виявами священного в житті наших пращурів періоду IX-XI ст. є число три, язичницькі молитви, присутність та провідна роль „майстра сакральних технік” (жреця/волхва або народного цілителя – у лікувальному обряді).

Монолатій Тетяна Петрівна, здобувач кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, асистент кафедри іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

***Сп'яніння як містичний топос
(за новелою «Легенда про святого пияка» Й. Рота)***

Новела класика австрійської літератури Йозефа Рота «Легенда про святого пияка» (1939) висвітлює, певною мірою, долю самого автора, який створив alter ego у вмираючому протагоністі, адже обставини останніх років життя автора типізують матеріальний і психологічний стан

Й. Рота як письменника у вигнанні. Герой Й. Рота перебуває у стані (гріхо) падіння, яке виражає віру релігійності. Образ Андреаса Картака в останній новелі Й. Рота складний для інтерпретації: письменник описує смертоносне звільнення алкоголіка від себе самого і свого оточення, тобто автор одночасно аналізує в оповіді розуміння себе самого. Сп'яніння Ротового (святого) пияка є, вочевидь, наслідками неунікних травм світу і відмовою від щастя й імпліцитною потребою щастя. Ці обставини однаково неунікні, коли йдеться про хворобу й екзистенційний страх. А що проблематичне життя фігури Андреаса Картака спростовує «гідність алкоголіка» як такого, то її підтверджують біографічні відомості про пияцтво автора. Ці факти увиразнюють дві взаємозаперечні речі: «Все, все скінчилося» і «Нічого не скінчилося: життя триває». Відтак сп'яніння Й. Рота має форму активної позиції, ніж вердикту: обстоюючи право людини не бути об'єктом долі, (святий) пияк саме цю залежність від примхи долі якнайкраще втілює.

Мочернюк Наталія Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Коломийського інституту Прикарпатського університету імені Василя Стефаника

Поетика містичного у "Гімнах до ночі" Новаліса

Прослідковуються особливості вияву містичного у творі Новаліса «Гімни до ночі». Вказано на зв'язок естетики письменника з містичним вченням Якоба Бьоме. Поетичне сприйняття природи, світу у «Гімнах до ночі» одухотворене, просякнуте містичним пантеїзмом. Новаліс прагне до інтуїтивного осягнення безконечності і пізнання таємниць людського буття. Аналіз твору розкриває авторське розуміння містичного кохання. Заакцентовано на важливості питання про специфіку функціонування семантико-символічного ряду *ніч – сон – смерть* в естетико-філософських координатах романтизму, передусім на тлі романтичної містики.

Мурейко Анна Борисівна, асистент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Концепт містичного

у новелах «Локіс» та «Венера Ільська» Проспера Меріме

Поставлена проблема творчого методу Проспера Меріме. Оскільки він у своїй творчості поєднує риси як романтизму, так і реалізму, то саме елемент містичного допомагає краще зрозуміти творчий метод автора. Акцент робиться на ролі містичного у формуванні та реалізації читацьких очікувань та авторської стратегії у новелах Проспера Меріме «Локіс» та «Венера Ільська».

Мусій Валентина Борисівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Нарративные стратегии выражения концепции таинственного в русской прозе первой половины XIX века

Объект изучения – произведения А. Бестужева, В. Одоевского, Ант. Погорельского, М. Загоскина, Н. Греча разных жанров (повесть,

цикл, роман), объединенные ситуацией обсуждения разными персонажами (рассказчиками и слушателями) мнимости или же реальности встречи человека со сверхъестественным. Предмет исследования – проявление агностицизма, рационализма или же мистицизма писателей, дуализма или же диалогичности их художественного мышления в решении вопроса о возможности преодоления границы между пространствами «Здесь» и «Там» и способах художественного воплощения этого решения.

Набитович Ігор, доктор філологічних наук, професор Університету імені Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща), професор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Міт про Ізиду та Осіріса

як архітектонічна складова “Сну тіні” Наталени Королевої

У доповіді розглянуто, як у повісті Наталени Королевої “Сон тіні” архітектонічно повторюється структура міту про Ізиду та Осіріса. Спочатку ця структура проявляється нечітко та хаотично. Але поступово з хаосу опису відчуттів і подій вона виокремлюється все структурованіше й упорядкованіше, повторюючи головні елементи цього міту.

Назаревич Леся Тарасівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри українознавства та філософії Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Містичний підтекст сновидінь

у новелістиці кінця XIX - початку XX століття

У доповіді зосереджено увагу на поетиці оніричних компонентів тексту, специфічній функції епізодів сну в структурі творів та на підсвідомі вияви внутрішнього світу персонажів у модерністських текстах. Сновидіння розглянуто як проміжну ланку між реальним та ірреальним буттям людини. Зроблено акцент на часопросторових вимірах та екзистенційних параметрах художнього світу письменників-модерністів. Значну увагу приділено осмисленню проблем внутрішніх переживань персонажів малої прози зламу століть, тематичним аспектам самонавіювання, уяви та фантазії, пошуку істини та ін. Окреслені теоретичні положення увиразнюються шляхом аналізу творів Б. Лепкого “Старий двір”, “Мати”, “Кара”, М. Коцюбинського “Сон”, М. Яцківа “Архитвір”, “Білі вівці”, “Сфінкс”, М. Черемшини “Верховина”, В. Стефаника “Майстер”, О. Кобилянської “Юда” та ін.

Накашидзе Ірина Сергіївна, аспірантка кафедри української літератури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

*Сакральний образ води як носія історичної пам’яті народу
(на матеріалі поетичних творів Б. Олександрів-Грибінського,*

О. Зуєвського, Яра Славутича)

Вода – найрозповсюдженіша речовина на землі. Її роль у природі велика, а її властивості незвичайні та дуже цікаві. Недарма для багатьох народів, у тому числі й для українського, вода стала сакральною. З найдавніших часів письменники звертались у своїх творах до образів, пов’язаних з

водою (річка, море, дощ тощо), наділяючи їх магічними властивостями, пам'яттю. Не є винятком і творчість україномовних поетів Канади. Так, наприклад, у творчості Яра Славутича вода є субстанцією, що здатна мислити, обмінюватись інформацією зі всесвітом. У поезії О. Зуєвського образ води постає сакральним, тому що в нього вищою силою влито благодать, і в ньому маніфестується ця вища сила у різних ситуаціях земного життя людей. Образ води поетами української діаспори в Канаді наділяється конкретно-історичною пам'яттю, що поєднує три сфери: життєву, історичну і конкретно-біографічну.

Науменко Наталія Валентинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства Національного університету харчових технологій

Чи можливий принцип «золотого перерізу» у вільному вірші?

Проводиться зіставний аналіз деяких знакових творів української поезії ХХ століття з урахуванням принципів мистецької синестезії, зокрема «золотого перерізу». Показано доцільність його застосування як до метричної, так і до вільновіршової поезії внаслідок спорідненості обох версифікаційних різновидів із музикою. Крім цього, утверджується, що «золотий переріз» зумовлює особливу емоційну наснаженість вільного вірша, визначаючи його архітектоніку та особливості рецепції.

Невструєва Анастасія Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Мистические образы в романах «уэссекского цикла» Т. Гарди

Рассматривается специфика мистического у Гарди на примере некоторых персонажей романов «уэссекского цикла». Традиционно рациональная литература викторианской эпохи на «рубеже веков», тем не менее, обращается к мистическому. В романах «уэссекского цикла» мистицизм тесно связан с особыми культурными традициями сельской Англии, ее мифами, многовековыми преданиями и языческими верованиями. Легко ускользающая мистичность английской глубинки у Гарди противопоставляется напористости городского прагматизма. Также для писателя характерно обращение к сакральным, инфернальным темам и образам. Хотя мистика и не является магистральной темой у Гарди, некоторые мистические вкрапления присутствуют в творческом наследии писателя.

Нестелєєв Максим Аркадійович, аспірант Інституту літератури НАН України, асистент кафедри української мови та літератури Слов'янського державного педагогічного університету

Містичний простір палати №6 у творах А. Чехова, М. Хвильового та В. Домонтовича)

Основну увагу в доповіді приділено інтертекстуальному визначенню параметрів образу палати №6 як містичного локусу, який аналізується у зв'язку з актуалізацією мешканця лікарні як типу маргінала-інтелектуала на прикладі творів А. Чехова „Палата №6”, М. Хвильового „Повість про санаторійну зону” та В. Домонтовича „Емальована миска”. Окрім цього

проаналізовано психосемантику божевілья як метафори в ідейній структурі літературних творів. Доводиться думка, що божевілья в тексті письменників стає психокультурним феноменом, що свідчить про адаптивні та дезадаптивні тенденції в аспекті конфлікту особистості та соціуму.

Никольский Евгений, кандидат филологических наук, доцент кафедры истории культуры Университета геодезии и картографии (г. Москва)

Развитие мистической темы в творчестве Всеволода Соловьева: от магического реализма к духовному

Проблему мистицизма автор затронул уже в своих ранних рассказах «Старик», «Двойное приведение», «Перс из Индии», «Магнит», «Кименис». В романе – пентологии «Хроника четырех поколений» Вс. Соловьев коснулся истории мистицизма в её третьей и четвертой частях, где изучение таинственной сферы бытия им интерпретируется как проникновение в мир иного, что в силу тех или иных причин, не может быть исследовано научным естествознанием. При этом прозаик отмечал, что, с его точки зрения, подобные научно-духовные поиски не противоречат христианской вере. Третьим этапом художественного осмысления мистики было написание «Волхвов» и «Великого Розенкрейцера». И, наконец, четвертой стадией философских наблюдений Вс. Соловьева стало создание документальной книги «Современная жрица Изида», в которой утверждается приоритет христианства над материализмом и теософией.

Нікоряк Наталія Валеріанівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Специфіка втілення “містичного” в кіноверсіях гоголівського тексту “Вій” (фільми-екранізацій “Вій” (1967) та “Вій. Повернення” (2010))

На прикладі класичного тексту М. Гоголя “Вій”, проінтерпретованого в кіно К. Єршовим і Г. Кропачовим (1967) та О. Степченком (2010), простежуються особливості перекладу “містичного начала” з мови літератури на мову кіно. Звертається увага на особливості фільмів-екранізацій “за мотивами”, що, в першу чергу, повинні передбачати конверсію первинного сюжету зі збереженням впізнаваності. Крім того, досліджується питання “містики фільму”, яке є актуальним не лише щодо наведених зразків.

Новохатський Дмитро Володимирович, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри іноземної філології і методики викладання Республіканського вищого навчального закладу «Кримський гуманітарний університет» (м. Ялта)

Містичні топоси

в романній трилогії Володимира Сорокіна «Лед», «Путь Бро», «23 000»
Романна трилогія «Лед», «Путь Бро», «23 000» (2002-2006 рр.) займає особливе місце у творчості Володимира Сорокіна, адже її поява знаменує собою остаточний розрив відомого російського письменника з традиціями соц-арту і концептуалізму та виступає свідомим

трансформації східного варіанту постмодернізму на межі тисячоліть. В трилогії активно розробляється етична проблематика, пов'язана із діяльністю організації т. зв. «братів у Світлі» – по суті, релігійної секти із власною розвиненою міфологією. Відповідно, художній простір романної трилогії включає низку сакральних місць, де прояви містичного набувають сили, – місце падіння Тунгуського метеориту, секретні бази «братів у Світлі», острів у Тихому океані і т.п. Доповідь присвячена дослідженню особливостей функціонування містичних топосів у художній реальності трилогії та спробі їх класифікації.

Орлова Марина Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу, зам.декана лінгвістичного факультету з наукової роботи Черкаського державного технологічного університету

Містичні символи в творах Петера Гандке

Доповідь присвячена аналізу містичної символіки в творах відомого сучасного австрійського письменника Петера Гандке. На матеріалі таких прозових творів як «Короткий лист перед довгим прощанням» та «Час справжніх відчуттів» розглядаються містичні символи, які пов'язані з таким поняттям як літературна епіфанія. Це теологічне поняття, яке означає Богоявлення, запозичене в літературознавство із християнського віровчення. Літературні епіфанії вперше зустрічаються в творах Дж. Джойса як особливий прояв внутрішнього стану протагоніста і є характерною складовою частиною його естетики. Ірландський письменник, зокрема, позначав цим терміном моменти раптових духовних спалахів, які він описував у своїх творах, передусім у «Стівені-герої» та «Уліссі». Для гандкевських героїв епіфанія – це, так би мовити, «інший час», коли герой усвідомлює, що у його світосприйнятті відбулися зміни, але це кардинальне перетворення свідомості приходить до нього несподівано, немов спалах, воно руйнує звичний плін речей і оголює їхню сутність, змінюючи тим самим життя протагоніста.

Павленко Юлія Юхимівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Молитовна модальність письма в «Щоденнику сільського кюре» Ж. Бернаноса

На сьогодні тема письма є однією з найбільш актуальних та розроблених в філософії та теорії літератури, проте далеко не вичерпаною. Герой, який пише, володіє особливою оптикою світу, оскільки в просторі письма неодмінно відбувається перехрещення зовнішнього та внутрішнього, об'єктивного та уявного. Розгляд поетики тексту-письма дозволяє виділити провідні метафори, що організовують візії homo escribidus, і тим самим наблизити до розуміння процесу конструювання ідентичності суб'єкта. Роман Ж. Бернаноса, представника явища «католицького ренесансу» в літературі Франції першої половини ХХ ст., «Щоденник сільського кюре» доповнює традицію тексту-письма в французькій літературі містичною складовою, підґрунтям якої виступає віра героя. В фокусі уваги даного дослідження перебуває молитовна модальність

письма героя твору. Аналіз процесуальності роботи письма кюре з Амбрікуру, його ставлення до щоденника приводить до експлікації візій героя. В дослідженні розкривається своєрідність переплетення ірреального та реального у сприйнятті світу героєм Бернаноса та вплив цієї феноменологічної моделі на роботу письма

Павлишин Галина Ярославівна, здобувач кафедри історії української літератури Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, асистент кафедри філософії, суспільних дисциплін та іноземних мов Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського

Міфопоетична інтерпретація символів у прозі Марії Матіос

Висвітлюється художня майстерність сучасної української письменниці Марії Матіос крізь оптику міфопоетики прозових творів „Мама Маріца – дружина Христофора Колумба” та „Москалиця”. Особлива увага приділяється з’ясуванню особливостей функціонування міфологічних символів, образів, моделей і мотивів у названих творах письменниці. Трактуються фольклорно-міфологічна символіка прозових творів Марії Матіос „Мама Маріца – дружина Христофора Колумба” та „Москалиця”, що заснована на міцному підґрунті усної народної творчості та міфології і взаємозв’язує античність – сьогодення, язичництво – християнство, добро – зло, вірування – знання.

Пагут Олег Степанович, асистент кафедри німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Містичний дискурс мотиву інцесту в музілівському потрактуванні у романі «Людина без властивостей» (Агата і поліфункціональність її постаті)

У запропонованій доповіді йдеться про містифікацію мотиву інцесту в музілівському розумінні (за романом «Людина без властивостей»). Окреслена глибинна сутність цього мотиву як культурного конструкту; досліджено його біографічне підґрунтя, простежено за характером трансформації в художні постаті та особливостями деформації. Встановлено, що архетип Матері був для Р.Музіля вирішальним чинником упродовж усього життя: він міг лише частково компенсувати авторові постать справжньої матері і був перенесений на всіх закоханих з їхніми сімейними обставинами.

Пархоменко Інна Іванівна, аспірантка кафедри історії зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Релігійний сюжет в антиутопії на прикладі роману М. Етвуд „Розповідь Служниці”

У контексті складних, всеохоплюючих постмодерністських трансформаційних процесів, релігійний дискурс залишається незмінним у літературознавстві. Література протягом свого розвитку широко використовувала й продовжує використовувати та трансформувати релігійні мотиви, так як релігійна тематика завжди є актуальна. У різних

реаліях і в різні часи ці ідеї були досить різними. У наш час спостерігається криза релігійності, як стверджує М. Марчук, яка неминуче породжує кризу людини. Відповідь на питання чому змінюється людина й релігія зараз, намагалися осмислити як релігійні мислителі минулого століття й сучасності, так і літературознавці. Але всі вони намагалися осягнути релігію через саму історію релігій, релігійні вчення. Завданням нашої доповіді є дослідити релігійну проблематику в літературі в жанрі антиутопії на матеріалі роману М. Етвуд «Розповідь Служниці». Актуальність нашого дослідження з одного боку обумовлено з'ясуванням ролі релігії у романі „Розповідь Служниці”, а з іншого – пошук відповіді на запитання: чи готова релігія та церква сьогодні й чи зможуть вони взагалі зберегти себе в умовах глобалізації та яким чином.

Пастушок Галина Олексіївна, асистент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

***Образ блазня в „Діалогах між Соломоном та Маркольфом”:
профанація чи карнавалізація сакрального?***

У процесі дослідження еволюції образу блазня в літературі середньовічної Англії відкривається своєрідний етап трансформації фольклорного трікстера і біблійного дурня, десакарлізації блазня із народних релігійних ритуалів. Цей етап, по суті, збігається з етапом тісного синтезу і взаємопроникнення світської та релігійної літератури. На цьому тлі, у т.зв „літературі дебатів” (остання представлена найвідомішими зразками *Христос і Сатана, Соломон і Сатурн, Сова і Соловей, Диступ між Тілом і Душею, Лисиця і Вовк*, і т.д.) спостерігається поступове перетворення образу Маркольта із демонологізованого міфологічного втілення зла у блазня з приземленою карнавальною атрибутикою. Твір „Діалоги між Соломоном і Маркольфом” побутував в англійській культурі у прозовій латиномовній версії з поч.13 ст. до кінця 15 ст. Нашої уваги заслуговує саме постать протагоніста Маркольта – своєрідного аватара літературної карнавалізації на рівні персонажа. Його гротескна зовнішність, низова тілесна лексика, безсенсовні (проте смішні) загадки і кумедні витівки при дворі царя Соломона споріднюють його з фігурами архетипного трікстера, придворного блазня, народного селяха-вілана. Простакувата мудрість Маркольта є карнавальною версією Соломонової сакральної мудрості, і функція її полягає не в оскверненні священної біблійної фігури, а радше у її дихотомічній актуалізації та утвердженні через проходження кризь вогонь профанаційного гумору.

Пічугіна Тетяна Євгенівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

***Поетика «інакшого бачення»
в романі Роберта Музіля «Сум'яття вихованця Терлеса»***

Розглядаються особливості презентації «іраціональної» сфери в романі Р. Музіля «Сум'яття вихованця Терлеса». «Інакше бачення», яке герой визначає як сприймання речей «у двоїстій з'яві», є засобом осягнення єдності внутрішнього простору душі та зовнішнього простору світу. Приховане життя матеріального світу усвідомлюється Терлесом у

психологічних станах на межі між сном та явою, у процесі переживання «погляду» речей, коли суб'єкт спостереження перетворюється на об'єкт, а понятійна мова виявляється недостатньою для відтворення цього почуття. Чуттєві та еротичні відчуття героя інтерпретовано як компонент «переживання духовного», як засіб подолання лише раціонального мислення.

Плетенчук Наталія Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Художній феномен сакралізації волинського макротопоса в прозі Уласа Самчука

Стверджується думка, що філософія Уласа Самчука витікає із самого буття й органічно «ословлена» в художньому тексті. Закономірно постає питання про джерела формування світогляду та світообразу письменника, автентично-просторову модель світу, в сакральний центр якої поставлено макротопос Волинь. Самчуків художній світ тримається на трьох китах: Magna Mater-Рід-Бог, просторові кореляти яких земля, хутір (вужче родинне коло), небо. Ця особливість ініціює міфопоетичне тлумачення Самчукового «космо-псих-логосу». Вимальовується хрестоподібна просторова модель світу, основна особливість якої полягає в міфопоетичній (космогонічній) орієнтованості: вона відтворює український національний образ світу через архетипно-антропоспціальну структуру (приміром, архетипи Батька, Сина в трилогії «Волинь»). Письменник віднайшов таку «ядерну» монументальну форму, що органічно поєднала реальне та ірреальне, сакральне та профанне, скороминуче і вічне, локальне та глобальне. Цей аспект універсалізму Самчукового мислення, втіленого в просторовій моделі світу із потужним сакральним макротопосом у центрі, повинен забезпечити належне місце його національно-монументальному епосу не лише в українському, але й у світовому літературно-естетичному контексті.

Полева Елена Александровна, кандидат филологических наук, доцент кафедры литературы Томского государственного педагогического университета

Концепция «потусторонности» в повести В. Набокова «Соглядамай»
Тема доклада касается дискуссионного в мировом набоковедении вопроса определения онтологических категорий в картине мира В. Набокова, уточнения бинарной оппозиции «реальность – потусторонность». Автором рассматриваются магистральные набоковедческие версии определения набоковской «потусторонности»: романтическое / символистское иномирие; сознание, творчество. На материале повести «Соглядамай» исследуется концепция набоковской «потусторонности»: интерпретируется сюжет мнимого исчезновения персонажа из жизни, анализируется обращение персонажей к мистическому опыту (спиритические сеансы), рассматривается позиция отстранённого, из «потусторонности» отношения мнимо исчезнувшего персонажа-повествователя к своему Альтер Эго.

Пупурс Ірина Володимирівна, кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу компаративістики Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України

«Прокляття Кехами» – містична Індія Роберта Сауті

«Прокляття Кехами» (1810 р.) заслужено вважається однією з найкращих поем Роберта Сауті. Ознайомившись із чималою кількістю тогочасної індознавчої літератури, англійський романтик створив свій художній імідж Індії – містичної, таємничої країни, де повсякчас перетинається раціональне й ірраціональне, де поруч живуть земні люди, Боги та різні потойбічні істоти. У цьому дослідженні мова й буде іти про загадкові події, обряди, персонажів, образи «Прокляття Кехами» крізь призму аналогічних складових містичної поетики інших романтизованих репрезентацій Індії («Лалла Рук» Т. Мура, «Парія» К. Делавінія, «Жослен» А. де Ламартіна, «Наль і Дамаянти» В. Жуковського і т.п.).

Райбедюк Галина Богданівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури Ізмайльського державного гуманітарного університету

Сакральний концепт «душа» в структурі художнього тексту В.Стуса

Досліджується функціонування в художній творчості В.Стуса концепту «душа» та споріднених концептів метафізичного характеру, що структурують сакральне поле його тексту. Авторська репрезентація «душі» розглядається як традиційний прояв етичного буття й духовної сутності людини, носій почуттів і волі суб'єкта й водночас виводиться з усталених семантичних меж у площину психоаналізу. З'ясовується естетична роль бінарної опозиції душа/тіло (почуттєве/раціональне) як сутнісної складової антропологічної парадигми поета. Доводиться, що «душа» у В.Стуса становить собою своєрідний «автономний комплекс» (К.-Г.Юнг), котрий творить окремішне, зазвичай виключене з ієрархії свідомості й прафанного буття психічне життя індивіда.

Редчиць Тетяна Вікторівна, аспірантка кафедри романо-германської філології Черкаського державного технологічного університету

**Трактування містичних образів драконів у творах Г. фон Додерера
(на матеріалі романів «Остання пригода. Лицарський роман»
та «Кружний шлях»)**

Доповідь присвячена трактуванню образів драконів у творах відомого австрійського письменника Г. фон Додерера, а саме у романах «Остання пригода. Лицарський роман» та «Кружний шлях». Письменник розглядає дракона як «цілком реальне створіння», при цьому він спирався в певному сенсі на опублікований науково-популярний трактат Отенію Абеля та твори єзуїта Атаназіуса Кірхера, визнаного авторитета в галузі «драконознавства». Додерер стверджує, що дракон – це уособлення первісного зла, перемога над яким є найвищим досягненням героя, тобто лише той, хто переміг дракона стає справжнім героєм. Тому метою головного героя роману «Остання пригода» лицаря Родріго де Фаньєса і було знищення дракона та одруження на прекрасній Лідуані. Дракони у «вузькому сенсі» – такі, якими ми всі їх знаємо із міфів та легенд –

вважаються у Додерера продуктами уяви, що конструюються з характерних рис реальних істот із казкового зображення.

Рихло Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Містичні мотиви єврейської кабалістики
у збірці Пауля Целана „Троянда нікому”***

Збірка віршів П.Целана „Троянда нікому” (1963) створювалася в атмосфері публічного цькування поета як у ході сумно відомої „афери Клер Голль”, так і в руслі антисемітських настроїв німецької критики. Все це надзвичайно загострило сприйняття Целаном свого єврейства, спонукало його до глибшого вивчення праць єврейських мислителів і релігійних філософів, які роздумували на місію єврейського народу в історії та його трагічною долею під час Голокосту. Для поета це був шлях до свого власного коріння, до витоків своєї генетичної пам'яті, шлях до себе самого. Намагаючись протистояти цим тенденціям, Целан у цей період з головою поринув у вивчення єврейської містики. Його увагу привертає творчість німецько-єврейського філософа Мартіна Бубера та основне джерело містичних уявлень євреїв – Кабала, яку він пізнає головним чином через посередництво єврейського релігійного мислителя Гершома Шолема. На основі містичних уявлень Кабали, почерпнутих із книг Шолема, виникло чимало віршів збірки „Троянда нікому”, зокрема, таких, як „Земля була в них”, „Цюріх. Під бузьком”, „Псалом”, „Radix, Matrix”, „Тому, хто стояв за дверима”, „Mandorla“, „Дводомний, вічний”, „Benedicta“, „Вікно хижі”, „Гавдала”, „У повітрі” та ін. На основі вірша "Mandorla", який може слугувати своєрідною парадигмою тлумачення кабалістичних постулатів, у доповіді розглядається специфіка Целанового підходу до єврейської містики та дається інтерпретація основоположних кабалістичних понять крізь призму історичного та особистісного досвіду поета.

Росінська Олена Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології Макіївського економіко-гуманітарного інституту

***Сон у структурі художнього хронотопу
(на матеріалі роману Н. Зборовської «Українська реконкіста»)***

Аналізуються загальні принципи організації часу й простору в творі Н.Зборовської «Українська реконкіста». Констатується, що часопростір сну відіграє особливу роль як у композиційній будові тексту, так і у витворенні містичного внутрішнього часопростору світу героїні, що вповні сполучає часопростір реальний та ірреальний. Аналіз здійснено з урахуванням традиційних та сучасних теорій хронотопу, що дозволяє вдатися до поглибленого прочитання творів сучасної української літератури. Осмислення особливої реалізації сприйняття світу в часопросторі сну, означення особливого ущільнення хронотопу саме в цій царині, дозволяє уповні осмислити специфічність текстових структур досліджуваного автора.

Рязанцева Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу компаративістики Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України

Тема смерті у метафізичній поезії Хуана Рамона Хіменеса: особливості інтерпретації

Доповідь присвячено інтерпретації теми Смерті у творчості класика іспанської літератури, лауреата Нобелівської премії (1956) Х. Рамона Хіменеса (1881-1958). Компаративний аналіз провадиться у діахронічному аспекті на іспанському і частково полінаціональному (англійському й українському) матеріалі. Метою роботи є виявлення новаторських елементів у розробці теми Смерті, однієї з базових тем метафізичної поезії. Головною авторською новацією Хіменеса дослідниця наразі вважає оптимістичне трактування теми, переосмислення ідеї залежності Людини від смерті, інверсію традиційного мотиву „життя-як-помирання” у мотив співпраці життя і смерті, фактично — твердження про залежність власне Смерті від Людини. У розгляді стилістичних особливостей творів Хіменеса, присвячених даній темі, особливу увагу приділено засобам відтворення „драматичного через граматичне”.

Сабат Галина Петрівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Поетика містичного в казках Івана Франка

У казках Івана Франка значне місце посідають елементи містики, фатуму. Прийом неймовірної алогічної видумки — обов'язковий їх атрибут, сюжетна необхідність. У цих творах ірреальність межує із диковинною химерністю, чудернацькою курйозністю, містичною аномальністю. Такою якоюсь мірою є казка “Абу-Касимові капці”, а також менші за обсягом твори: “Як Русин товкся по тім світі”, “Як то Згода дім будувала”, “Про багача, що їздив біду купувати”, “Як пан собі біди шукав”, “Вандрівка Русина з Бідою”. Серед них особливо вирізняються казки, в яких провідним образом виступає міфологізований архетип Біди, що стає домінантним чинником сюжетних колізій. У казках І.Франка домінантою світобачення стає містика, на основі якої розгортається фантастика, в її ореолі висвічується казкова умовність, репрезентуються символічні картини й образи.

Савицька Наталія Сергіївна, аспірант кафедри української літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Міфопоетика містичного в романі братів Капранових «Кобзар 2000»

Здійснюється міфопоетичний аналіз роману братів Капранових «Кобзар 2000» як одного з найяскравіших прикладів сучасної української містичної фантастики. Розглядаються структурні та жанрові особливості твору. Досліджується містична лінія функціонування міфології в романі. З'ясовується, яким чином у творі за допомогою міфів фантасти розкривають таємниці людської психіки, надприродні можливості людини, незрозумілі аспекти життя. Визначається роль містичних символів і мотивів роману у створенні образів сучасних чоловіка й жінки.

Аналізуються особливості авторського міфу, який реалізується в переосмисленні української міфології відповідно до сучасного життя.

Савчук Надія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і країнознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Міф і містичне в ранній ліриці Ліни Костенко

Проаналізовано окремі твори з перших трьох збірок поезій Ліни Костенко: «Проміння землі» (1957), «Вітрила» (1958), «Мандрівки серця» (1961). Особливу увагу зосереджено на архетипах, міфологемах і міфемах поеми-казки «Мандрівки серця».

Садовская Екатерина Юрьевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры бизнес-коммуникаций Белорусского государственного университета

Мистическое в творчестве Ежи Косинского

Использование мистического в искусстве, в том числе в художественной литературе, служит разным целям. В романах американского писателя польского происхождения Ежи Косинского герои-одиночки, ищущие себя в отторгающем их мире, видят в символах и мистических ритуалах один из возможных путей собственного спасения. В произведениях элементы мистического переплетаются с религиозными мотивами, идеологией и личным травмированным мироощущением протагониста. Резко выраженный индивидуализм, обусловленный нечеловеческими условиями жизни, неприкаянность и неверие в доброту побуждают героев прибегать к мистике божественной и мистике демонической, однако это становится лишь одним из этапов становления личности, описанного Ежи Косинским.

Сажина Алла Володимирівна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

«Ремейк» романтичних текстів у сучасній рекламі

У доповіді розглядаються зразки сучасної реклами – серія із трьох рекламних роликів для PlayStation3 (режисер Руперт Сандерс). Через містичний сюжет автор намагається створити особливу реальність, яка виникає навколо пропонованого продукту, підкресливши у такий спосіб надможливості рекламованого товару. Цікавим та перспективним виглядає аналіз сюжетно-образної системи представлених творів. Виявляється, що образи даного рекламного триптиху (лялька, яка оживає; ворон та ін.) виступають специфічною інтерпретацією образів, випробуваних класичною літературою, зокрема літературою романтизму. Таким чином, говоримо про своєрідне «втління» зразків класичної літератури у сучасний медіа-текст.

Саїді Наталія Володимирівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Твори Мішеля Турньє в контексті поняття "християнський роман"
Проаналізовано критерії визначення поняття «християнського роману». Досліджено, в який спосіб вплив християнського менталітету та системи цінностей відбивається на структурі, символіці та особливостях авторської поетики французького роману другої половини XX століття, зокрема у творах відомого автора філософської прози Мішеля Турньє. Доповідь є спробою відповісти на запитання, чи існує у французькій літературі «католицький код» на кшталт «православного коду» в російській літературі, чи є Мішель Турньє християнським письменником та наскільки його романи-притчі відповідають критеріям «християнського роману». Дослідження ґрунтується на матеріалі романів М.Турньє «Гаспар, Мельхіор та Бальтазар», «Вільшаний король», «Єлеазар, Або Джерело та Куш» та літературознавчої полеміки Сюзан Петіт і Джона Данвея.

Салій Олександра Романівна, аспірант Львівського відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України

І. Франко та М. Коцюбинський: дуалістична концепція світу.

Дискурс містичного

Проаналізовано містичне світосприйняття світу в оповіданнях І. Франка «Як Юра Шикманюк брів Черемош» і «Терен у носі» та в повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків». Розглядається авторське бачення взаємозалежності та взаємопроникності дуалістичних світів. Закцентовано увагу на відмінностях художнього містицизму та мові містичного акту в названих творах. Зосереджено увагу на концептах часу (у Франка він лінійний, а в Коцюбинського – циклічний) та простору (зокрема містичних локусах і станах). Зосереджено увагу на проблематиці добра і зла ірреального й земного світу.

Сатиго Ірина Андріївна, асистент кафедри французької мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федковича

Прояви містикологічної свідомості Леопольда Сенгора

у поетичній збірці «Сутінкові пісні»

Розглядається перша збірка сенегальського поета Леопольда Сенгора (1906-2001) «Сутінкові пісні» на предмет містичної свідомості автора. У дійсності, містика займає чільне місце в африканському світобаченні. Адже їхня ідентичність тісно переплітається як із земними речами, тобто, побутовими, так і з духами предків, до яких автор постійно звертається у своїх віршах. Крім того, містикологічна свідомість проявляється у тому, що, здавалось би, банальні речі стають певним ритуалом: у творах Леопольда Сенгора це передання звістки із церемоніальною тростиною рекадою або очікування під священним деревом кайседрат. Самобутність автора полягає у поєднанні традиційного африканського містичного світобачення із осучасненим сприйняттям навколишньої «європейської» дійсності.

Сенчук Ірина Анатоліївна, асистент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка
Міфологема смерті–воскресіння як „метафора” циклічної концепції історії в драмі В.Б. Єйтса „Воскресіння”

Доповідь присвячена розгляду циклічної парадигми як основи теорій цивілізаційного розвитку й історії культури, що визначили філософську думку на межі XIX–XX ст.ст., і має на меті довести тезу про те, що в художніх текстах ірландського письменника В.Б. Єйтса, зокрема в його драмі „Воскресіння”, де він послуговується міфами про смерть і переродження грецького бога Діонісія та Ісуса Христа, ідея історії як процесу, що розгортається у відповідності з циклічною логікою, знаходить своє втілення через міфологеми смерті–воскресіння. Ця ритуальна міфологема стає „метафорою” не лише циклічної концепції історії, стверджуючи ідею повторюваності подій і ситуацій в історії розвитку людства, але й генези європейської культури.

Сенькевич Татяна Васильевна, кандидат филологических наук, доцент, заведующая кафедрой теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина

Поэтика современного русскоязычного исторического романа («Князь Мстиславский» О. Ждана)

Исследована модель исторического романа в белорусской литературе с точки зрения историко-социальной и собственно эстетической трансформации жанрового канона. Определены потенциальные возможности развития исторического романа в современном культурном мире. Автор аргументирует мысль о том, что тематико-проблемное поле современного исторического романа определяет синкретический характер поэтики, в которой все более весомой становится тенденция к мифологизации исторической реальности, актуализирующая мистическую составляющую разной природы.

Скибицкая Людмила Васильевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина

Сакральное и профанное в рассказах

«Лесной дидько и непевный» А. Стороженко и «Кабасы» Ю. Казакова

Исследована структура т.н. «народно-демонологического» рассказа, построенного на художественном освоении фольклорного наследия восточных славян, в частности такой ее составляющей, как мистико-религиозный аспект. Основой для сопоставительного рассмотрения произведений писателей разных эпох – А. Стороженко и Ю. Казакова – является сама модель рассказа, в котором оппозиция «сакральное – профанное», преломляясь в парадоксальном авторском истолковании, выполняет структурообразующую функцию.

Слоньовська Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Метафізичні аспекти життя і творчості письменників української діаспори 20-х – 50-х років XX століття

Розглядається проблема геніальності й метафізичні аспекти творчості Т.Осьмачки, І.Багряного, В.Барки, У.Самчука, Є.Маланюка, О.Ольжича, Олени Теліги в контексті творчих процесів найталановитіших митців світової літератури.

Собченко Ірина Василівна, аспірантка кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Сакральний статус письма у прозових текстах Аготи Крістоф

Розглядається проблематика реалізації містичного дискурсу у контексті мінімалістичного письма Аготи Крістоф. Відсторонене, аскетичне письмо авторки, яка змогла опанувати простір чужої мови та літератури, стає інструментом подолання кордону – мовного, географічного, часопросторового, екзистенційного. Концепція мінімалістичного письма Аготи Крістоф позначена прагненням до незворушності і референційної досконалості «білого письма», орієнтованого на критерії правдивості та об'єктивності, але разом з тим дозволяє ліричному проникати у фактографічне, а оніричному – у буденне. Доречно також розглянути елементи містичної метафорики, тісно пов'язані зі становленням мінімалістичного письма: кладовище, кістяк, усохле дерево, перцептивні вади (німота, сліпота, глухота) тощо. Іншим видом трансгресії є медитативні стосунки з буденністю: мінімалістичний текст уможливив проникнення за лаштунки буденного і встановлення невербальних кодів як один із шляхів подолання недовіри до слова. Референційна невизначеність у текстах Аготи Крістоф корелює із наративною моделлю, що тяжіє до трансфікціональності.

Старова Олена Олександрівна, аспірантка кафедри історії української літератури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Ієрофанії в поезії Б. І. Антонича та В. Свідзінського

У доповіді в ракурсі актуалізації міфічної картини світу та реалізації індивідуально-авторських уявлень про сакральне й профанне розглядаються твори відомих українських поетів-модерністів Б. І. Антонича та В. Свідзінського, у яких оприявнюється концепт ієрофанії. Основна увага приділяється аспектам художнього втілення цього концепту через лейтмотив *дотику до сакрального*, варіаціями якого в текстах досліджуваних авторів виступають мотиви *відродження особистості й пізнання сакрального екстатичного «праслова» в природному просторі* (у зв'язку з топосами священних лісу, поля, степу), *життєдайного сонця / місяця / зірок / блискавки як священного небесного вогню, очищувального дощу, богоявлення*, що мають потужне архетипне ядро та вагоме смислове навантаження.

Стирнік Наталія Сергіївна, асистент кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Містичне в оповіданнях Д.Г. Лоуренса

(«Щасливі привиди», «Межа», «Переможець на дерев'яному конику»))»

Містичне привертало увагу людини з давніх давен. Прояви містичного в літературі спостерігаються ще з часів античності і продовжують привертати увагу й сьогодні. Письменники досить часто звертаються до цієї теми. Так, класика англійської літератури ХХ століття Д.Г. Лоуренса також цікавила тема містики та привидів. Хоча у творчому доробку Лоуренса можна знайти ті чи інші елементи містичного, наприклад, вірші “Mystery”, “The Mystic blue” (збірка віршів “Amores”, 1916), в оповіданнях “The Witch a la Mode”, “The Border Line”, “Glad Ghosts” та деяких інших немає нічого такого, що наводило б на читача острах. Однак письменник намагався донести до читача той факт, що вагоме значення для людини має її зв'язок з природою. Адже, будучи зневоленим цивілізацією, з людиною відбуваються непояснювані події. Отримуючи всі блага життя, людина втрачає найголовніше: близьких людей, сенс життя та й загалом саму себе. У запропонованій доповіді ми розглянули оповідання «Щасливі привиди», «Межа», «Переможець на дерев'яному конику» та намагалися показати, що в цих оповіданнях відтворено власне розуміння Лоуренсом містичного, так би мовити своєрідний лоуренсівський містицизм, адже, зображуючи темряву, митець «відчував себе в ній як вдома» (О. Хакслі).

Стороха Богдан Валентинович, старший викладач кафедри романо-германської філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Поетика і містика сновидіння в романі А. Кубіна «Інша сторона»

Розглядаються особливості формування, творення та розгортання сновидіння і містичного як втілення бажань і страхів. Роман А. Кубіна з'являється на самому початку ХХ століття, але до II світової війни. Тематично-образне поле роману зберігає зв'язок із символічним полем модерну, але передчуття неминучої трагедії, що наближається, забарвлює твір експресіоністськими нотами. Атмосфера роману – це злиття жахітного сновидіння і загостреної реалістичності сприйняття. Сприйняття світу у свідомості головного героя балансує між пошуком детермінації зі встановленням логічних послідовностей подій – та нагромадження містики місця, знаку, долі в неподоланному модусі відіння, де реальність і фантазм залишаються нерозрізними.

Стужук Олеся Іванівна, кандидат філологічних наук, науковий співробітник відділу шевченкознавства Інституту літератури Національної академії наук України

Інтерпретація образу відьми у творчості Тараса Шевченка

Аналізується генеза уявлень про відьом від фольклору до різних літературних напрямів (перевага надається творам як міг читати (або напевне читав) Тарас Шевченко). З'ясовується правомірність зарахування образу до містичної чи фантастичної традиції (на прикладі балад, поем,

ілюстрацій Т. Шевченка), обґрунтовується явище образу-стандарту й окреслено процес його формування. Подано класифікацію образу відьми в залежності від функцій які він виконує в тексті (відьма-помічниця, відьма-ворожка, відьма-циганка; модифікацій – відьма-ворожка-помічниця тощо).

Стулов Юрій Викторович, кандидат филологических наук, доцент, заведующий кафедрой зарубежной литературы Минского государственного лингвистического университета

Мистическое в творчестве Рэндалла Кенана

Кенан принадлежит к большой группе афро-американских авторов, которые выросли в атмосфере либертарианских отношений постиндустриального общества, оказавших влияние на все сферы жизни, включая межличностные отношения. Казалось, что мир стал более готов признавать различия, дать возможность высказаться как по трудным политическим вопросам расизма, угнетения, иерархии подчинения, так и по более частным проблемам, которые оказались в центре внимания писателей "Третьего негритянского Возрождения". Было похоже на то, что постмодернистское сознание может преодолеть границы класса, расы, гендера, религии. Однако, драматическая история героя его романа "Явление духов" (A Visitation of Spirits, 1989) свидетельствует о том, что с демонами прошлого расстаться далеко не просто. Пытаясь понять взаимоотношения между общепринятым и "Другим" в постиндустриальном обществе, писатель показывает сложность процесса самоидентификации, где перекрещиваются расовые, религиозные, гендерные, региональные идентичности (будучи родом с американского Юга, писатель подчеркивает значение региональной ментальности для формирования личности). Большую роль в становлении героя играет африканский мистический ритуал, с которым подросток связывает надежды на освобождение от гнетущей власти предрассудков и фобий. Для героев Кенана принадлежность к "Другому" оказывается источником страданий и смерти, которая становится катализатором перемен в сознании людей, враждебно настроенных по отношению к "инаковости".

Тарарива Лідія Юрївна, аспірант кафедри української літератури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Рецепція ритуальних праформ у творчості Максима Рильського

Під новим кутом зору інтерпретується художня спадщина М. Рильського. Проблема містичного, зокрема, функціонування ритуалем та її рецепція в творчості митця ще не ставала об'єктом спеціальних досліджень. Ритуалема оприявлює первинний архетип, ритуал, знаковий акт та річототем, стає осью, смисловим центром художнього тексту, розшифрування якої є одним із завдань міфointерпретації. Студія дозволяє простежити особливості адаптації містичних ритуальних праформ, шляхи їх функціонування, можливості трансформації, семантичні простори, знакові сенси, універсальні коди, сакральний часопростір тощо.

Теленько Галина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Готичні мотиви в англійській новелі ХХ століття

В англійській літературі існує особливий жанр новели – „ghost story”, дуже популярний не лише у ХІХ, але й у ХХ столітті. В ній створена атмосфера, що нагадує готичний роман: таємничість, саспенс, „страшні” подробиці, натяки, алюзія старовинних історій про незбагненне і нарешті – реальна поява найважливішого елемента цього жанру – привида. Велику роль, як і в готичній літературі, тут відіграє образ природи, який можна розглядати окремо як можливо найважливішу складову сюжету: він створює неповторну атмосферу лиховісного передчуття, вивільняє енергетику внутрішнього світу персонажів, врівноважує „емоційний фон” твору.

Тимченко Олеся Володимирівна, аспірант кафедри теорії літератури та історії української літератури Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов

***Исторической прозы В.Я. Брюсова
(на матеріалі роману «Огненный ангел»)***

Предпринята попытка проанализировать проблематику исторической прозы В.Я. Брюсова на материале романа «Огненный ангел». Акцентировано внимание на том, как исполненная драматизмом и смятения атмосфера послереформационной Германии воплощается в судьбах героев романа. Проанализирована роль персонажей, которые показаны, как жертвы своего времени.

Ткачук Т. О. асистент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

***Типологія містичних образів і мотивів
у творчості М. Гоголя та С. Пішишевського***

Здійснено типологію містичних образів і мотивів у творчості М. Гоголя та С. Пішишевського. Містика у творах письменників екстраполюється на внутрішній світ героїв, мотивує їх вчинки, конструюючи моторошні картини, що досягається шляхом введення гіпнотичного сміху, крику, видінь, некрофільських оргій.

Томоруг Олександра Миколаївна, аспірантка кафедри слов'янської філології та порівняльного літературознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Історичні передумови формування літературного образу Марії Магдалини та їх відображення у сучасній євангельській прозі

Доповідь присвячена дослідженню трансформації образу Марії Магдалини в контексті сучасної літератури. Розглядаються історичні передумови формування інтерпретаційного діапазону євангельського образу та особливості функціонування у сучасному літературному та культурологічному просторі. Досліджуються мотиви десакралізації постаті героїні, які сформувалися впродовж багатовікового культурно-історичного розвитку. У доповіді наводяться найбільш значимі

літературні трактовки євангельських колізій та домінантні аспекти трансформації євангельських структур.

Томчук Олег Федорович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Ізмайльського державного гуманітарного університету

Містицизм світовідчуття М.Драй-Хмари

Доповідь присвячено розглядові міфологічного аспекту світовідчуття М.Драй-Хмари. На матеріалі художніх та епістолярних текстів встановлено, що неокласикові притаманний особливий підхід до сприйняття та відтворення дійсності, який можна трактувати як містичне прозріння сутностей буття. З'ясовано об'єктивні причини художнього візіонерства, виявлено апокаліптичний характер поетичних візій-пророцтв у драматичних творах митця. У цьому фокусі детально проаналізовано поему «Поворот». У доповіді доводиться, що містицизм світовідчуття М.Драй-Хмари зумовив сюрреалістичні якості його поезики, а відтак відповідні структурні ознаки жанрів, серед яких домінують візії, сні, марення.

Трефяк Наталія Ігорівна, асистент Івано-Франківського національного медичного університету

Рецепція містичних образів та сюжетів прози Миколи Вінграновського

Простежується специфіка рецепції містичних образів та сюжетів прози Миколи Вінграновського. Увага акцентується на функціонуванні містичних і міфологічних концептів, що впливають на сприйняття читачем тексту автора. Наявність у прозі Миколи Вінграновського містичних образів та сюжетів також відображає особливість індивідуального стилю митця та провокує відповідне емоційно-аксіологічне враження читача, на якого проектується авторські „оповідні стратегії”. У такий спосіб формується простір для здійснення естетичного діалогу між автором та реципієнтом, що стає адресатом комунікативної діяльності та співучасником творчого процесу.

Тузков Сергій Олександрович, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри зарубіжної літератури та компаративістики Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, **Тузкова Інна Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Американская готическая новелла рубежа XIX – XX веков

Рассматриваются типологические особенности готической новеллы конца XIX – начала XX веков. Основное внимание уделяется проблеме соотношения рационального и мистического начал в готическом тексте. Показывается, что в новеллах Г. Джеймса „Поворот винта” и Э. Уортон „Торжество тьмы” между реальным и сверхъестественным сохраняется равновесие, в результате чего в центре повествования оказываются не персонажи-призраки, а психологическое состояние и нюансы поведения

героев, столкнувшись з інфернальними силами. В свою череду, двойная мотивировка событий ставит читателя перед выбором рациональной или мистической их интерпретации.

Турган Ольга Дмитрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету

Містичне в художньому світі Лесі Українки

У доповіді увага зосереджується на таких аспектах творення Лесею Українкою ефекту містичного, як особливості творчого процесу, звернення письменниці до міфу та його інтерпретацій, мистецьких артефактів та культурних універсалій. Розглядається специфіка текстуальної реалізації феномену містики в таких універсалиях, архетипах та міфологемах, як дзеркало, образи стихій, бенкет, статурність, цвинтар та ін.

Угольникова Наталія Сергіївна, старший викладач кафедри інтелектуальних комп'ютерних систем Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"

Використання і трансформація елементів міфічного в творах Р. Аспріна

З часів свого виникнення та розвитку жанр фентезі спирався на міфологію, легенди та казки народів світу. Такі відомі письменники, як Дж.Р.Р. Толкін та К. Льюїс в своїх творах зображували дивні світи, в яких головне місце відводилося християнській релігійній традиції, а також найвідомішим легендам і міфам давніх часів. У другій половині ХХ сторіччя в різноманітних творах у жанрі фентезі з'явився гумористичний аспект, який розвивався завдяки широкому використанню стереотипів жанру. В циклі романів "Міфічні історії" майстер гумористичного фентезі Роберт Аспрін не тільки використовує міфічні образи та мотиви, але й трансформує їх за допомогою елементів комічного. Саме це створює нове бачення традиційних міфічних елементів, а також відображеного у романах реального світу.

Філоненко Софія Олегівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Бердянського державного педагогічного університету, докторант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

«Happily ever after»: містичні тасмниці українського любовного роману

Розглядається особливий жанр популярної белетристики – паранормальний романс (жіночий любовний роман), або романс про альтернативну реальність. Висвітлюються його витоки, зв'язок із «жіночої готикою», внутрішня диференціація, причини популярності. Матеріалом для аналізу є твір Наталки Шевченко (Очкур) «Містичний вальс», який кваліфікується як один із субжанрів, а саме романс про подорожі в часі. Висвітлюються такі аспекти репрезентації містичного, як львівський міф, образи відьом, різдвяний хронотоп, образ Святого Миколая, момент переходу в іншу реальність. Аналізується спорідненість

роману із жанром різдвяної (святвечірньої) історії. Простежується гендерна схема любовного роману, що накладається на прийоми фентезі.

Фоміна Лілія Георгіївна, асистент кафедри української літератури Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Міфологема долі у М.Вінграновського

Окреслюються образні втілення й метаморфози міфологеми долі у творчості М.Вінграновського, з'ясовуються її художня своєрідність і роль у моделюванні авторської картини світу, простежується типологія з амбівалентними народними уявленнями про долю, у яких відображено діалектику необхідності й свободи. Авторка намагається переконати, що у текстах М.Вінграновського доля постає багатоіпостасно (як міфічно антропоморфізована субстанція, як двійник людини, трансцендентний феномен, як комплексний вираз людської екзистенції), однак у більшості виявів топіки долі поет виходить поза межі містичного.

Хоменко Галина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Апокаліптична містика й досвід елітарної літератури 1920-х.

Репрезентація революційної дійсності в аспекті Апокаліпсису зумовлена в елітарній літературі 20-х років ХХ століття традиційним отождоженням обох явищ як катастроф, покликаних забезпечити радикальне оновлення історії, а також інтенсивним становленням у її площині металітератури, важливим структуральним елементом якої є інтеграція слова й візуальних мистецтв. Органічним центром цього феномену виявляється автор-міст, схильний до взаємопроекції «індивідуальної містерії» та «містерії всесвітньої» (Р. Штайнер), де гарантом усунення процесу зі сфери імітації й симулякрів виступає сама людина та фактичність моменту її смерті/повернення до життя. У такий спосіб перед письменником-«таємновидцем» і «таємнознавцем» (С. Булгаков) відкривається сама істина життя як *a-leteja*, себто висвітлюються знаки не-проминального, не-знищеного як у темпоральному потоці, так і в час апокаліптичних випробувань першоначала сущого (негативний платонізм 1920-х отождожнявав його з волею до творчості, а разом із тим забезпечував відчутне оновлення ванітативних есхатологічних топосів інсигнацією реальних історій, просякнутах сотеріологічним духом).

Хоусон Вікторія Андріївна, асистент кафедри англійської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

«Мистика и реализм «Флорентийской чародейки» Салмана Рушди:

ключи к хронотопу»

Исследуются отдельные аспекты поэтики С. Рушди в романе «Флорентийская чародейка». Ключами к прочтению выбраны концепции «хронотопа» М. Бахтина и «открытого произведения» У. Эко. Предлагаются обоснования терминологического разграничения «мистического», «магического», «фантастического» в литературе. «Магический реализм» Рушди анализируется в контексте продолжения традиции сказок «Тысячи и одной ночи» и одновременно как отчетливо

постмодерністське літературне произведення. Специфіка данного тексту розглядається також в його приналежності міжкультурному срезі восточної і західної духовних традицій. Цілісність, воссоздана (или заново створена) Рушди, представлена як художньо-історичне ціле Європи, Азії, світа і людини-мага в центрі свого світа в період пізнього Ренесансу.

Цівкач Ольга Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Роль середньовічної релігійної драми у процесі відродження польського театру періоду Міжвоєнного двадцятиліття

Звернення до традицій театру і драматургії доби християнського середньовіччя було одним із важливих кроків на шляху відродження польського театру і драми 1918-1939 років. Захоплення жанром містерії мало загальноєвропейський характер, тому що ця драматургія сягала до глибин таємниці існування людини і світу, а такий театр об'єднував в акті «духовного причастя» акторів і глядача, ставав театром-святиною. Процес захоплення жанром містерії розпочався ще у добі Молодої Польщі і розвинувся у період міжвоєнного двадцятиліття. У доповіді аналізуються драматичні твори, які створені з використанням трагедії біблійних або апокрифічних сюжетів, свідчать про відхід авторів від засад стислого натуралістичного міщанського театру, сприяли реформі польського театру (столичного і провінційних). Автор вперше використовує приклади з діяльності польського театру ім. Ст. Монюшки м. Станіславова (тепер – Івано-Франківськ).

Чабак Людмила Анатоліївна, аспірантка кафедри філософії та культурології Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, учений секретар Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,

Сакральне та профанне в художньому тексті: аналітика сприйняття

Здійснено аналіз сприйняття художнього тексту в історії українського естетико-літературознавчого дискурсу (на прикладі праць київоруських книжників, мислителів доби українського Бароко та Просвітництва, теоретиків та митців-«практиків» ХІХ – ХХ століть). Розкрито особливості сприйняття сакрального та профанного в художньому тексті починаючи від часів Київської Русі і до сьогодення. Проаналізовано витоки сакрального статусу тексту та книги у Х – середині ХVІ століть, досліджено процес їх десакралізації у наступні століття. Звертається увага на перцептивні особливості художнього образу, форми та змісту в художній літературі в контексті сакрального та профанного.

Червінська Ольга В'ячеславівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Містичне як рецептивний парадокс

Виважити містичне засобами класичної літературної теорії неможливо: в цьому разі нам доведеться переконувати себе, що ми бачимо невидиме чи чуємо мовчазне, тобто доведеться плакерувати „щось”, закладене у певний текст, власною “картиною світу”. Рецептивний парадокс полягає у тому, що „видиме” (текст) перетворюється у „невидиме” (емоцію певного стану). Містичний фермент (якщо текст містить його насправді) ми можемо зафіксувати лише через ставлення до художньої цілісності у зрізі синергетичної теорії, сприймаючи цей текст як сукупність елементів, взаємодія яких породжує „нову якість”. Тобто ми беремо певну форму, яка цю містичність породжує, уявляючи містичне, як наслідок дії цієї сукупної конструкції. Цей надлишок й буде дослідницькою зоною дискурсу, що рефлектує у пошуках містичного. Щоб виокремити „параметри” містичного, нам необхідно свідомо уникати дихотомних конструктивних отожденьє типу „містичне /інfernальне”, або „готика /фентезі” тощо. Містичне – це вплив тексту на рецептивне відчуття потаємного, харизматичного, потойбічного, сугестивного, тоді як інfernальне висловлює себе як однозначний топос, а не як відчуття (хоча й топос може викликати жах, а віршований метр навіювати містичну сугестію). У жанрологічному зрізі, так само, готика буквально ферментується містичним, тоді як фентезі є більшою мірою квазімістичним жанром. Нарешті, звернемо увагу на те, що схильність до містичного виглядає як укорінена в ментальну свідомість – можемо взяти за приклад домінанти українсько-російського вектору: містичний текст української поезії та виважена умоглядність російського поетичного тексту. Поза цим, підкреслимо на завершення, містичне підсилює не тільки функціонування кращих зразків мистецтва, але й саму науку. Конференція є саме тією живою формою науки, де містично визрівають нові наукові ідеї (за зразок править, звичайно, „Бенкет” Платона).

Чернокова Євгенія Семенівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри зарубіжної літератури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

***«Мистический натурализм» поэзии Д.Г.Лоренса
и проблемы поэтики модернизма***

Рассматривается стремление к «десимволизации мира» как одна из основополагающих особенностей модернистской поэтики. Филологический анализ стихотворений Д.Г.Лоренса (“The Mystic Blue”, “Manifesto”, “Mystic”) показывает, как мистическая поэтизация мира у романтиков и символистов уступает место «прямому обращению с предметом, неважно субъективным или объективным» (Э.Паунд). Речь идет о замене «поэтической веры» в Природу (В.Вордсворт) или Красоту (Д.Китс) на «поэтический эмпиризм» в изображении и познании тайны природы и человека.

Чик Денис Чабович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка

Ревізія готичної містики

у прозі Ф. Грільпарцера і Г. Квітки-Основ'яненка

Аналізуються особливості перегляду основних концептів готичної містики у новелі Ф. Грільпарцера „Das Kloster bei Sendomir” та у повісті Г. Квітки-Основ'яненка „Герой очаковских времен”. У творі українського письменника пародіюються упередження та забобони, а у Ф. Грільпарцера готичну містику переосмислено в реалістичному дискурсі. Робиться висновок, що у новелі Ф. Грільпарцера іманентно присутні елементи готичної містики, які все ж раціонально та логічно пояснюються. Такий же перегляд схожого сюжету готичного роману, щоправда, у пародійному обрамленні, спостерігається у повісті Г. Квітки-Основ'яненка. Таким чином, розглядувані нами твори є по суті критикою „сентиментально-готичних” романів, викликаною поверховим використанням стереотипних поетикальних засобів.

Чотарі Вероніка Агтіловна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Адаптація книги псалмів у європейському літературному просторі

Доповідь присвячено проблемі адаптації сакральної книги псалмів у європейських літературах. Простежено модифікації та зміни канонічних норм, яких зазнали зразки біблійної поезії у польській, німецькій, австрійській, французькій, італійській, іспанській, англійській, білоруській, російській літературах, пройшовши стадії перекладу, часткового та повного «одомашнення», цілковитого трансформування. Виявлено, що і в католицькій, і в протестантській літературних традиціях псалмового вірша відбулося віддалення від сакрального праджерела, а псалмові новотвори набули нового звучання.

Шатова Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та зарубіжної літератури Класичного приватного університету (м. Запоріжжя)

Типология гротескных форм в мистической прозе Юрия Юркуна

Рассматривается типология гротескных форм в мистической и inferнальной прозе Юрия Юркуна: в повести «Дурная компания», в рассказах «Клуб благотворительных скелетов», «Побрякушка», «Неизвестная машина» и других. В прозаическом наследии Юркуна гротеск стал одной из ярких составляющих его поэтики, связанных с образным выражением глубинных экспрессивно-смысловых пластов его прозы. Диапазон форм и модификаций гротеска у Ю. Юркуна необычайно широк. Это гротескные образы людей-марионеток, кукол, автоматов, имеющие отношение к дихотомии живого и мертвого; готический элемент гротеска, связанный с категорией ужасного, «macabre» (иногда решаемый пародийно); inferнальные персонажи; образы карликов, горбунов, уродов, характерные для гротеска в его традиционных балаганных, низовых формах; гротескные образы

трикстеров; мотив балагана, образы балаганных персонажей в карнавальном и трагическом обличье; мотив балагана, образы балаганных персонажей и в карнавальном, и в трагическом обличье, мотив двойничества как формы распада сознания на самостоятельные сущности; гротескность, фантастичность, иррациональность как элементы в структуре сознания героя-романтика; онирический гротеск, мотив безумия, сна, видения; стилевой, словесный гротеск; жанровая форма рассказа-гротеска, в котором гротескная картина мира конкретизирована гротескными образами персонажей, их гротескными характеристиками, портретами, деталями, стилем, гротескно-абсурдными ситуациями.

Швець Алла Іванівна, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник, заступник керівника з наукової роботи Львівського відділення Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України

Збірка Н. Кобринської “Казки”:

містицизм світовідчуття, міфопоетична ейдологія

Предметом дослідження стає найбільш контroversійна в плані літературно-критичної рецепції збірка Н. Кобринської «Казки» (Чернівці, 1904), яка означила новий виток світоглядної й художньої еволюції письменниці – заглиблення у сферу надприродного світу та народної фантастики, імплантацію в канву власної творчості модерної естетики, містичного світовідчуття. Код «казки» тут – не генологічно маркований конструкт, а своєрідна фольклорна оболонка для розгортання глибших екзистенційних, морально-етичних, духових смислів та експлікації онтологічних універсалій. Поетику і проблематику «Казок» Н. Кобринської буде осмислено на різних рівнях художньої системи. Топос двосвіття – реального і містичного – розгортає оригінальну неофольклорну й архетипно-міфологемну систему. Домінантний у збірці неофольклорний дискурс стає засобом адаптації етноментальних міфологем та архетипів (долі, таланту, гордошів, часу, слова-молитви), які виконують основну конститууючу та імагінальну роль у творах й водночас є способом розбудови іншого візійно-міфологічного світу.

Шекера Ярослава Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри китайської, корейської та японської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Життя мов сон: даоська містика

у творчості китайського поета доби Сун Су Ши (1037-1101)

Доповідь присвячена особливостям онтологічного світогляду відомого китайського поета доби Сун Су Ши (1037-1101) та його віддзеркалення у поетичних творах. Простежується вплив на філософське світосприйняття поета, а саме на його бачення дихотомії „життя / смерть”, традиційного релігійно-філософського вчення даосизм, зокрема одного з його основоположних трактатів „Чжуан-цзи”. Здійснюється аналіз низки поезій Су Ши у жанрах ши та ци із визначенням ключових даоських образів. Через призму даоського світосприйняття виявлено та проілюстровано особливості художнього зображення дійсності у середньовічній китайській поезії: написання справжнього художнього

твору неможливе без повного злиття суб'єкта (автор) та об'єкта змалювання.

Шкурпат Марина Юрївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та історії української літератури Горлівського педагогічного інституту іноземних мов

Вплив сакрального топосу Страсної п'ятниці на художній зміст оповідання А.П. Чехова «Студент»

Розкриваються можливість розуміння впливу «первинної реальності» на реальність художню через урахування принципу іконічності (В.В. Лепакін). Сакральні топоси в літературі виступають образами первообразів з християнської історії. Аналіз сакрального впливу первообразу на художній світ базується на положенні про цілісну двоедність художнього світу. Завдяки урахуванню зв'язків між образом та первообразом збагачується інтерпретація художнього змісту тексту. В процесі аналізу виявляється, що вирішальний вплив на сюжетно-емоційний розвиток оповідання здійснюється завдяки енергетичному впливу первообразу.

Шпильова Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри фонетики та граматики англійської мови Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

«Зачарована місцина» в романі Р. Бротігана «Чудовисько Хоклайну: готичний вестерн»

Аналізується «зачарована місцина», виворочена гуру американської молодіжної культури 1960-х рр Річардом Бротіганом у романі «Чудовисько Хоклайну: готичний вестерн». Розрахований на читацьку аперцепцію, романний містичний антураж інтенсивно активізує емоційний та інтелектуальний досвід. Підтримуючи креативний діалог з майстрами містики, Бротіган грайливо й іронічно адаптує традицію до сучасності, оприявлюючи елемент містичного в контексті створення динамічного наративу, потужність якого підтримується «літературною підробкою» під вестерн і звабливими еротичними фрагментами. У доповіді «зачарована місцина» інтерпретується з точки зору матеріалізації «зазору» між сном і явою, акцентуючи компоненту невідомого як невід'ємну складову плазматичного, або ж «пластилінового» світоуття. Бротіганівські містифікації певною мірою оприявлюють домінанту чуттєвого, розріджуючи раціоналістичний дискурс, підсилюючи елемент несвідомого, випадкового, хаотичного.

Штанюк Олеся Миколаївна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Містичний міфологізм стилістичної практики Чинуа Ачебе

На прикладах романів нігерійського письменника ХХ ст. Ч. Ачебе „Розпад” та „Стріла Бога” розглядається специфіка втілення африканського міфологічного світосприйняття у літературний текст. Звернено увагу на специфіку африканського світогляду, у якому реальне переплітається з фантастичним, а містичний компонент і сьогодні

займає важливе місце в житті нігерійців. Адекватна рецепція текстів іншого культурологічного походження можлива лише з урахуванням „змісту” подібного роду „засорів” (термін М. Мамардашвілі).

Штохман Лілія Миколаївна, аспірантка кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Містичні топоси

у романі Дженет Вінтерсон „Oranges are not the only Fruit”

Досліджується використання письменницею міфопоетичних середньовічних мотивів в автобіографічному романі. Щоб представити історію свого життя в „Oranges are not the only Fruit”, Вінтерсон залучає міфічний потенціал романтичних казок, Біблії та середньовічну легенду про Персеваля. Містичні топоси та залучення ознак медієвізму у романі свідчать про нові естетичні можливості жанру. Легенда про Персеваля, міфопоетичний потенціал якої дозволяє авторці переосмислити природу формування власного „Я”, стає засобом своєрідного відродження та переосмислення суті літературної автобіографії.

Юрова Інна Юрївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарних та мовних дисциплін, завідувач секції українознавства Донецького університету економіки та права

Інфернальне в образній системі «Попелу імперій» Ю. Клена

Розглядаються особливості використання Ю.Кленом інфернальних образів як інтертекстуального важеля. Ланцюг літературних асоціацій зумовлений центральним есхатологічним мотивом, у розробці якого центральне місце посідає залучення релігійно-містичних кодів. Поява бісу визначає початок руйнування усталеного ладу. Проте пушкінський біс, який знаменує початок поеми, символізує класичну стрункість старої імперії, і для опису нових обставин життя фактично є непридатним. Так у поемі Ю.Клена з'являється інший образний ряд демонічних сил, пов'язаний із найвідомішим класичним твором, – «Божественною комедією». У третій частині ліричної поеми «Попіл імперії» з'являється ще одна сюжетна лінія, пов'язана з розкриттям теми пекла на землі. Йдеться про «Фауста» Гете. Ю.Клен обіграє одну зі сцен твору німецького письменника – вальпургієву ніч.

Ягело Світлана Петрівна, аспірантка Інституту народознавства НАН України

***Демонологічна проза українців Карпат:
фантастичний елемент жіночих персонажів***

Розглянуто фольклорний матеріал, який розкриває рівень збереження демонологічної прози про жіночі образи (русалка, мавка, перелесниця, нічниця, відміна, Середа, П'ятниця, смерть, холера, чума, доля, мара). У характеристиці зазначених персонажів головну думку зосереджено

на роль фантастичного у їх творенні. Основну увагу приділено зовнішності, функціям, атрибутам і віщуванням, які передують появі цих образів. У розвідці простежено способи творення містики, а також розглянуто поетичні засоби, за допомогою яких вона проявляється у текстах. Охарактеризовано основний сюжетно-мотивний склад демонологічних наративів з Карпатського регіону.

Яковина Оксана Петрівна, кандидат філологічних наук, магістр релігійних наук, науковий співробітник відділу шевченкознавства Інституту літератури Національної академії наук України

Сакральне та профанне у поемі Тараса Шевченка «Марія»

Доповідь присвячено одному з найбільш проблематичних (з точки зору містичного й соціального аспектів зображення) творів Тараса Шевченка поемі «Марія». Мотивація твору зачіпає два основних контексти створення образу Марії матері Бога і матері людини, тобто контексти містичний і соціальний. Містичний аспект поет відтворює через підтекст і контекстуальний дискурс. Натомість у пошуках соціальної форми він зупиняється на образі знедоленої селянки, який був типовим для сучасного йому суспільства, і доля якої «боліла» йому ціле творче життя. У доповіді простежується намагання поета відтворити в образі Марії феномен поєднання земного і небесного, часу горизонтального (історичного) і часу вертикального (онтологічного). Вводяться поняття «таємниці» і «парадоксу» як неминучі при дослідженні подібних явищ. Розкривається метафізичний характер поетичної думки Тараса Шевченка та його глибинні інтуїції в осмисленні того, що не лежить на поверхні і є складним для висловлення.

Яремчук Вікторія Володимирівна, аспірантка кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Антропософічний дискурс в романах Чарльза Вільямса

В прозовій творчості англійського письменника містика, члена Оксфордського угруповання християнських романтиків "Інклінгів", великою мірою втілені ідеї езотеричної філософської течії - антропософії, провідним мислителем якої та автором провідних праць був австрійський філософ та мислитель Рудольф Штайнер. У доповіді розглянуто основні структурні елементи міфопоетичної моделі світу в романах Вільямса "Війна в небесах", "Старші Аркани", "Напередодні Дня усіх святих" та "Сходження в пекло". Проаналізовано езотеричну та містичну християнську символіку, яку використав автор для відображення власного світогляду і міфопоетичного зображення європейської культури та цивілізації між першою і другою світовими війнами.

Яструбецька Галина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Волинського національного університету імені Лесі Українки

Фермент містичного в поезиці експресіонізму

Доповідь містить аргументацію і мотивацію таких положень: містика як складник світосприйняття митця-експресіоніста; психофізичні передумови народження експресіоністичного твору (екстаз, межовий стан); експресіоністичний хронотоп (трансцендентність, сакральність); провідні засоби артизму (архетип смерті і його конотації); рецептивний аспект (формування надчуттєвості як результат контакту твору й читача).

З М І С Т**ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ**

7 жовтня.....	3
8 жовтня.....	10
АНОТАЦІЇ ДОПОВІДЕЙ.....	20